

№ 14 (23) 4 — 10 КВІТНЯ 2008 р.

ПОБАЧИТИ БУША

Візит президента США.
Стор. 20

GOODBYE, ЛЕНІНЕ!

Час розпрощатися
з минулим. Стор. 38

«ФРАНЦУЗЬКА ВЕСНА»

Знову прийшла
в Україну. Стор. 70

САМУРАЇ МЕГАПОЛІСА

ISSN 1996-1561

**ДЕСЯТЬ ПРОСТИХ УКРАЇНЦІВ УМІЮТЬ
ЗУПИНЯТИ ЗАБУДОВНИКІВ. СТОР. 50**

Оформити передплату ви можете:

1. У редакції:

- заповніть квитанцію;
- оплатити її у будь-якому найближчому відділенні банку;

розбірливо зазначте адресу доставки та контактний телефон;

відправте заповнений бланк замовлення (квитанцію про оплату):

- факсом: (044) 503-37-41, 258-88-48
- поштою: ТОВ «Український тиждень», вул. Васильківська, 2а, м. Київ, 03040

Вартість редакційної передплати журналу «Український тиждень»:

1 місяць — 14 грн;

3 місяці — 42 грн;

6 місяців — 84 грн;

8 місяців — 112 грн

2. У будь-якому відділенні зв'язку

«Укрпошта».

Передплатний індекс — 99319

3. У передплатних агенціях:

АТЗТ «САММІТ» (м. Київ)
(044) 254-50-50 (багатоканальний)

ДП «САММІТ-Крим»
(м. Сімферополь) (0652) 51-63-55, 51-63-56

Філія ДП «САММІТ-Крим» (м. Ялта)
(0654) 32-41-35

«САММІТ-Харків» (0572) 14-22-60, 14-22-61

«САММІТ-Кременчук»
(0536(6) 3-21-88, 79-61-89

ДП «САММІТ-Дніпропетровськ» (056)
370-44-23, 370-45-12

ТОВ «ПресЦентр»:
(м. Київ) (044) 536-11-75, 536-11-80
(м. Запоріжжя) (0612) 62-45-39

ТОВ «Фірма Періодика»
(м. Київ) (044) 278-00-24

ТОВ Агенція передплати «Меркурій»:
(м. Київ) (044) 248-88-08, 249-98-88
(м. Кременчук) (0536) 70-03-84

ТОВ фірма «Меркурій»:
(м. Дніпропетровськ)
(056) 721-93-93, 721-93-94
(м. Новомосковськ) (05693) 6-00-93
(м. Павлоград) (05632) 6-00-93

ТОВ «Донбасс-Інформ»
(м. Донецьк) (062) 345-15-92,
345-15-94

ТОВ «Медіа-Прінт» (м. Черкаси) (0472)
45-31-13, 45-25-10

ПП «Медіа-Новости»
(м. Полтава) (0532) 50-90-75

повідомлення	отримувач платежу	
	ТОВ «Український тиждень»	26007026823721 35392656
	поточний рахунок отримувача код отримувача	
	назва установи банку	
	Печерське відділення КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК»	322012
	МФО банку	
Прізвище, ім'я та по батькові платника		
Адреса платника, телефон		
вид платежу: за передплату на журнал «Український ТИЖДЕНЬ»		
період:		
касир		
	сума, грн	
платник (підпис)		

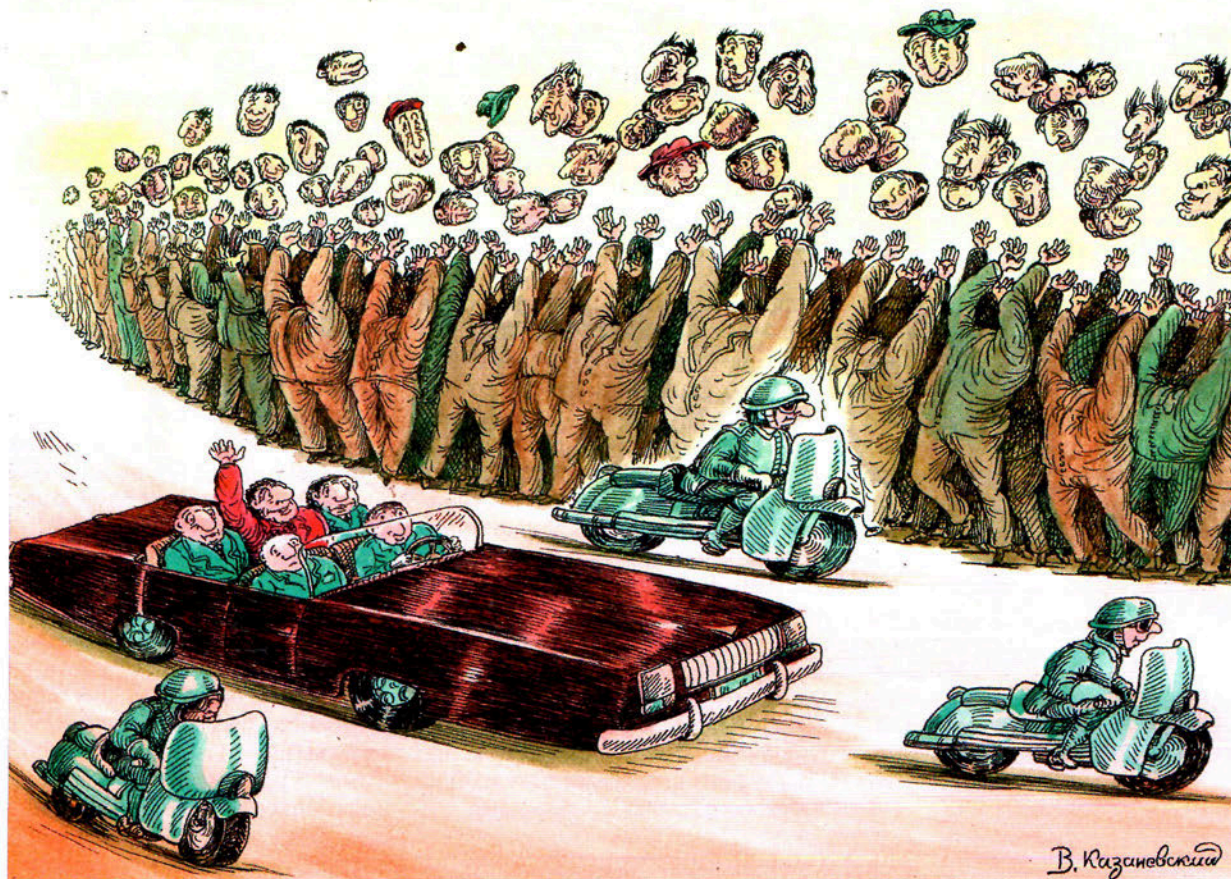
квитанція	отримувач платежу	
	ТОВ «Український тиждень»	26007026823721 35392656
	поточний рахунок отримувача код отримувача	
	назва установи банку	
	Печерське відділення КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК»	322012
	МФО банку	
Прізвище, ім'я та по батькові платника		
Адреса платника, телефон		
вид платежу: за передплату на журнал «Український ТИЖДЕНЬ»		
період:		
касир		
	сума, грн	
платник (підпис)		

За детальною інформацією
звертайтеся за тел. (044) 503-37-41
менеджер з передплати
Кашук Тетяна
kta@ut.net.ua

ОБРАЗ

Важко уявити, щоби під час візиту Джорджа Буша до Франції парижанам заборонили підходити до вікон і користуватися фото-

апаратом. Піднявся б такий гвалт, що це були би, безумовно, його останні відвідини. Звісно, ані з гостинністю, ані з повагою до своїх громадян. Малюнок Володимира Казаневського

президентів! США не позбавлять усіма цими терористами. Але товарність до фобії стратегічного партнера не має нічого спільного.

Тижень

Засновник ЕСЕМ Медіа ГмбХ
 Видавець ТОВ «Український Тижень»
 Шеф-редактор Юрій Макаров
 Головний редактор Роман Кульвинський
 Заступник головного редактора Павло Солодкий
 Відділ політики Анатолій Бондаренко
 Відділ економіки Сергій Лук'янух
 Відділ розслідувань Андрій Лаврик
 Відділ новин Наталія Васютин
 Відділ країни Ігор Кривчик
 Відділ історії та науки Роман Кабаня
 Відділ культури та спорту Вікторія Поліненко
 Спеціальний кореспондент Марія Старожицька
 Літературний редактор Олександр Григор'єв
 Виконавчий директор Роман Чигирин
 Фінансовий директор Андрій Решетник

Відповідальний секретар Юрій Коломицев
 Арт-директор Надія Кельм
 Дизайнери Ганна Єрмакова, Тимотій Молодчиков,
 Микола Титаренко
 Художники Андрій Єрмоленко, Павло Ніц
 Більд-редакція Вікторія Буянова, Анатолій Белов
 Фотографи Андрій Ломакін, Євген Котенко
 Кольорокоректор Олена Шовкопляс
 Коректори Маріна Петрова, Світлана Стоянова
 Відділ реклами Андрій Ломакін
 Відділ розповсюдження Наталія Астаф'єва
 Відділ маркетингу Сергій Криган
 Помічник шеф-редактора Олена Чебан
 Свідоцтво про державну реєстрацію
 КВ №13005-1889Р від 13.08.2007 р.

Друк ЗД «БЛІЦ-ПРИНТ»
 Київ, вул. Довженко, 3
 № зам. 52026
 Наклад 24 100
 Адреса редакції 03040, Київ,
 вул. Васильківська, 2 а
 Юридична адреса 01030, Київ,
 вул. Б. Хмельницького, 36, кв. 7
 Телефон (044) 503 3740
 Виходить щоп'ятниці
 Розповсюджується в роздрібній торгівлі
 та за передплатою
 Ціна договору
 Передплатний індекс 99319

Енергія ОМАНІ

ЮРІЙ МАКАРОВ
шеф-редактор

Сюжет поки не закінчився. У хвилини, коли підписується номер, невідомо, чи дозволять Україні в Бухаресті стати в чергу за натівським щастям — наші читачі дізнаються про це, коли журнал уже надійде в кіоски. Мене, власне, не лише сам пересбіг подій цікавить, а також і їхнє висвітлення у медіях та відбиття в нашій колективній свідомості. Буш, НАТО, Бухарест... — заголовки й ключові слова внаслідок постійного повторювання останнім часом втрачають власний сенс і створюють те, заради чого Стіва в «Анні Кареніній» читав газети, — легкий туман у голові.

хідних стандартів, себто хід радше символічний, аніж практичний. Він навіть не передбачає жирного бюджетного фінансування, що робить його відразу ж нецікавим для більшості прагматичних гравців.

Інакше кажучи, всередині країни дискусія навколо НАТО була суцільним симулякром, копією без оригіналу, тінню без предмета, який її кидає. Тінь живе своїм життям і вдає, ніби вона чогось варта. Реальний сенс натівської тіні для опозиції — згуртувати протестний електорат, для влади — продемонструвати подальший поступовий рух до Європи. В обох випадках без реальних наслідків і без подальших обтяжливих зобов'язань.

солютно стали, майже легалізовані в Інтернеті визначення), варто згадати старе прислів'я: «якщо ти такий розумний, як гадаєш, то чому ти такий бідний?» Американське багатство, військова міць, політичний вплив, авторитет значною мірою базуються саме на цій «тупості». На дещо примітивному уявленні про «хороших» і «поганих» хлопців. На вірі в те, що навіть турботна свобода краща за «суворий комфорт тоталітарної диктатури» (Е. Фромм). На наївній впевненості у хоча б наявності, якщо не безсунівну кінцеву перемогу засадничих констант. Цей тип свідомості персоналізує Форест Гамп, герой фільму Земекіса з Томом Генксом у головній ролі. Він навіть знає, що дурний, але не соромиться цього, бо насправді зайнятий значно важливішими речами.

Ми ж у своєму американо-скептицизмі нагадуємо смішних підлітків, які намагаються щосили продемонструвати втомленість і розчарованість світом.

Віра в засади змушує робити різні непотрібні та подекуди неприємні речі: розсилати світом волонтерів для подолання неписьменності й інфекційних хвороб (в Африці), підтримувати громадські організації, які, може, того не варті (в країнах колишнього СРСР), бомбардувати столиці знахабнелих режимів заради припинення етнічних чисток (у Югославії)... Скепсис здатен живити лише перерозподіл власності під ковдрою та будівництво «елітного» житла на місці цвинтарів. Можливо, «енергія омани» — це саме те, чого бракує українцям. ■

МИ Ж У СВОЄМУ АМЕРИКАНО-СКЕПТИЦИЗМІ НАГАДУЄМО СМІШНИХ ПІДЛІТКІВ, ЯКІ НАМАГАЮТЬСЯ ЩОСИЛИ ПРОДЕМОНСТРУВАТИ ВТОМЛЕНІСТЬ І РОЗЧАРОВАНІСТЬ СВІТОМ

Насправді НАТО як таке не вирішить жодної проблеми для України так само, як не створить жодної для Росії. Ця організація вже давно втратила військовий сенс, заради якого вона створювалася рівно 59 років тому, — сенс колективного протистояння військовій загрозі з Москви. Неодноразово підкреслювалося: так званий «План дій щодо членства в НАТО», скорочено «ПДЧ», — це (можливо, на жаль) всього лише намагання зафіксувати в Україні систему західних цінностей, набір необ-

Тому візит Буша відбувся під незрозумілий медіа-супровід, у якому було більше іронії, ніж інформації, тим більше, аналізу. У нас взагалі розповсюджено іраціональну зверхність у ставленні до Америки та американців. Ну, добре, Буш — з нього в самій Америці сміються, згадаймо хоча б того ж Майкла Мура із сатиричним фільмом «9/11 за Фаренгейтом». Але їхні приводи для сміху дещо відрізняються від наших.

Замість лаяти на форумах «тупих америкосів» та «піндосів» (аб-

| У НОМЕРІ |

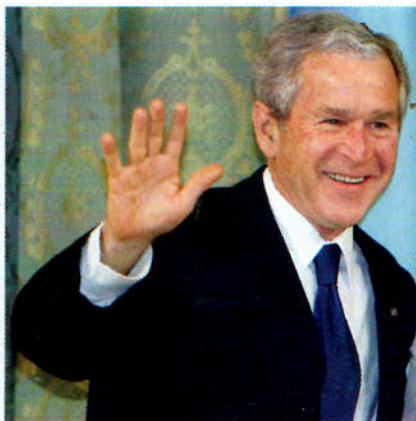

ФОТО: REUTERS

22 ЗА ГРІХИ БАТЬКА
У Києві президент США виправив помилку свого попередника

30 СТО ДНІВ БЕЗ ВАТЕРЛОО
Тимошенко діє з наполеонівським розмахом

60 АНДАЛУЗЬКА PRIMAVERA
Країна циган та фламенко

ОБРАЗ

1 КАРИКАТУРА ТИЖНЯ.
Малюнок Володимира Казаневського

ОСОБИСТА ДУМКА

2 ЕНЕРГІЯ ОМАНИ.
Авторська колонка Юрія Макарова

НА ЧАСІ

4 ФОТО ТИЖНЯ. Сумління
6 ТЕНДЕНЦІЯ ТИЖНЯ. Муки Яценюка
12 СУБ'ЄКТИВ. Мова як комплімент

ВПРИТУЛ

14 ДУАЙЄН «ГАЗПРОМУ». Інтерв'ю Віктора Черномірдіна
20 ПОБАЧИТИ БУША І...
Снайпери, перекриті дороги та матюки супроводжували президента США
22 ЗА ГРІХИ БАТЬКА. У Києві президент США виправив помилку свого попередника
24 НЕ ПРОСТО КВАРТИРА.
Те, що нас оточує, живе власним життям
26 ЧУМНА «ЕЛІТА-ЦЕНТР».
Хто стоїть за будівництвом на місці чумного кладовища
30 СТО ДНІВ БЕЗ ВАТЕРЛОО.
Тимошенко діє з наполеонівським розмахом
32 СВІТ ПАХНЕ НАФТОЮ.
Останні тенденції чорного джерела збагачення
34 КОМП'ЮТЕР НА ВСІ ГРОШІ.
Ваша ціна домашнього ПК
36 ГЕТЬ ЖЕКИ! Естонія пішла власним шляхом комунального господарювання
38 GOODBYE, ЛЕНІНЕ!
ТОТАЛІТАРНІ ПАМ'ЯТНИКИ: НОВА ХВИЛЯ ЗНЕСЕННЯ

ТЕМА ТИЖНЯ

40 ІРЖАВІ ТРУБИ АРМАГЕДДОНУ.
Українським містам загрожує доля Гарлему

МИ

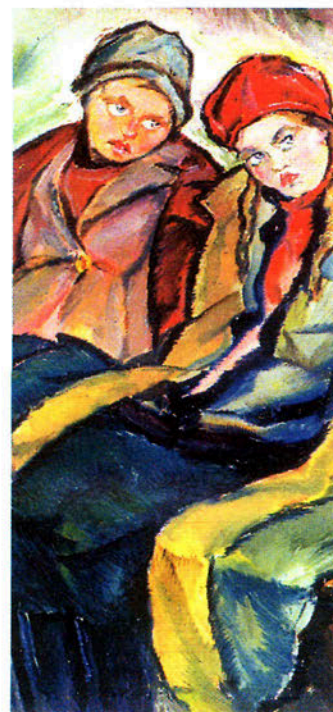
50 НОВА МАЙДАНЕРІЯ. Під тиском десяти українців забудовники відступають
55 ХОЧЕШ ПРО ТОЛЕРАНТНІСТЬ?!
Світлана Поваляєва без внутрішньої цензури
56 ЗАМІСТЬ ПАРИЖА – КАРПАТИ.
Ціна картин закарпатського експресіоніста Адальберта Ерделі зростає досі

НАВІГАТОР

60 АНДАЛУЗЬКА PRIMAVERA.
Країна циган та фламенко
66 НАНОМАЙБУТНЄ.
Національна академія наук України та найменші частки матерії
68 ШЕВЧЕНКО ЗАБИВАЄ – ЗБІРНА ПЕРЕМАГАЄ. Новий склад збірної України сподобався вболівальникам
70 ВЕСНЯНКА ФРАНЦУЗЬКОЮ.
«Французька весна» зрозуміла без перекладу
72 ТИПОВО АНГЛІЙСЬКІ ФРАНКОФОБИ.
Ігор Померанцев про паризькі пристрасті
73 ДУЖЕ СЕРБСЬКЕ КІНО.
Ретроспектива Горана Марковича – Емір Кустурица відпочиває
74 КОЛІР БАРОКО. Соковитий плід кохання Олени Придувалової
76 ВІДГУКИ. Вистави, фільми, виставки, книги, музичні записи
78 АНОНСИ. Коротко про культурні події

НАШ ТИЖДЕНЬ

80 Кілька слів від журналістів Тижня

56 ЗАМІСТЬ ПАРИЖА – КАРПАТИ
Картини закарпатця Ерделі – одні з найдорожчих в Україні

ГРАФІКА: АНДРІЙ ЄРМОЛЕНКО

Сумління

Де Лхаса, а де Будапешт? На площі Героїв у столиці Угорщини в неділю відбулася демонстрація на підтримку населення Тибету, яке вже вкотре робить спроби ненасильницького протесту проти китайської окупації. Навряд чи в Пекіні хтось помітив «пацифік», що його склали з факелів угорські юнаки. Але якщо хтось рахує кількість добра та зла на планеті, цього вечора добра значно побільшало. Не може бути, щоби це не мало значення.

| НА ЧАСІ |

П'ЯТЬ ОБЛИЧ

**ІЛЛЯ КВАША –
найкращий спортсмен
березня**

Національний олімпійський комітет визнав 20-річного українця найкращим атлетом минулого місяця за здобуте золото та срібло на Чемпіонаті Європи зі стрибків у воду.

**МИКОЛА КУЦЕНКО
встановив черговий
рекорд**

34-річний харків'янин 10 годин ішов від Броварів до Києва, без зупинки набиваючи м'яч. Він підбив м'яч щонайменше 147 тисяч разів, не даючи йому торкнутися землі. Рекорд став четвертим у біографії Куценка. Три попередні вже занесені до Книги Гіннеса.

**ТАМАРА ЯЦЕНКО
отримала
«Київську пектораль»**

Актрису столичного «Молодого театру» нагородили премією за найкращу роль другого плану – мадам

Олександри у виставі «Голубка», постановка режисера Андрія Бакірова. Премія становить \$1000.

**ЗІНАІДА ГРЕЧАНА
стала прем'єркою
Молдови**

Вперше за всю історію країни уряд очолила жінка.

52-річна Гречана змінила на цій посаді Василя Тарлеа, який керував урядом протягом семи років.

**ІЛКА КАНЕРВА
йде у відставку через
непристойні SMS**

Міністр закордонних справ Фінляндії змушений залишити свій пост через відверті sms-повідомлення, адресовані танцівниці. Близько 200-х звісточок від голови МЗС отримала 29-річна Йо-ханні Тукіайнен, яка виступала з еротичним танцем на 60-річчя Канерви.

Муки Яценюка

**Парламент знову не працює.
Спікер поїхав до Москви, вести
пленарні засідання нікому**

Перебуваючи у Києві, Джордж Буш (молодший) зустрівся з Арсенієм Яценюком. Діючий президент США привітав голову ВР як одного з наймолодших людей на такій посаді та порівняв його з 30-річним Робертом Хантером, який був спікером палати представників Конгресу США з 1839 по 1841 роки. До речі, вітання Буша не таке однозначне, як здається на перший погляд. У випадку з Юлією Тимошенко він надіслав набагато переконливіший сигнал, коли несподівано запропонував провести з нею незаплановану зустріч тет-а-тет. Між тим, цей тиждень став черговим періодом мук спікера Яценюка. У Парламенті знову перерва. Верховна Рада, що мала працювати на пленарних засіданнях до п'ятниці, достроково закінчила свою роботу вже до обіду вівторка. Схоже, депутати цього скликання поб'ють всі антирекорди продуктивності своєї законодавчої роботи.

Цього разу конфлікт стався тому, що БЮТ та НУ-НС не змогли позбавити депутатів від опозиції урядових посад. «Ви декларуєте, що у вас є

226-227 голосів. Де вони? Ми їх не бачимо, хоча дуже-дуже пильно стежимо», — зловтішався після чергового невдалого голосування коаліції Нестор Шуфрич. Представникам опозиції, у свою чергу, не вдалося позбавити депутатських повноважень новопризначених урядовців. Після чого Яценюк закрив роботу

ЦИТАТА ТИЖНЯ

ДЖОРДЖ БУШ, президент США, про перспективи України після вступу до НАТО:

**Жодні війська НАТО не
будуть розквартировані
в Україні на тривалий
термін. Стосовно ж
думок українського
населення, то думки –
річ, яка змінюється**

на стор. 20 – 24 читайте про візит президента США в Україну

НА ЧАСІ

том у Росію (як говорять пліткарі у Парламенті, на оглядини в якості одного з імовірних кандидатів у президенти), а його заступників досі не обрано — продовжуються інтриги: які саме фракції отримають посади віце-спікерів. Партія регіонів вперто «пропихає» на цю посаду представника КПУ, НУ-НС проти, а БЮТ робить вигляд, що не втручається, хоча все частіше комуністи голосують разом із Блоком Тимошенка. Враховуючи існуючу конфігурацію у ВР, апеляції спікера до правової культури наших депутатів виглядають, щонайменше, трохи наївними. Щодо цього виникає питання: чи вдасться «ботаніку в окулярах» протриматися на своїй посаді хоча б два роки, як це вдалося іншому дуже молодому спікеру, згаданому вище Робертові Хантеру? Для останнього головна посада в одній з палат парламенту стала вершиною його політичної кар'єри. Так, його портрет потрапив на банкноту номіналом десять доларів. Також він став держсекретарем. Але це були посада та банкнота в уряді Конфедерації Південних Штатів, які програли громадянську війну у США. Останні два роки свого життя Хантер працював головним митником в одному з вірджинських річкових портів.

Анатолій Бондаренко

ВР зі словами: «шановні колеги, я пропоную припинити цирк і глумління над Конституцією... Ранкове пленарне засідання Верховної Ради України оголошується закритим до наступного тижня». Настільки довга перерва у засіданнях тому, що їх просто нікому було б проводити. Яценюк полетів з дводенним візи-

НАТХНЕННЯ

Політичний політ

Президент України Віктор Ющенко відвідав 40-у бригаду тактичної авіації повітряного командування «Центр», що у Василькові на Київщині, й здійснив політ на винищувачі Су-27. Протягом 35 хвилин на висоті 1000-1600 метрів він облетів

територію за межами Київської області, спробував змінювати потужність двигунів літака та зробив кілька поворотів. Президент зазначив, що відчув, як літак виконує всі його команди і є «надзвичайно керованим».

*Ви усвідомте суть цього моменту —
Винищувач-літак для Президента,
Подивившись на землю з-понад хмар —
Немає ні протистоянь, ні свар...*

Рима Щотижнева

П'ЯТЬ ПОДІЙ

ДО СВЯТ. 22 додаткові потяги виділила «Укрзалізниця» на Великодні та Травневі свята.

КАТАСТРОФА. 13 людей загинули й лише одна вижила після падіння вертольота Мі-8 у плавнях гирла Дунаю 27 березня.

ВІДЗНАЧИЛИ. Миротворцям МВС України, які несуть службу в Косові, уряд повернув звання учасників бойових дій.

ДЕНЬ СМІХУ. В Одесі вже у 35-й раз відбулася гуморина, під час якої відкрили пам'ятник письменникам Ільфу й Петрову.

ВЛАДНИЙ СУБОТНИК. Три міністри й особисто Президент Віктор Ющенко прибирали територію Музейного комплексу «Мистецький арсенал» у Києві.

Виші: мовна революція

Міністр освіти хоче за три роки повністю українізувати вищу освіту

Цього тижня ректори всіх українських вишів отримали листи від міністра освіти та науки Івана Вакарчука. До 19 квітня керівники мають відзвітуватися щодо мови викладання в їхніх закладах. Факти викладання недержавною мовою ректори повинні проаналізувати та пояснити. «Відповідальність за невиконання програми переходу на державну мову покладається на той чи інший виш», — заявив Вакарчук.

У такий спосіб Міністерство освіти та науки вирішило здійснити перехід на викладання українською мовою протягом трьох років. Керівник департаменту вищої освіти МОН Ярослав Болюбаш пояснив **Тижню**, що наразі процес викладання у вишах здебільшого відбувається українською мовою, проте є деякі заклади, які треба «підтягнути». «Це Крим та Схід, — каже пан Ярослав. — Я думаю, це радше проблема менталітету певних громадян з окремих регіонів країни, а не якісь викладацькі прорахунки. Треба змінювати такий підхід».

Натомість керівників вишів перспектива «мовної революції» не лякає: вони майже щороку готують мовні звіти, а вища школа і без того поступово переходить на українську. Перший проректор Херсонського державного університету Олег Мишуков розповів **Тижню**, що у його виші майже 80% дисциплін вже викладаються українською мовою. «Наш університет має гуманітарну спрямованість, тому деякі дисципліни викладаються іноземними мовами. До того ж, є дуже досвідчені викладачі похилого віку, які колись вчилися у московських вишах. Їм важко перейти на українську», — пояснює наявність до цього часу у своєму виші викладання деяких дисциплін російською мовою пан Олег. Однією з основних перешкод він також назвав неякісні україномовні термінологічні словники — вони ускладнюють навчання студентів технічних та медичних спеціальностей. Проте, три роки — достатній термін, щоб за належного підходу до коригування ситуації, ці проблеми вирішити.

Перезавантаження

В аеропортах і на залізницях лунатиме тільки українська музика

Міністерство транспорту та зв'язку України видало розпорядження, згідно з яким усе діловодство у транспортній сфері країни вестиметься виключно українською мовою. Всі звукові та друковані оголошення, таблички й інструкції в аеропортах і на вокзалах теж відтепер будуть українською, якщо тільки вони не призначені для іноземців, тоді оголошення дублюватимуться відповідною мовою. І найголовніше, вся музичка та кіно в залізничному та авіатранспорті має звучати також українською. Виняток щодо дорожнього супроводу можливий тільки для автоперевезень.

Пошук винних

Проти капітана китайського судна «Яохай» порушено справу

Капітан китайського судна, що протаранило наш «Нафтогаз-67», звинувачений у порушенні правил маневрування. Відбувся навіть перший його допит, який не дав жодних результатів. Буквально після першого запитання затриманому стало погано — далі вести процедуру було не можливо. В той-таки час, 6 українців, яким удалось врятуватися під час катастрофи, вирішили залишитись в Гонконзі до завершення слідства. Тіла ж їхніх загиблих товаришів уже перевозять в Україну.

Нагадаємо, українське судно «Нафтогаз-67» затонуло 22 березня у Південно-Китайському морі. З 24-х українців — членів екіпажу врятуватись змогли лише шість.

ОПИТУВАННЯ

Легіони пророка Магомета

Вперше кількість мусульман перевищила кількість католиків, зізнається Ватикан

У статистичному щорічнику Понтифіка (Annuario Pontificio), який нещодавно презентували Бенедиктові XVI у Ватикані, наведено дані щодо кількості вірян різних конфесій. Згідно з підрахунками, наприкінці 2006 року 17,4% жителів планети сповідували католицизм, 19,2% – мусульманство. Ще торік американські вчені, які досліджують релігійні тенденції, заявляли про кількісну перевагу мусульман. Тоді Ватикан не визнав цього факту.

«Вперше в історії ми виявилися не першими, нас випередили мусульмани», – повідомив укладач статистичної книги Ватикану Віторіо Форменті. Причиною таких змін Церква називає традиційно високу народжуваність у мусульманських країнах. Натомість у католицьких родинах спостерігається тенденція до зменшення кількості дітей.

У Ватикані також нагадали, що загальна кількість християн (католиків, православних, англіканців та ін.) становить 33% населення Землі.

ВІРЯНИ ЗА КОНФЕСІЯМИ

Мусульмани
1 332 млн (19,2%)

Католики
1 130 млн (17,4%)

Християни всіх конфесій
2 145 млн (33%)

Під час складання статистичного звіту Annuario Pontificio-2008 використано власні дані Ватикану, дані перепису населення в різних мусульманських країнах, а також дані ООН

ГРАФІКА: ПАВЛО НАЦ

ЦИФРА ТИЖНЯ

15% НАЦІНКИ

такий бар'єр пропонує Кабмін
для соціально важливих продуктів

Відповідна постанова вже надіслана до органів місцевого самоврядування. Відтепер влада на місцях вимагатиме від торговців встановлювати націнку на цукор, муку, яйця, молоко тощо, не вищу ніж 15% від закупівельної. Підкріпити це зможе в майбутньому відповідний законопроект, поданий до Ради БЮТівцем Євгеном Сігалом та комуністом Олександром Ткаченком. Напередодні було підписано також меморандум уряду з торговельними мережами, згідно з яким усі дійшли згоди щодо встановлення 10% націнки на соціально важливі продукти. Та експерти сумніваються, що такі силові методи реально вплинуть на зниження ринкових цін. Наприклад, згадують провальну кампанію уряду зі зниження таким чином цін на м'ясо у 2005 році. Окрім того, слід зауважити, що зростання цін сприяє також прогресуюча інфляція. Так, Міжнародний валютний фонд прогнозує, що у 2008 році рівень інфляції в Україні зросте до 20–22%.

«Лінія Путіна» донецьких прокурорів

Дійові особи книги вже шкодують, що до неї потрапили

Накладом 10 000 примірників вийшла 4-та документальна книга дніпропетровського автора Володимира Чередниченка із серії «Лінія Путіна». Цього разу там описана діяльність прокурорів Донеччини. Працівники прокуратури Донбасу вже звернулись до журналістів з проханням написати схвальні рецензії на книжку. Але після прочитання цього твору стає незрозуміло: автор серйозно ставиться до опису подій чи відверто насміхається з дійових осіб. Зокрема, прокурор Донецька зображений на ілюстрації в спортивному костюмі «Адідас» і заведне не колується в носі. А в діалозі з очільником ММК ім. Ілліча Володимиром Бойком (один зі спонсорів книжки) репрезентований в образі такого собі улесливого прохача. Сам Бойко теж змальований не надто інтелегентно. І це тільки один із низки подібних двозначних епізодів.

Тиждень попросив прокоментувати книгу одного з її персонажів. Після нашого звернення посадовець, який побажав залишитися не названим, почитав і вжахнувся від прочитаного. За його словами, першопочатково книжка мала називатись зовсім інакше і не бути заангажованою політично. Проте він зізнався: поки що до суду на автора подавати не буде, а «для початку подивиться йому в очі».

ФОТО: РІЕ

Олімпійський вогонь вже в Китаї

А світова спільнота збирається бойкотувати Ігри

Олімпійський вогонь з грецьких Афін передали до Пекіна спецрейсом. У столиці Китаю його розділили навпіл: одну частину встановили на площі Тяньаньмін, звідки вогонь відправиться у світову естафету, а другу збираються підняти на найвищу вершину світу — гору Джомолунгму.

Однак поки Китай перебуває в очікуванні Олімпійський ігор — 2008, світова спільнота готується бойкотувати цей захід. Причина — нещодавнє придушення військовими мітингів у Тибеті. «Олімпійські ігри можуть проводитися тільки в такій атмосфері, яка відображає олімпійський дух. Нам слід уважно подивитися, якою буде поведінка Пекіна в найближчі тижні. Після цього треба ухвалити рішення щодо бойкоту», — говорить єврокомісар із зовнішніх зв'язків і політики сусідства Беніта Ферреро — Вальднер.

У свою чергу, Китай днями виправдовував свої агресивні дії в Тибеті тим, що начебто в провінції готували групи терористів-смертників, які мали на меті здійснення терактів в Китаї.

Сектантів рятують від «кінця світу»

За вихід з печери, що обвалюється, їм пропонують житло та корову

Печера у Пензенській області (Росія), де 35 членів секти «Гірський Єрусалим» вже півроку очікували кінця світу, почала обвалюватись. Вона руйнується від паводкових вод та нестійкого ґрунту, у якому сектанти викопали собі житло. МНСники Росії, щоб врятувати людей, провели до печери вентиляційну трубу та зробили дренажну систему. Але це не припинило обвалювання підземелля.

Для перемовин з відлюдниками, серед яких четверо дітей, викликали знавця біблійного Апокаліпсису — отця Гермогена. Власне, він і вмовив 14 сектантів, котрі були відрізані від інших обвалом у печері, вийти на поверхню. Раніше з-під землі добровільно вийшли семеро жінок. Зараз сектантів розселили у будинках їхніх ідейний лідерів, пообіцяли їм окреме житло та дали дійну корову. Такі були вимоги тих, хто вирішили вийти з печери.

Сектанти усаїтнілися в печері ще у листопаді 2007 року та погрожували спалити себе, якщо їх насильно намагатимуться звідти вивести. Засновник секти, 43-річний Пьотр Кузнецов, до печери не пішов, пославшись на «інакше призначення в житті». Невдовзі його затримали, але за результатами психіатричної експертизи визнали неосудним.

VIP-ДТП

Президент Румунії заявив про власне правопорушення

Президент Румунії Траян Бесеску по дорозі на роботу на своєму «Фольксвагені-Гольфі» зіштовхнувся з «Дачією». Проїжджаючи біля мерії Бухареста, президент «задивився на вікна свого колишнього кабінету» (до обрання президентом Бесеску був мером столиці) — так пояснює причину аварії сам очільник країни. Бесеску не тільки зізнався у скоєнні ДТП, а й сам заявив про нього поліції й тут-таки пройшов тест на алкоголь. Президентіві загрожує \$40 штрафу.

Наступ на іслам

Вистава та фільм обурили мусульманський світ

Культурною акцією вирішили відповісти європейські митці на дедалі стрімкіше поширення мусульманства в Європі. Так, трупа театру передмістя Берліну — Потсдаму — минулого тижня поставила виставу за скандальною книгою письменника Салмана Рушді «Сатанинські вірші». Ще 1989 року автор цього твору був засуджений духовним лідером Ірану до страти. За його голову й зараз обіцяють винагороду у \$2,8 млн. Вистава пройшла з аншлагом і без ексцесів, проте викликала обурення мусульман. Театр і весь Потсдам були оточені кількома ланцюгами німецьких спецназівців.

Нових обертів набуває й конфлікт, що виник після оприлюднення в Інтернеті 17-хвилинного фільму «Фітна» члена парламенту Нідерландів, керівника ультраправої Партії за свободу Херта Відерса. Фільм являє собою нарізку з документальних хронік про теракти 11 вересня 2001 року в Нью-Йорку, вибухи в Мадриді тощо, які коментуються фразами з Корану. Головний посыл фільму — «зупинити іслам заради нашої, християнської, свободи».

Протестуючи проти цього фільму, рух «Талібан» вже здійснив два напади на голландських військових в Афганістані. Йорданія ж заявила про намір розірвати дипломатичні стосунки з Голландією.

*Фітна — в перекладі з арабської означає: а) спокуса, б) безлад і непорозуміння серед мусульман.

ОЦІНКА

ПАВЛО СОЛОДЬКО
заступник головного редактора

Ющенко може втратити себе

Президент мусить створити потужну праву партію

Нещодавно НУ-НС порадувала нас новинами партбудівництва. Спершу в Секретаріаті Президента створили «Єдиний Центр». Потім про власний партійний проект оголосив Юрій Луценко — він вирішив капіталізувати «Народну самооборону» з громадянської сили у повноцінний суб'єкт великої політики. А потім і депутат від НУ-НС Олександр Омелченко пообіцяв створити собі щось нове замість відібраної його «партайгеносами» (партійними товаришами) «Єдності». Отже, до існуючих 144 партій з назвами типу Партія «Третя сила» чи Партія радикального прориву» скоро додасться ще три. А у пропрезидентському проєкті «Наша Україна» де-факто залишається В'ячеслав Кириленко з кількома десятками соратників.

Найбільша небезпека, яка чекає на всі три новоутворення (як і на рештки «НУ»), — стати мертвим організмом. Ця хвороба наразі характерна для більшості українських «партій». Ідеться про те, що, крім партійного офісу з персоналом і такої-сякої фракції у Раді, ці тусовки не мають живої крові, яка перетворює адмінресурсний проєкт на повноцінну партію, тобто живих, щирих і переконаних активістів на місцях.

І ця небезпека загрожує, у першу чергу, Віктору Ющенкові. Президент, який на усіх виборах позиціонував себе патріотичним лідером, може розчинитися у безликому адмінресурсі.

Не секрет, що «ЄЦ» створюється для переобрання Ющенка. До новоствореної «партії Балоги» мають приєднатися «поміrkовані» регіонали, щоб за рахунок виборців зі Східної України обрати Андрійовича на другий термін. Новітньо якщо ця авантюрна задумка вдасться, Ющенко опиниться в хиткому становищі. По-перше, треба буде розраховуватися з великим «регіональним» бізнесом за підтримку. По-друге, Прези-

дент не матиме мандата від виборців і далі втілювати свій проєкт України. Він опиниться в ситуації Кучми, якого Східна Україна спочатку обрала від безвиході, а потім ненавиділа. Ющенкові буде ще важче, адже його бачення України кардинально відрізняється від кучмівського. Віктор Андрійович — якщо у нього є воля вийти із перманентного стану нірвани — мав би не шукати підтримки у колишніх партійних опонентів, а повернутися обличчям до власних виборців, які голосували за нього як за правохристиянина. І піти на вибори без популізму. Й дохідливо, з врахуванням останніх досягнень політехнологій, нормальною мовою розповісти про те, чому треба радикально реформувати державну систему пільг або присвоїти звання Героїв України Мазепі та Шухевичу.

Так, важко зібрати гроші з такою програмою під виборчу кампанію, зате це буде чесно. Так, виграти президентські вибори з такою програмою буде ще важче. Зате відновити серйозний правий рух у країні — цілком можливо, як і залучити до лав такого руху тисячі простих українців, які після Майдану вступили до Нашої України, але згодом розчарувалися і вийшли. Зрештою, це обов'язок цієї партії, бо саме вона умудрилася розсіяти ентузіазм безлічі людей і перетворилася на аморфний провладний конгломерат. І ще один момент. Коли в умовах повного хаосу хтось починає рухатися у певному напрямку, цей хаос поступово перетворюється у потужний тренд. І створення такого тренду принесе не менше користі для держави, ніж просте утримання влади «свідомим» Президентом.

Якось один китайський імператор сказав: «Якщо втратиш країну, її можна повернути, якщо втратиш себе, то вже ніколи не повернеш». Заграючи із «регіональним» виборцем, Ющенко ризикує втратити себе.

Інший ЧИТАЧ

[illegible][illegible]

АННА БАБІНЕЦЬ,
оглядач **Тижня**

Мова як комплімент

Блукаючи просторами Інтернету, якось натрапила на сторінку Литовського Сейму. Сайт як сайт: депутати, прес-служба, історія... За винятком маленької деталі — однією з мов сайту є китайська. Здавалося б, навіщо північним європейцям «китайська грамота»? Все дуже просто: розумні литовці використовують мову як додатковий геополітичний інструмент. Це своєрідний комплімент перспективному Китаю. Мовляв, заходьте до нас, ми вас розуміємо.

Коли журналіст хоче отримати якомога більше інформації від співрозмовника, він, не вагаючись, заговорить з ним його мовою. Це суто корислива позиція, але її продуктивність — поза сумнівом. Усі країни прагнуть співпрацювати з Китаєм, але розмовляють китайською не хоче ніхто. Навіть офіційні сайти ліньки перекласти.

З іншого боку, мова є ознакою самодостатності країни. Сайти парламентів США та Великої Британії мають єдину версію — англomовну. Лише російською звертається до відвідувачів сайта Держдума РФ. Сигнал такий: «Вивчіть нашу мову, тоді й поговоримо».

Україна, якій хронічно бракує світової уваги, мала б перекласти сайти офіційних органів усіма мовами світу. Проте у нас стримана, майже самодостатня позиція: «компліментами» на всі боки не розкидаємося. Сайт Верховної Ради працює двома мо-

вами — англійською та українською. Урядовий та президентський портали мають ще й російськомовну сторінку. А Польща, Німеччина, Італія, Туреччина, Китай?.. Їм і багатьом іншим ми продаємо метал, зерно, товари легкої промисловості. Чому б не зробити компліментарний потенційним бізнес-партнерам, переключивши головні сайти держави?! Уявіть, заходите ви на сайт, наприклад, Аргентини й бачите україномовну версію. Приємно, справді? Ніби добре слово сказали. Перекласти сайт (принаймні, частково) — не надто трудомістка робота. Естонія має 13-мовний сайт парламенту, укладали його разом із посольствами різних держав. До того ж, комплімент — це лише комплімент. Він ні до чого не зобов'язує. Китайськомовний сайт не заважає литовським парламентарям обговорювати бойкотування Олімпіади в Пекіні. А російська мова естонського Рійгікогу не врятувала від конфліктів між двома країнами. «Зовсім не обов'язково погоджуватися зі співрозмовником, щоб знайти з ним спільну мову», — сказала колись Маргарет Тетчер про Міхаїла Горбачова. Не треба робити «глибокий реверанс» у бік Росії, Європи чи Азії. Можна обмежитися вишукуванням компліментом — сказати «вітаємо!» всім країнам світу зрозумілою їм мовою.

 dzzvinka

Ми з Харкова. Передплачуємо **Тиж-
день**, моя мама ходила на концерт (Горя
Закуса, організований **Тижнем** – прим.
ред.) – дуже сподобалося! Харків далеко
не така «Россія», як її хоче бачити дехто
північніше нас. Харків – базарне
місто – це дуже заперечувати, але за-
вдяки своїй «базарності» воно відкрите
місто, де вільно почуватися люди з різ-
ними поглядами. Саме тому Харкову до-
сить важко сприйняти російський авто-
ритаризм. Нещодавно в поліклініці чула,
як одна, вже старша жінка, казала іншій:
«а чот, вот НКВД засилоло своїх агентів
под відом УПА на Западную Україну, і оні
там творілі зверства. А в Россії сеїчас во-
обще 37 год!» І та, інша жінка, з нею по-
годжувалася. Непогані тенденції :)))

 alla_g

Беззаперечно – теплішає на серці, коли зустрічаєш людей зі схожими на власні думками... Але не менш цікаві – інші. Й поділ між «своїми» та «іншими» проходить не територіально. Вони тут, поряд. В одному офісі, вагоні метро... Кордони проходять недесь, а в наших перевантажених мізках.

 katrulyska

Ну, **Тижне**, ти мене розчарував?! І чого було лякатися якоїсь там совдепівської баби і знімати карикатуру на Московського Наполеона? Я до останнього слова вірила, що ви вистояли у тому двобої... Тепер і **Тиждень**, виходить, поступився своїми амбіціями і схилив голову за оселедцем перед наставниками Великої, а шкода!!

 the next point

Чим зняття цієї карикатури з виставки відрізняється від переходу на російську в «російськомовному» Харкові?

В Інтернеті є блог **Тижня**. Ви можете поспілкуватися з нами і залишити свої відгуки за адресою **ut-magazine.livejournal.com**

Редакційна рада: Анатолій Бондаренко, Кирило Галушко,
Роман Кульчинський, Юрій Макаров, Лідія Смола, Олексій Сокирко,
Роман Цуприк

АДРЕСА «ТИЖНЯ»

Листи надсилайте за адресою: 03040, Київ, вул. Васи́льківська, 2а
Телефонуйте: (044) 503-3740; факсуйте: (044) 503-3740
E-mail: office@ut.net.ua

ХТО ДИВИТЬСЯ ТВ-РЕКЛАМУ?

ВДОМА Ж НІКОГО НЕМАЄ!

ПрессКом® ADVERTISING

Всеукраїнський IndoorVideo оператор

www.presscom.ua

ОЛЕКСІЙ

КОЗЛОВ

ТА ЙОГО
АНСАМБЛЬ

12

КВІТНЯ

ПОЧАТОК О 19:00

медіапатронат

НЕРУХОМІСТЬ

інформаційний
партнер

Тижень

пригощають

інформаційний
партнер

TimeOut

Київ

ЖИВИЙ
ЗВУК

2000
ТИЖНЕВИК

стратегічні
партнери

УИКЕНД

поселяє

підтримка

організатори

Дерекресток

ТГА

БУДИНОК
ОФІЦЕРІВ

ВУЛ. ГРУШЕВСЬКОГО 30/1

представляють

РЕНЕСАНС 96.8
БІЗНЕС РАДІО

ДОВІДКИ
4935715
(098) 9335796

АРСЕНАЛ

З ПРОГРАМОЮ "СВОЯ ГРА"

Дуайєн «ГАЗПРОМУ»

9 КВІТНЯ ДУАЙЄНУ ДИПЛОМАТИЧНОГО КОРПУСУ
УКРАЇНИ, НАДЗВИЧАЙНОМУ Й ПОВНОВАЖНОМУ
ПОСЛУ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ В УКРАЇНІ ВІКТОРОВІ
ЧЕРНОМИРДІНУ ВИПОВНЮЄТЬСЯ 70 РОКІВ

РОЗМОВЛЯЛА *МАРІЯ СТАРОЖИЦЬКА*

Сім років Віктор Степанович провів у Києві, де його вважають найвідвертішим із закордонних дипломатів.

У.Т.: А «колір» політика має роль для зустрічі з Вами?

— Я дипломат — це моя робота, я зустрічаюся з усіма державними діячами, незалежно від їхнього політичного кольору і моїх особистих переконань та упереджень.

У.Т.: У нинішньому році ще один «ювілей» — десятиліття вашої відставки з поста прем'єр-міністра Російської Федерації...

— 1998-й рік — це не тільки відставка уряду Черномірдіна, це й подальша чехарда. Пам'ятаю, 31 грудня 1997 року виїхав з роботи о 23:30, коли останні борги по випла-

тах пішли на Далекий Схід — ми того року вперше розрахувалися з усіма заборгованостями й закінчили рік із приростом ВВП. Рубль уже не підтримували — запрацював ринковий механізм, і він тримався у валютному коридорі. В той час у мене була рада іноземних інвесторів, до складу якої входили 25 бізнесменів зі США, Японії, Європи. Й вони допомогли мені зрозуміти, що їм заважає працювати в нашій країні. Пам'ятаю, один американець мені каже: ну як ми підемо вкладати гроші, якщо ваші олігархи не йдуть?! А вони тоді просто боялися, що їм голову скрутять. Відповідаю: «Йдіть. Вони в нас такі. Підуть тільки за вами». В той час ми вже були готові приймати бюджет і на два роки вперед, і на п'ять: тільки зараз президент Путін знову поставив таке саме завдання, а ми вже тоді впритул ►

підійшли до такого рівня планування. Але, так би мовити, з колін так і не піднялися.

БАТЬКО «ГАЗПРОМУ»

У. Т.: Зате «Газпром» було вже створено. Щойно вийшла в перекладі українською книга Валерія Панюшкіна й Михайла Зигаря «Газпром: нова зброя Росії», де ви є головним героєм...

— Книга в мене є, ще не читав — часу не було. Так, я особисто ініціював створення концерну «Газпром» — уперше в Радянському Союзі, ще у 1980-ті роки, коли був міністром газової промисловості. Я тоді багато їздив за кордон, вивчав великі компанії, їхні відносини з державою. В той час у країні вже плюралізм пішов, з'явилися кооперативи — розумів, що цей процес дійде і до нас. Моїм завданням було зробити міністерство *исправлимым*, щоб його не можна було розтягнути вроздріб. Про розпад Союзу тоді й думок не було, просто переживав за технологію своєї галузі. Це ж єдиний процес — від свердловини до споживачів. От із нафтовою промисловістю ситуація була інша: її я пропонував перетворити на вертикально інтегровані компанії — так згодом і від-

Черномірдин знає, куди не потрібно лізти Росії

СЛОВНИЧОК

ДУАЙЄН (франц. *doyen*), — протокольний глава (старшина, старійшина) дипломатичного корпусу, старший за класом й тривалістю перебування в країні посол одного з дипломатичних представництв. Церемонія прийняття Віктором Черномірдиним, який перебуває на посаді Надзвичайного та Повноважного Посла Російської Федерації в Україні із травня 2001 року, почесних функцій дуайєна дипломатичного корпусу, акредитованого в Україні, відбулася 25 листопада 2007 року. Обов'язками дуайєна є активізація контактів усередині дипкорпусу та представлення його на офіційних заходах. Попередником Черномірдіна був посол Грузії Григол Катамадзе, котрий працював у Києві з 2000 до 2007 року.

булося: з'явилися «Лукойл», ТНК, «Роснафта» та інші.

Мені довелося довго переконувати своїх колег, своє начальство. Тодішній Голова Ради міністрів Микола Іванович Рижков мою пропозицію спочатку не сприймав. Але я його переконував, що вже час робити з міністерства компанію. Тому що в другій половині 1980-х потрібні

вища — Ведмеже, Уренгой, Ямал уже було відкрито. Тільки Заполярне розвідали пізніше. Так, було складно. Але натомість потім, коли я очолив російський уряд, саме «Газпром» забезпечував стабільність держави, надавав бюджету неоцінну допомогу, і, по суті, підтримував російську економіку в найскладніший час.

МИ СТОРЮВАЛИ ГАЗОВУ СИСТЕМУ, ЯК Я ЇЇ НАЗВАВ, «ДУРНЄВІДБИВНУ», ЩОБ НІХНО З ТИХ, ХТО ПРИЙДЕ, ЗРУЙНУВАТИ НІЧОГО НЕ ЗМІГ

були інші відносини. У 1989 році уряд СРСР розглянув та ухвалив рішення перетворити Мінгазпром на концерн «Газпром». І от так ми почали працювати — якщо в міністерстві в мене було 12 заступників, то в «Газпромі» стало два. Сама структура «Газпрому» з того часу не змінилася. Стратегія планування в нас була не на п'ятирічку, а на 15-20-30 і 50 років. Адже всі нинішні родо-

У. Т.: Отже перша компанія капіталістичного зразка, створена при соціалізмі, виявилася найстійкішою під час усіх подальших випробувань?

— Я за своєю природою системник, і ми створювали газову систему, як я її назвав, «дурневідбивну», щоб ніхно з тих, хто прийде, зруйнувати нічого не зміг. Система ніколи не дозволить сва-

ФОТО: МІХАЙЛО КОМАЧЕНКО

вілля. Ми створили систему газопостачання останніми у світі, але завдяки цьому взяли все краще зі світової практики. І вона працює! Те саме має буди в державі. Держава повинна створювати умови для життя й роботи людей, але не більше того. А я, в свою чергу, маю використовувати ці умови, щоб за-

прийшли до цього: російський парламент займається законами, а не веде політичну боротьбу, як зараз в Україні. Але ж свого часу я два роки не міг знизити податки — наш парламент доводив, що уряд антинародний, а запропонований закон, як ведеться, не розглядав.

ТАЄМНИЙ РАДНИК

У.Т.: Деякі політологи стверджують, що в Україні сьогодні саме російський 1998-й рік. Чи не так це, за вашими спостереженнями «зсередини»?

— Та не 1998-й, тут ще 1993 — 1994-й! От у квітні вже рік, як парламент не працює належним чином — ну як таке може бути?! Тільки я от що хочу підкреслити, і це не всі в Росії усвідомлюють: усе, що відбувається в Україні, — це справа України, і тільки України. Нам туди зі своїм статутом лізти не треба. Але не всі це розуміють, на жаль.

У.Т.: Виглядає так, що одні українські політики викликають більшу симпатію в російському політикумі, ніж інші...

— Я до всіх намагаюся ставитися рівно. Ось у чому проблема: у нас в Росії дотепер одних українських політиків вважають «проросійськими», а інших — «прозахідними». Причому це переконання є стійким на всіх рівнях. Так вони всі — не наші! І ставитися до них слід як до лідерів і керівників будь-якої іншої іноземної держави. І ніяк інакше. Так, нам не байдужа Україна, і нам потрібно, щоб це була сильна, спокійна і багата держава: нам вигідні тільки такі су-

ЦЕ НЕ ВСІ В РОСІЇ УСВІДОМЛЮЮТЬ: УСЕ, ЩО ВІДБУВАЄТЬСЯ В УКРАЇНІ, — ЦЕ СПРАВА УКРАЇНИ, І ТІЛЬКИ УКРАЇНИ. НАМ ТУДИ ЗІ СВОЇМ СТАТУТОМ ЛІЗТИ НЕ ТРЕБА.

безпечити і себе, і родину. Крім того, у державі повинно працювати просте правило: якщо щось не так, не йди до доброго дядька, до президента — йди до суду. В державі повинна працювати система, зокрема правового, судового захисту, й тоді людина не боїться тримати гроші в банках своєї держави й вкладати їх у вітчизняний бізнес. Ми тільки зараз

сиди. Ми зустрічаємося з багатьма українськими політиками, говоримо їм: все, що у вас відбувається, — ваша справа, але ви повторюєте багато наших помилок ще початку 90-х років.

УКРАЇНЬСЬКА З ДИТИНСТВА

У.Т.: Ваші сини теж займаються енергетикою. Пішли вашими слідами? ▀

БІОГРАФІЧНА НОТА

Народився 9 квітня 1938 р. у с. Чорний Острог Саракташського району Оренбурзької області, Росія.

Батько — шофер, мати — домогосподарка.

1966 р. — закінчив Куйбишевський політехнічний інститут, спеціальність «інженер-технолог»

1960–1967 рр. — працював на Орському нафтопереробному заводі.

1967–1969 рр. — інструктор Орського міського КПРС.

1969–1973 рр. — завідувач промислового відділу Орського міського КПРС.

1973–1978 рр. — директор Оренбурзького газопереробного заводу.

1978 — 1982 р. — інструктор відділу важкої промисловості ЦК КПРС.

1982–1983 рр. — заступник міністра газової промисловості СРСР.

1984–1989 рр. — депутат Верховної Ради СРСР.

1985–1989 рр. — міністр газової промисловості СРСР.

1985–1990 роки — депутат Верховної Ради РСФСР.

1989–1992 рр. — голова правління Державного газового концерну «Газпром».

14 грудня 1992 р. — затверджений на посаді голови Ради Міністрів Російської федерації.

1992–1998 рр. — голова уряду Російської Федерації.

1997 р. — французька газета Le Monde оцінила особисті статки Віктора Черномірдіна в \$5 млрд.

23 березня 1998 р. — президент Росії Борис Єльцин відправив у відставку уряд Віктора Черномірдіна.

Липень 1999 р. — призначений головою ради директорів «Газпрому».

1999 р. — обраний депутатом Державної думи РФ.

2001 р. — призначений Послом Російської Федерації в Україні, а також спецпредставником президента з розвитку російсько-українських торгово-економічних зв'язків.

ФОТО: АНДРІЙ ПОМАКІН

«Українською не розмовляю — не хочу перекручувати гарну мову»

— Вони спочатку не хотіли йти моїми слідами, але я захотів. Обидва мої сини закінчили Московський інститут нафти й газу імені Губкіна. Старший відпрацював в Уренгої шість років, потім повернувся, мо-

єдин обоз на поселення йшов з Харківської губернії, другий — з Воронезької. І зупинилися обидва біля річки. У них стало село Кочубеївка, у нас — Чорний Острог. А потім ці села об'єдналися. А школа була одна, посе-

**ЩО СТОСУЄТЬСЯ МОЄЇ
ДРУЖИНИ, ТО Я ДІЗНАВСЯ,
ЩО ВОНА
ЗА НАЦІОНАЛЬНІСТЬ УКРАЇНКА,
ЛИШЕ ПІСЛЯ ОДРУЖЕННЯ.**

лодший більше в науку заглибився. Онуків четверо вже — молодшому, Вікторові, п'ять років.

У. Т.: А дружини у синів, випадково, як у Вас, не українки?

— Випадково ні. Що стосується моєї дружини, то я дізнався, що вона українка, лише після одруження. Я ж народився в Оренбурзькій області, в селі Чорний Острог — там у 1822 році

редині. Й усі мої друзі — й українці, й росіяни — у мене так з дитинства. У старшого сина дружина — дочка моєї шкільної вчительки, причому вони на українській половині жили. А друга невістка — з Курська.

У. Т.: Так Ви з дитинства українською розмовляєте?

— Ні, не розмовляю — не хочу перекручувати гарну мову. ■

«ЧЕРНОМИРДІНКИ»

ОБРАНІ ЦИТАТИ ВІКТОРА ЧЕРНОМИРДИНА

«Хотіли як краще, а вийшло як завжди».

«Яку б громадську організацію ми не створювали — виходить КПРС».

«Принципи, які були принципові, були непринципові».

«У нас лихо не в тому, щоб об'єднатися, а в тому, хто головний».

«Що я буду в темну лізти? Я ще від світлого не відійшов» (на запитання, чи буде він брати участь у роботі тіньового Кабінету Міністрів).

«Ми пам'ятаємо, коли масло було шкідливим. Тільки сказали — масла не стало. Потім яйця натиснули так, що їх теж не стало».

«Росія — країна сезонна».

«Уряд — це вам не той орган, де можна одним тільки язиком!»

«Всі ми доживемо. В якій конфігурації? В гарній конфігурації».

94.2 FM

МЕРТВІЙ

ПІВЕЇ

ВИБРАНИЙ

НАРОДОМ.

перший
інформаційний
партнер:

[канал чесних новин]

sumno.com

концерт 13.04.08, неділя

київ, оболонь, «докер паб»,
вул. богатирська, 25
тел.: +38 044 451 85 28

Побачити БУША І...

ДО ВІЗИТУ АМЕРИКАНСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА
УКРАЇНЦІ БАЙДУЖИМИ НЕ ЗАЛИШИЛИСЯ

АВТОР: Антон Зікора

«**Т**ільки не пишть нічого поганого про нашу школу», — попросив Віктор Денисенко, директор спеціалізованої школи №57, де 1 квітня чекали виступу Джорджа Буша. А навіщо мені щось погане писати про школу, якщо я працюю у відділі політики. Пишу про політиків, про те, які вони є, і це цілком покриває потребу в написанні «поганого».

Спеціально в школі до приїзду американського президента не готувалися, лише встановлювали металополіцейські. Певно, оточення Джорджа Буша думає, що українські учні, як і американські, ходять до школи зі зброєю та розстрілюють своїх однокласників. Тому не дивно, що вранці 1 квітня охорона президента США влаштувала в школі недитячу перевірку.

Як сказала завуч із навчально-виховної роботи Марина Машук, закордонні делегації в школі не рід-

не стільки завдяки мовній різноманітності, скільки через безпеку. Цей заклад обрала охорона Буша з шести-семи інших шкіл.

Директор сказав учням, що вони можуть питати у президента, що хочуть: демократія. А один зі школярів, Кирило Возніщик, відповів на це, що готовий поспілкуватися з Бушем: «Якщо вдасться щось у нього запитати — запитаю». Учень також сказав, що не знімає, якщо до нього підійде президент.

ВЛАСНІСТЬ СПИРИДОНА

Опанували англійську і на майдані Незалежності. Остання акція комуністів, соціалістів і соціалістів прогресивних засвідчила, що слово fuck вони вже навчилися писати без помилок. Адресовано воно було, звичайно, Північноатлантичному альянсові. «Я, мама і тато проти бандитів НАТО!» — писали «червоні» й «рожеві». А взагалі напередодні візиту Буша на Майдані ляялися, матюкалися і встановлювали намети. На де-

**ПРИЇЗД БУША ПОКАЗАВ,
ЩО СЛОВО FUCK ЛІВІ
ВЖЕ НАВЧИЛИСЯ ПИСАТИ
БЕЗ ПОМИЛОК**

яких будиночках із тканини було написано, що вони належать тому чи іншому депутату.

На одному наметі красувався підпис: «власність народного депутата України Спиридона Кілінкарова», на іншому — «власність народного депутата Євгена Волинця». Останній

факт особливо обрадував журналістів **Тижня**. Якщо пам'ятаєте, Євген Волинець — депутат від Комуністичної партії України, шахтар з міста Шахтарська з шахти імені Василя Івановича Чапаєва, внук шахтарки. Він прославився тим, що приїхав на роботу у Верховну Раду в плацкартному вагоні. Знову ж таки, якщо пам'ятаєте, новоспеченому депутатові виділили номер у готелі «Київ». Тоді народний обранець поскаржився на скромні умови проживання в номері і додав, що «сюди і дівчину привести нікуди». Так-от, схоже, сьогодні проблеми Волинця вирішені, у нього тепер є власність. Приводьте, Євгене Валерійовичу, свою дівчину в намет, адже з милою — самі знаєте, що й де.

Проходьте хлопці, і так видно, що ви не терористи

Приємно й те, що ліві піднялися до іронії та сарказму в своєму піарі. Під фотографією спаленого літака був підпис: «НАТО — це розвиток місцевої авіації». Слова «НАТО — це світло і тепло!» супроводжували ілюстрації вибухів у Белграді. Під

знімками розбитих будинків — «НАТО — це рішення житлових проблем». І таке інше.

Втім, перед візитом американського президента металошукачі встановлювали не тільки в спеціалізований школі. Вже з ранку 1 квітня підходи до Софійської та Михайлівської площ було перекрито металевими парканами. По всьому периметру стояли наряди міліції. Наприклад, піднятися з Малої Житомирської до Софії було практично не реально. «Можна я пройду, під конвоем, мені в офіс треба», — просила правоохоронців одна жінка. «В Гуантанамо під конвоем пройдете», — відповів їй місцевий дотепник.

МІЛІЦІЯ З НАРОДОМ!

Міліція зупинила автомобіль, що рухався по Володимирській. З машини вийшов водій і почав репетувати: «А як мені проїхати? У мене три сумки й дитина грудна?» — «Не знаю. Звертайтеся до Білла Клінтона (саме

так! — прим. ред.)», — кинув йому у відповідь правоохоронець. Втім, варто зазначити, що міліція цього дня була з народом. Українським. Тих, хто настирливо обурювалися, все ж таки пропускали, зокрема й того мужика. Більше того, міліціонери взяли під руки дідуся з милицею та люб'язно провели його через Михайлівську площу. В цей час якісь англомовні молодики прокоментували: «Так виглядає терорист».

Дозволю собі невеликий ліричний відступ: я дуже поважаю американців та їхнього президента. За що? А ось саме за це: весь візит Буша до України — це суцільна демонстрація сили. Хто ще ходить у гості зі своїми снайперами, заради кого влада іншої держави перекиває дорогу в аеро-

порт на три години? Хто ще може влаштувати повний безлад у чужій країні, назвати це «антитерористичною операцією», але головне — примусити так називати всіх інших? Взагалі-то організація таких безпрецедентних заходів безпеки, яку ми бачили в Києві, свідчить про те, що американський президент не вірить у Бога. Але навіщо йому Бог, якщо він сам вважає себе таким? І якщо якогось Того Бога побачити неможливо, то мені дуже хотілося поглянути на Буша.

Спочатку поява президентів на Михайлівській площі (покладання вінків до пам'ятника жертвам Голодомору) планувалася о пів на другу дня. Але прибули вони на годину пізніше.

Коли президентський кортеж під'їхав до Михайлівського собору, з машин вийшли якісь люди й попрямували до ширми з чорно-червоної матерії. За три хвилини вже вийшли з-за неї, сіли в авто і поїхали. Крізь міліційні кордони мені вдалося углядіти тільки постаті цих людей, але хтось із них точно був Бушем.

Буквально за кілька хвилин після цього Михайлівською ходили люди, схожі на рибалок. У натовпі пішла чутка, що це — саме ті снайпери, тільки замість вудок в їхніх чохлах були гвинтівки. Бійці усміхалися й по-діловому плювали собі під ноги: обійшлося без жертв.

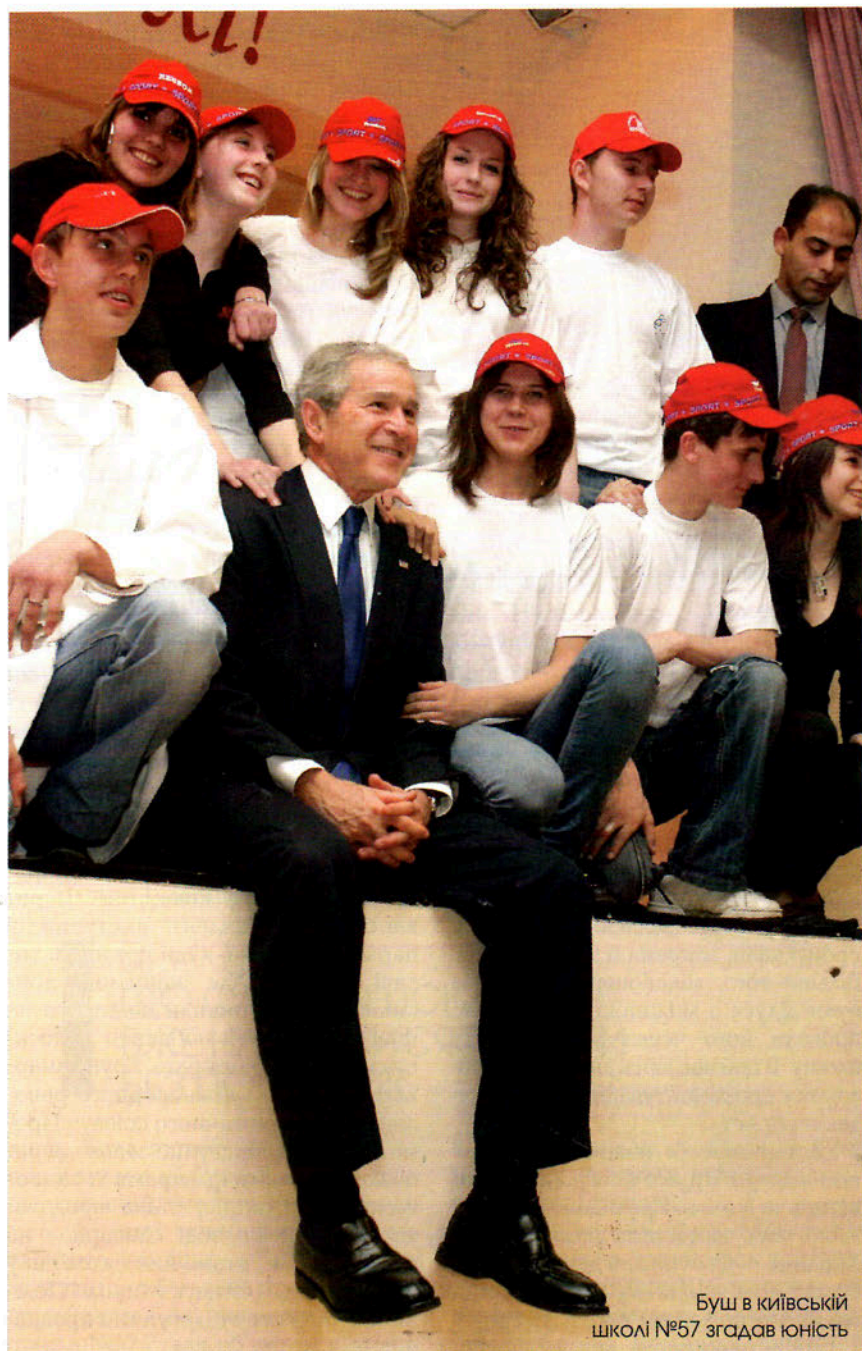
АМЕРИКАНСЬКІ СНАЙПЕРИ УСМІХАЛИСЯ Й ПО-ДІЛОВОМУ ПЛЮВАЛИ СОБІ ПІД НОГИ: ОБІЙШЛОСЯ БЕЗ ЖЕРТВ

До речі. В травні 1995 року, під час візиту до України Білла Клінтона, рух у столиці також було паралізовано. Проте колишній американський президент виступив у парку Шевченка, куди прийшли тисячі слухачів. Але знайшлися приколоти, які вирішили нажитися на прагненні людей побачити найсексуальнішого демократа. Група анархістів і членів Міжнародного революційно-патріотичного союзу «Промені Чучхе», підступно заволодівши безкоштовними флаєрами із запрошенням на акцію, стала продавати їх. «Скільки тоді «наварив» на цьому, не пам'ятаю. Але на пляшку вистачило», — згадує Микола Поліщук, один із тих підступних продавців. ■

ЗА ГРІХИ БАТЬКА

АКТИВНІ ДІЇ ПРЕЗИДЕНТА США ВИЯВИЛИ ВНУТРІШНІ ПРОБЛЕМИ НАТО, А ЗНАЧИТЬ, І ВСІЄЇ СИСТЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ БЕЗПЕКИ, ЦІЛКОМ ОБУМОВЛЕНОЇ ЦІЄЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

АВТОР: АНАТОЛІЙ БОНДАРЕНКО

Буш в київській школі №57 згадав юність

У своїй промові на відкритті саміту НАТО, Джордж Буш закликав учасників продемонструвати, що Альянс вітає прагнення Грузії та України щодо членства — «ми повинні запропонувати цим країнам чіткий шлях для досягнення цієї мети». Таким чином, він виніс питання, чи Україну запросять приєднатися до ПДЧ (Плану дій щодо членства в НАТО) на найвищий, перший план зустрічі. Хоча перед самітом подекували, що цю проблему тихо проігнорують.

Варто зауважити, що США, Канада, а також нові члени НАТО —

СПРОБА БУША-МОЛОДШОГО ЗАСТОСУВАТИ ВПЛИВ США ДЛЯ НАДАННЯ ПДЧ УКРАЇНІ — СПОКУТУ ЗА ПОЗИЦІЮ СВОГО БАТЬКА

10 східно- та центральноєвропейських країн вже встигли недвозначно висловити свою підтримку вступу України та Грузії до цієї організації.

Так само чітко проти цього висловила «стара Європа», окрім хіба що Великої Британії. Франція та Німеччина де-факто стали головними противниками цього.

І річ не лише у тім, що вони не хочуть сваритися з «Газпромом» і боятися різко негативної реакції Росії на вступ у НАТО ще двох

країн з колишнього СРСР. Дійсно, серед заяв, що пролунали з Москви, вже були погрози вийти з Договору про дружбу та спрямувати на територію України російські ракети.

Питання також в тому що у США та країн — нових учасниць Альянсу з одного боку, та «Старої Європи» різні погляди на те, чим у наш час має бути НАТО. Військовим інструментом для боротьби з

тероризмом (США), протидією для стримання нової імперської політики Росії (нові члени НАТО), чи просто антикризовим клубом, де військова компонента має використовуватись в останню чергу («Стара Європа»)?

Отже, дійсно дуже серйозну спробу Буша-молодшого застосувати вплив США для надання ПДЧ Україні та Грузії можна розглядати також і як своєрідну спокуту за по-

зицію свого батька, котрий у своїй знаменитій промові не радив УРСР відокремлюватись від Росії. Тепер ми чітко знаємо, хто наші союзники. З іншого боку, противники вступу, Німеччина та Франція, публічно виявили свою позицію. З небаченою до цього відвертістю вони продемонстрували, що для них відносини з Росією стоять вище, ніж стратегічні та колективні пріоритети в рамках Альянсу. ■

ЕКСПЕРТИЗА

Запізнілий старт

УКРАЇНА ТА США ПІДПИСАЛИ НИЗКУ ДВОСТОРОННІХ УГОД

За розмовами про План дій щодо вступу України до НАТО громадськість майже не помітила інших «рухів» президента США Джорджа Буша. Проте під час візиту до України було підписано три важливі двосторонні угоди. Україна та США домовилися про співпрацю у галузі дослідження та використання космічного простору в мирних цілях, про торгівлю та інвестиційну співпрацю, а також підписали План дій на 2008–2009 роки, або «дорожню карту». Тиждень запитав у експертів, що означають ці документи, а також попросив дати оцінку візиту Джорджа Буша в Україну.

ЮРІЙ ЩЕРБАК,
екс-посол України у США (1994–1998)

ТАКИ ПРИЇХАВ

— Почнемо з мінусів. На жаль, це трохи запізнілий візит. Обставини склалися так, що в Україні весь час була нестабільна політична ситуація, а США останніми роками сфокусували свою увагу на країнах Близького Сходу. Було б краще, якби Буш приїхав на початку своєї другої каденції, це свідчило б, що Україна серед першочергових пріоритетів.

Чинний американський президент не може об'їхати всі країни світу, тому мусить обирати, розставляти пріоритети. Добре, що він хоч і наприкінці своєї каденції, але прийшов до нас.

Крім серйозних розмов про ПДЧ і важливих сигналів міжнародній спільноті, Буш своїм візитом та своїми заявами спростував давню думку, що наддержави (Росія та США) мають намір домовлятися про якісь «оборудки» в обхід України. Буш підкреслив, що це не так і бути так не може.

Тепер про угоди. Надзвичайно важлива угода щодо розвитку співпраці в космосі. Нагадаю, що ми беремо участь в унікальному проєкті «Морський старт», завдяки якому запускаються величезні телекомунікаційні супутники з акваторії Тихого океану. Це технологічно унікальний процес. А українська ракета «Зеніт» виконує роль носія цих супутників. Для нас це вдалий і корисний проєкт. Гадаю, що розвиватимуть й інші проєкти, бо Україна — одна з провідних космічних держав світу.

Угода про торгівлю та інвестиції, у який йде мова про створення зони вільної торгівлі між США та Україною. Коли ми ввійдемо до зони вільної торгівлі з Європою, наша перспектива вільно торгувати зі США буде дуже гарним знаком для всього бізнес-середовища країни. Також ця угода стане добрим стартом для американського бізнесу. Вже зараз гіганти американського бізнесу приходять в Україну, скажімо, компанія «Дженерал Моторз». Коли українська сторона виконає всі потрібні заходи, наші бізнес-відносини стануть продуктивнішими.

«Дорожня карта» визначає параметри нашого співробітництва та політичних дій. Вона цілком в дусі спільної декларації президентів України та США, підписаної під час візиту Ющенка до Вашингтона у 2005 році. Я переконаний, що всі її положення будуть виконані.

АНАТОЛІЙ ЗЛЕНКО,
екс-міністр закордонних справ
України (1990–1994, 2000–2003 рр.)

РЕГІОНАЛЬНИЙ ЛІДЕР

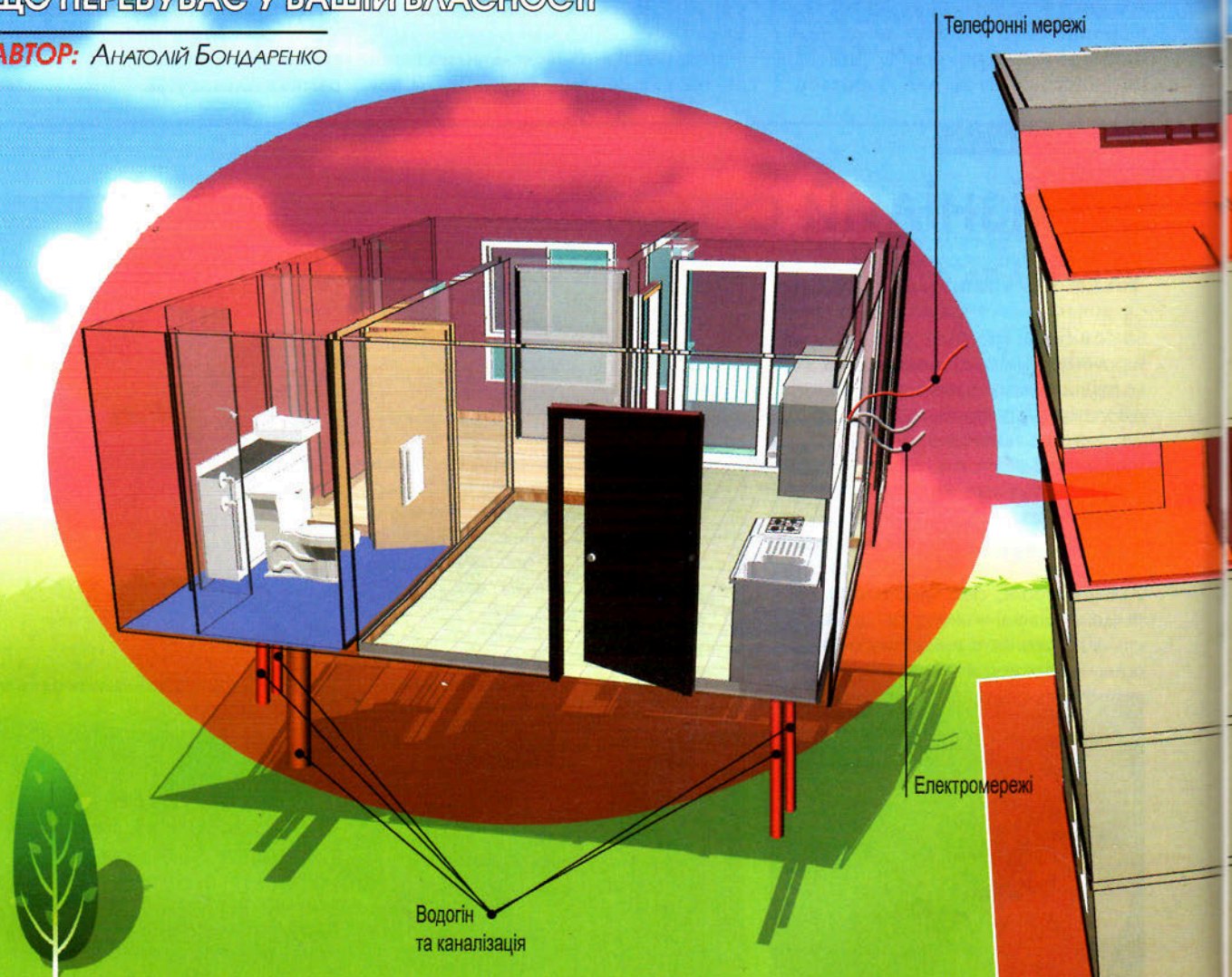
— Можна назвати кілька найбільш знакових аспектів. По-перше, візит засвідчив, що США сприймають Україну як провідну державу свого регіону, тобто пострадянського простору. Ми маємо дуже вигідне геополітичне розташування, а безпосередня близькість до Європи відкриває нам найбільші перспективи з-поміж країн СНД. По-друге, підписані двосторонні угоди: вони наповнюють конкретним змістом нашу стратегічну співпрацю з США, а також підтверджують неприховану зацікавленість до нашої країни. Впевнений, що ці угоди зроблять нашу співпрацю динамічнішою. По-третє, Буш артикулював конкретну позицію щодо Росії — вона не може впливати на євроінтеграційний рух України. Зрозуміло, що про цей візит і ці заяви американського президента ще згадуватимуть у Росії, але головне, що зроблений відповідний сигнал світовій спільноті, — Україна йде у Європу, і США її у цьому підтримують.

Анна Бабинець

Не просто КВАРТИРА

ЧАСТИНА БАГАТОПОВЕРХОВОГО БУДИНКУ,
ЩО ПЕРЕБУВАЄ У ВАШІЙ ВЛАСНОСТІ

АВТОР: АНАТОЛІЙ БОНДАРЕНКО

Напевне, і в Україні живуть люди, які все ще вважають: маленьке Сонце обертається навколо великої Землі. Однак їх не дуже багато. З іншого боку, практично всі власники квартир переконані, що їм належать лише самі квартири, тобто стіни в багатоповерхівці. Але вони теж не праві. Мешканці такого будинку і не задумуються над тим, що вони є співвласниками всього великого майнового комплексу – самого будинку з квартирами, внутрішніх комунікацій, сходів, ліфтів, коридорів, підсобних приміщень, підвалів. Вони навіть можуть претендувати на земельну ділянку й прибудинкову територію, якщо створять об'єднання співвласників!

Підтвердженням цього є відповідне рішення Конституційного Суду від 2 березня 2004 року, в якому роз'яснено, що підсобні приміщення багатоквартирних будинків передаються безоплатно у спільну власність громадян одночасно з приватизацією ними квартир або кімнат без необхідності виконувати будь-які інші дії.

Які висновки можна з цього зробити? Якщо ЖЕК або представники районної влади самовільно використовують приміщення у вашому будинку – це незаконно. Так само незаконно, коли вони використовують територію біля будинків як комерційні автостоянки.

Отже, пам'ятайте: ваша власність – це не лише квартира. На ілюстрації ми показали, які ще частини будинку вам належать. Уся будівля перебуває у спільній власності її жителів, зокрема й у вашій, а не на балансі ЖЕКу.

ЧУМНА «ЕЛІТА-ЦЕНТР»

ТИЖДЕНЬ З'ЯСОВУВАВ, ХТО ПОВ'ЯЗАНИЙ З БУДІВНИЦТВОМ
НА КІСТКАХ ПОМЕРЛИХ ВІД ЕПІДЕМІЇ

АВТОР: Андрій Лаврик

У Києві триває гучний скандал, що розгорівся навколо будівництва елітної багатопверхівки на вул. Шовковичній, 39/1, впритул до Центральної міської лікарні (донедавна Жовтневої). Акції протесту подекуди переходили в сутички з будівельниками й силами правопорядку. Причому дії останніх були неадекватно жорстокими, що визнав очільник МВС Юрій Луценко. Під час чергової спроби розігнати пікет правоохоронці намагалися «упакувати» в «бобік» народного депутата Геннадія Москаля, котрий більш відомий як генерал

цтва, належить соратнику Юлії Тимошенко — народному депутату Івану Куровському. **Тиждень** відстежив зв'язки цього зодчого, і знайшов кілька пікантних нюансів.

СОЮЗ ЦЕГЛИ Й СПЕЦСЛУЖБ

Капітали родини Куровських експерти оцінюють у суму від \$150 до \$200 млн. Її інтереси поширюються на будівництво, агро- й готельний бізнес, крім того, дружина депутата Ольга й син Олег є власниками ТОВ «Клініка естетичної стоматології». Цей, умовно кажучи, медичний заклад зареєстрований, як і більшість компаній Куровських, за адресою:

**КУРОВСЬКИЙ-МОЛОДШИЙ,
ОЛЕГ, КОНТРОЛЮЄ
ТОВ «РЕСТОРАН «ДІЛОВІ ЗУСТРІЧІ».
ЦЯ ФІРМА БІЛЬШ ВІДОМА НЕ
СВОЄЮ РЕСТОРАЦІЄЮ, А, ЗНОВУ
Ж ТАКИ, БУДІВЕЛЬНИМ СКАНДАЛОМ.**

міліції, — колишньому заступникові Луценка довелося кілька разів голосно матюкнутися, аби міліціонери ідентифікували свого. Також було серйозно травмовано журналіста Андрія Манчука. Скандалності ситуації додає те, що будівельний майданчик розташовувався на місці поховань померлих у XVIII—XIX ст. від чуми та сибірської виразки. А також те, що компанія «Житло-Буд», замовник будівни-

м. Київ, вул. Паторжинського, 14, що за квартал від центрального офісу СБУ. Споруду за цією адресою зводила компанія Івана Куровського — ТОВ «Житло-Буд». Будинок відомий своїми мешканцями — саме тут офіційно проживає найбагатша людина країни Рінат Ахметов. Його сусіди — власник «РосУкрЕнерго» Дмитро Фірташ, брат Президента Петро Ющенко й купа інших впливових людей. Мої колеги стверджують:

якщо початувати під під'їздом цього будинку, можна побачити половину політичного бомонду України.

Близькість «Житло-Буду» Куровського й спецслужб не обмежується географічним розташуванням. З минулої осені триває конфлікт компанії соратника Юлії Володимирівни з мешканцями кількох багатоквартирних будинків на вулиці Тимошенка (символічно, чи не так?). «Житло-Буд» має намір звести 24-поверхову «свічку» впритул до старих будинків. Ділянка, на якій хочуть побудувати хмарочос, з 2005 року перебуває в оренді... Служби безпеки України.

Куровський-молодший, Олег, контролює ТОВ «Ресторан «Ділові зустрічі». Ця фірма більш відома не своєю ресторацією, а, знову ж таки, будівельним скандалом: торік вона ударними темпами спорудила елітний житловий комплекс на початку вулиці Круглоуніверситетської — це майже на Хрещатику.

Інша будівельна компанія зі сфери впливу Куровських — ТОВ «Інвестиційно-будівельна компанія» — у серпні 2007-го «воювала» з мешканцями столичної вулиці Гончара, які були проти будівництва житлово-офісного центру на місці скверу. Дійство супроводжувалося фальсифікацією громадських слухань і легким мордобоем.

ТІНЬ ОТРУЮВАЧІВ ЮЩЕНКА

Тижню не вдалося знайти підтвердження участі в бізнесі Куровських інших політиків чи держав- ▶

СКАНДАЛЬНІ ЗВ'ЯЗКИ

ШОВКОВИЧНА, 39/1

ТАЄМНИЦІ КОТЛОВАНУ

* знаходиться у міжнародному розшуку
 ** офіційні джерела стверджують, що позбулася усіх своїх активів
 *** 23 березня 2008 року помер за підозрілих обставин

Поде битви – Шовковична, 39/1

ФОТО: АНДРІЙ ПОЛІЩАК

них високопосадовців. Хіба що серед співзасновників ТОВ «Житло-Буд» значиться Владислав Роговий. Не так давно ця сама людина була заступником голови Державної служби охорони культурної спадщини. Можливо, саме це пояснює, яким чином «Житло-Буду» й близьким до нього компаніям вдавалося отримувати дозволи на забудову в історичних місцях столиці. Однак тепер, за інформацією офіційного сайту Держслужби охорони культурної спадщини, ця посада вакантна.

Втім, опосередковані бізнес-зв'язки виводять на досить цікавих персон. Зокрема, один зі співвласників низки компаній Куровських, Ігор Шнуренко, за нашими даними, три роки тому став співзасновником ГО «Федерація спортивного танцю «Динамо-Україна». І він не один, причетний до цієї організації, хто має інтереси в будівельному бізнесі. Однак найбільш примітним із засновників «Динамо-України» є відставний полковник МВС Анатолій Присяжнюк — нині керівник держкомпанії «Чорноморнафтогаз», що недавно втратила у Гонконзі корабель і 18 членів екіпажу. В буремному 2004 році під час Помаранчевої революції Анатолій Йосипович був заступником міністра внутрішніх

справ з громадської безпеки. Ще раніше, у період з 1997 по 2000 рік, Присяжнюк працював заступником начальника ГУ МВС АРК. Очолював кримський «главк» тоді Геннадій Москаль. Той самий генерал Москаль, якого кілька тижнів тому ледь не «пов'язали» під стінами Жовтневої лікарні.

Ігор Шнуренко також став співзасновником ще одного танцювального дітища бізнесменів-будівель-

В СИТУАЦІЇ З ОБ'ЄКТОМ НА ВУЛ. ШОВКОВИЧНІЙ, 39/1 ТЕЖ Є ДЕЩО СХОЖЕ НА БУДІВЕЛЬНУ «ПІРАМІДУ». ВЛАСНЕ, БУДИНОК СПОРУДЖУВАТИ ЩЕ НЕ ПОЧИНАЛИ, А КВАРТИРИ В НЬОМУ ПРОПОНУЮТЬ КУПИТИ ВЖЕ СЬОГОДНІ

ників — «Олімп-клубу». Його партнер у цій справі — Сергій Сокирко, співвласник ТОВ «Клім». Переглядаючи реєстр засновників цієї будівельної компанії, я натрапив на знайоме ім'я — Шульга Володимир Володимирович.

Колишній співвласник великої торговельної мережі «Фокстрот», Володимир Шульга 23 березня по-

мер за загадкових обставин у Шевченківському РУВС Києва під час допиту. Його викликали до слідчого як можливого автора SMS із погрозами вбивства на адресу іншого бізнесмена. Офіційна версія смерті — не витримало хворе серце. Однак багато хто до неї ставиться скептично. Річ у тім, що Володимир Шульга був одним з головних свідків у великій резонансній кримінальній справі — про отруєння тоді ще кандидата в Президенти України Віктора Ющенка. За свідченнями Шульги, 5 вересня 2004 року за кілька годин до злочасної вечери на дачі Сацюка Віктор Андрійович обідав саме в його компанії.

«ЕЛІТА-ЦЕНТР» НАЗАВЖДИ

Скандал навколо будівництва біля Жовтневої лікарні на руку опальному київському меру Леонідові Черновецькому. Оскільки Блок Юлії Тимошенко, до лав якого входить власник «Житло-Буду», є найбільшим критиком міського голови. Власне, перевибори у столиці, як відомо, були «продавлені» через Верховну Раду саме з ініціативи прем'єрки. Котлован біля лікарні слугуватиме ідеальною контрпропагандою проти кандидата від БЮТ. Ця обставина, можливо, змусила декого з оточення Юлії Володимирівни заявити: за протестами проти будівництва стоять люди Черновецького.

Натомість вірна соратниця київського міського голови Ірена Кільчицька в душі передвиборчих переговорів запевнила громадськість: будівельне свавілля під лікарнею буде

припинено. За її словами, проект рішення міськради про скасування дозволу на відведення землі «Житло-Буду» вже готовий, лишилося тільки за нього проголосувати. Однак у щирість пані Ірени не віриться через дві причини. По-перше, і вона, й інші заступники Черновецького заявляють, що сесію Київської міськради до проведення позачергових виборів

міського голови збирати недоцільно. По-друге, проект будівництва на вул. Шовковичній, 39/1 узгоджували в муніципалітеті на початку минулого року. Що тоді заважало київській владі взагалі та Ірені Кільчицькій зокрема зарубати його під корінь?

Цілком очевидні суперечливі аспекти будівництва на вул. Шовковичній, 39/1 — зокрема, небезпечна (і не зовсім законна) близькість майбутніх споруд до Центральної міської лікарні та парку ім. академіка Богомольця чи давні поховання померлих від чуми та сибірки на місці котловану — завдяки пресі вже всім відомі. Це предмет для дискусій — можна довго доводити, що ані з парком, ані з лікарнею нічого не станеться, а збудники чуми та інших пошестей уже зникли. Проте інший нюанс, менш очевидний, мав насторожити не тільки місцеву владу, але й правоохоронців.

Річ у тім, що, за офіційними даними, за адресою вул. Шовковична, 39/1 працює дві компанії. Перша — вже згадана ТОВ «Житло-Буд». Друга — ЗАТ «Українська промислово-інвестиційна корпорація

«Проміндустрія». Що це за компанія, зараз, напевне, пам'ятають лише адвокати постраждалих від афери «Еліта-Центру».

«Проміндустрію» заснували у 2002 році фінансово-будівельна група «Еліта-Центр», громадянин Ігор Циганок і кілька інших фізичних та юридичних осіб. Тоді ж вона уклала інвестиційний договір з Центральною міською клінічною лікарнею, згідно з яким отримала 2,5 га «лікарської» землі під забудову, за що зобов'язувалася спорудити для медзакладу нові корпуси. Об'єкти для лікарні будувати так і не почали, натомість з'явився котлован під проєкт депутата Куровського.

Враховуючи те, що у низці документів «Житло-Буд» фігурує не як забудовник, а як замовник будівництва, не виключено, що на його будмайданчику від початку мала працювати техніка «Проміндустрії». Ця компанія, до речі, зводила горезвісний будинок на вул. Отто Шмідта, в який планували вселитися ошукані вкладники «Еліта-Центру». В ситуації з об'єктом на вул. Шовковичній, 39/1 теж є дещо схоже на будівельну «піраміду».

Власне, будинок споруджувати ще не починали (і не факт, що це колись станеться), а квартири в ньому пропонують купити вже сьогодні. ■

ТИМ ЧАСОМ

Віце-прем'єр-міністр Олександр Турчинов 31 березня заявив, що компанія «Житло-Буд» в односторонньому порядку відмовилася від земельної ділянки біля Жовтневої лікарні. «Я не вийшов з «Житло-Буду», поки не отримав копію листа до Київської влади, де в односторонньому порядку було відмінено забудову», — запевнив віце-прем'єр. Хоча завязість Турчинова і пов'язана із достроковими виборами мера столиці, але Тиждень вітає рішучі дії керівників БЮТу щодо сумнівного бізнесу своїх однопартійців. Ми зобов'язуємося стежити за тим, наскільки швидко «Житло-буд» відмовився від забудови. Особливо пильно — після закінчення виборчої кампанії.

Про те, як кияни борються із забудовниками, читайте на стор. 50

Фоновий звук Системи відображення інформації

- комутація та наладка роботи обладнання в приміщеннях площею від 100 до 100 000 м²
- гарантійна, сервісна та технічна підтримки
- розробка та впровадження нестандартних інноваційних рішень

Послуги "під ключ" - від розрахунків до запуску в експлуатацію

ПрессКом® TECHNOLOGY

тел./факс: (044) 585-97-27
www.presscom.ua

СТО ДНІВ без Ватерлоо

КАБМІН ЮЛІЇ ТИМОШЕНКО СТАВИТЬ ПЕРЕД СОБОЮ НАПОЛЕОНІВСЬКІ ЗАВДАННЯ Й ВИРІШУЄ ЇХ НАПОЛЕОНІВСЬКИМИ МЕТОДАМИ

АВТОР: СЕРГІЙ ЛУК'ЯНЧУК

Невідомо, чи пов'язана з історичним періодом, який називають «Сто днів Наполеона», традиція оцінювати перші результати діяльності урядів після ста днів їх роботи. Проте аналогії виникають досить цікаві — особливо у випадку з урядом Юлії Тимошенко. Пам'ятаємо, що яскраве правління Наполеона Бонапарта завершилося поразкою та засланням на острів Ельба. Втім, менше, ніж через рік він висадився на континенті й через два тижні з тріумфом

увійшов до Парижа. Його повернення до влади вітали скрізь, окрім відверто роялістського Провансу. В найкоротший термін Бонапарт провів бурхливу діяльність: консолідував військові та політичні еліти, здійснив конституційну реформу, зібрав нову потужну армію й рішуче вирушив назустріч союзним британсько-пруссько-голландським військам. Але під бельгійським містечком Ватерлоо вони завдали Наполеону нищівної поразки, він втратив армію і владу, й мусив доживати свої дні на віддаленому острові Святої Єлени.

СЛОВЕСНІ БАТАЛІЇ

На щастя, перші сто днів діяльності уряду Тимошенко не закінчилися Ватерлоо. Однак потужні залпи політико-економічної перестрілки між її прихильниками та опонентами вже пролунали. Втім, дуже показово, що мішенями в цій перестрілці обрано не реальні економічні проблеми, а радше ті, які мають найбільший піарний потенціал. Так, розставлені вздовж автомагістралей білборди з чорно-червоними написами про те, що сто днів уряду означають сто днів проблем для автомобілістів, а Укра-

їна не готова до 300-доларової ціни на газ, важко зрозуміти двозначно. Але не менш очевидно й те, що ця «газова страшилка» є, м'яко кажучи, неправдивою, а подорожчання бензину безпосередньо пов'язане з різким подорожчанням нафти в усьому світі. Аналогічно можна відповісти й на закиди на адресу уряду про те, що інфляція й ціни «зірвалися з ланцюга» — насправді це сталося ще торік, за урядування Януковича. І цілком зрозуміло, що протягом трьох місяців такі масштабні економічні процеси не переламає навіть найздібніший Наполеон від економіки.

Однак заради справедливості варто зазначити, що предмет особливої гордості прем'єрки за підсумками ста днів — потужне зростання промисловості й, зокрема, машинобудування, також розпочалося як мінімум за півроку до її вступу на посаду. А гучно розрекламоване скорочення темпів інфляції на 0,2% (з 2,9% в січні до 2,7% в лютому 2008 р.), найімовірніше, пояснюється тим, що лютий на два дні коротший за січень. Тут показовим має стати березень — а це далеко не найкращий місяць для формування інфляційного спаду. І якщо динаміка інфляції збережеться, то навряд чи вдасться втримати її на рівні менше 10% річних, що передбачено бюджетом на 2008 рік. Ну, а заява про спад індексу споживчих цін у перші два місяці 2008 року порівняно з останнім місяцем четвертого кварталу 2007-го (зі 107,4% до 105,7%) взагалі виглядає, м'яко кажучи, дивно. Індекси можна рахувати по-різному, але будь-хто з тих, хто регулярно відвідує магазини, знають, знизилися споживчі ціни за цей період чи зросли.

Проте складати реєстр прикладів невмотивованої критики чи такої ж невмотивованої хвали, що лунає на адресу уряду, не так уже й цікаво. Набагато цікавіше спробувати визначити, які реальні наслідки можуть мати кроки, здійснені урядом, уже в найближчому майбутньому.

СКАЗАЛА – ЗРОБИЛА

З позитивних результатів чи не найвагоміший — спроба політичної сили, що сформувала уряд, засвідчити виборцям прагнення виконувати свої передвиборчі обіцянки. Це дуже потужний крок: чи не вперше люди усвідомили, що влада не збирається шукати причин, чому обіцяне не можна виконати, а береться

за його виконання. Виплата компенсацій по радянських ощадних внесках за складністю схожа на відому біблійну історію про п'ять хлібів і дві риби, яких вистачило на п'ять тисяч чоловік. До Юлії Тимошенко урядовці впадали в ступор від подібного завдання, адже просте зіставлення суми загальної заборгованості з наявними в бюджеті ресурсами доводило нереальність компенсацій «усім і одразу». Натомість Тимошенко змогла знайти чи не єдиний спосіб зробити це без залучення чудес. Факт, що «найбільш спрагли» отримали компенсацію протягом кількох днів. Однак факт і те, що зараз у провінції тих, хто прийшли після того, як основна хвиля спала, записують у чергу на компенсацію на кінець літа. І навряд чи можна звинувачувати уряд у підступності: зрозуміло, що тільки така «сегрегація» дає змогу здійснювати виплати, не загнавши економіку в шоківий стан.

По-друге, Юлія Тимошенко демонструє незаперечні здібності до адміністративного закручування гайок на «розхлябаних» напрямках:

ЮЛІЯ ТИМОШЕНКО ДЕМОНСТРУЄ НЕЗАПЕРЕЧНІ ЗДІБНОСТІ ДО ЗАКРУЧУВАННЯ ГАЙОК НА МИТНИЦІ ТА ПОДАТКОВІЙ

таких, як митниця та податкова. Збільшення в січні-лютому надходжень з податку на прибуток підприємств на 61,8%, ПДВ на українські товари — на 32,3%, і на імпорتنі — на 76,1% є, незаперечно, значним досягненням уряду. Митниця продемонструвала ще більш вражаючу динаміку — збільшення надходжень на 45,1% у січні й на 97,9% у лютому. Плачі про «роздягання економіки» тут недоречні: податки й мито треба платити всім без винятку, і якщо цього не робили раніше, то рано чи пізно час звикати. А уряд завдяки цьому успішно вирішив якщо не стратегічне, то тактичне завдання: де взяти кошти для забезпечення додаткових витрат, передбачених бюджетом.

ЕКСПРОПРІАЦІЯ ЕКСПРОПРІАТОРІВ

Нарешті, позитивної оцінки заслуговують дії Тимошенко з ліквідації найбільш нахабних оборудок, внаслідок яких державна власність опинилася

в розпорядженні тих чи інших фінансово-промислових груп. Якщо вже власник «Привату» Ігор Коломойський, якого традиційно називали «спонсором БЮТу», почав вживати на адресу прем'єрки такі епітети, як «чорна вдова» й «троцькістка», котра «ненавидить великий капітал», то, вочевидь, уряд уже наступив йому на дуже болючий мозоль. Показово, що, на відміну від 2005 року, коли налякані Помаранчевою революцією олігархи впали в паніку, очікуючи швидкого «розкуркулення», зараз таких настроїв немає. Коло «поганих хлопців» визначене, й воно не таке вже й широке. Інше питання — які «хлопці» прийдуть на їх місця, але, як кажуть, не розбивши яєць, не спечеш яєшні.

Що ж до ризиків, то тут знову напрошуються паралелі з Наполеонівськими «ста днями». Тоді, проявивши себе блискучим тактиком, Бонапарт зазнав стратегічного програву — перемогти у війні проти всієї Європи він не міг. Урядові Тимошенко в цьому сенсі загрожують потужні негативні процеси на світових ринках. Важко пояснити людям, що бензин і продукти харчування

дорожчають «в руслі» загальносвітової тенденції, якщо ще не забулися передвиборчі ролики БЮТ з критикою Партії регіонів за зростання цін. Збіг кількох зовнішніх макроекономічних факторів — подальше подорожчання енергоносіїв, скорочення попиту на метал у зв'язку з рецесією на Заході, а також проблеми з урожаєм (зараз перспективи дуже обнадійливі, але погода може зіграти з сільським господарством жорсткий жарт) — напевне призведе до зниження темпів економічного розвитку в Україні, зростання інфляції та цін.

Якщо країна почне «проїдати» більше, ніж заробляє, єдиним виходом буде «затягнути паски», а отже, виконання задекларованих урядом масштабних соціальних обіцянок доведеться зупинити. І тут уже вороги згадають Тимошенко все. Однак Бонапарт казав: «Бог на стороні великих батальйонів». А зараз батальйони Тимошенко найбільші. ■

Світ ПАХНЕ нафтою

ЯКЩО СВІТОВІ ПАЛИВНІ ПРОБЛЕМИ ЗУМОВЛЕНІ СПЕКУЛЯЦІЄЮ, ТО УКРАЇНСЬКІ – СВАВІЛЛЯМ НАФТОБАРОНІВ

АВТОР: СЕРГІЙ ЛУК'ЯНЧУК

Більше ніж століття тому Бостонське парапсихологічне товариство проводило експерименти зі впливу наркотичних речовин на психіку людини. Один з учасників заявив, що під дією етилового ефіру йому відкрився фундаментальний принцип існування Всесвіту. Однак, приходячи до тями, він постійно забував це одкровення. Нарешті «психонавт» таки спромігся записати сокровенну істину й згодом побачив на аркуші паперу одну тільки фразу: все у світі пахне нафтою.

БОЖЕВІЛЬНІ ЦІНИ? НІ. БОЖЕВІЛЬНІ ПРИБУТКИ

Для усвідомлення того, що глобалізована економіка ХХІ ст. «пахне нафтою», не потрібні дослідження з «розширювачами свідомості». Наразі саме від динаміки цін на «бочечку» нафти найбільше залежить стан існування нашої цивілізації. Але найфатальніше те, що цінова ситуація на ринку нафти нині змінюється так, неначе теж нанюхалася наркотичного ефіру.

ІСТОРІЯ

ВАНТАЖТЕ НАФТУ БОЧКАМИ

Барель (від англ. barrel – бочка) – одиниця вимірювання об'єму нафти. 1 барель дорівнює 42 галонам або 158,9873 л. Як одиницю вимірювання барель почали застосовувати в 1860-х роках на нафтових полях Пенсильванії (США). «Барель» в англійській мові скорочується як bbl, де перша літера b означає blue – «блакитний». Є версія, що вислів «блакитний барель» походить від кольору бочок, який колись використовували нафтовики. Бочки з сировою нафтою були блакитні, а бочки з нафтопродуктами – червоні.

Один з найсвіжіших прикладів: запаси нафти в США (найбільший у світі споживач), згідно з результатами перших трьох тижнів березня, сягнули найвищих показників у період з листопада минулого року. Який висновок можна зробити з цієї інформації, якщо взяти до уваги, що опалювальний сезон у країнах Північної півкулі завершується, а отже, знижується попит на паливний мазут. І що саме зараз американська економіка страждає від рецесії – і,

відповідно, скорочує споживання енергоносіїв? Правильно – пік зростання цін на нафту пройдено, і з хмарних 110-доларових висот вони знизяться до раціональної величини. Вірогідність цього прогнозу підтверджував обвал нафтових цін нижче \$100, який відбувся в другій декаді березня і встановив рекорд добового падіння в період з 1991 року.

Натомість все сталося навпаки: 27 березня ціна на нафту знову «підскочила». Внаслідок чого? Ескаляція

конфлікту в іракському місті Басра, яку намагалися інтерпретувати як поштовх до нового подорожчання нафти, в реальності не призвела до скорочень постачання.

Наразі є чи не єдине раціональне пояснення того, чому ціни на нафту коливаються всупереч глобальним економічним тенденціям. Їх скеровує не менш глобальна тенденція — спекулятивна. Сьогодні нафта — це в першу чергу не товар, з якого можна виготовити інші товари — бензин, дизпаливо, мазут тощо. Це інструмент заробляння надприбутків на торгах нафтовими ф'ючерсами — правом купити нафту за певною ціною в певний проміжок часу. Ті, хто вгадали напрямку руху цін, отримують мільярдні суми «з повітря». Ті, хто не вгадали — несуть колосальні збитки. Зрозуміло, що чим несподіваніші й алогічніші коливання відбуватимуться на ринку нафти, тим більше грошей зможуть на них заробити ті вельми обізнані, і вельми нечисленні, фінансові кола,

які мають можливість інспірувати саме такий розвиток подій.

Ця версія не така конспірологічна, як може комуся здатися. Все більше країн починають думати над тим, як припинити цю спекулятивну вакханалію. Днями Індонезія заявила, що висує на засіданні Організації Об'єднаних Націй вимогу приборкати подальше зростання цін на нафту. Намір Індонезії «скаржитися в ООН» на нафтові ціни, може, й звучить як анекдот, однак у нинішній ситуації іншого виходу немає. Нарощення видобутку не допоможе — країни ОПЕК вважають, що реального дефіциту нафти у світі не існує. Їм можна вірити. Більше того, президент Венесуели Уго Чавес, який неодноразово погрожував США нафтовим ембарго, заявив, що Венесуела не зацікавлена (!) в подальшому зростанні цін на нафту й зробить усе, щоб вони стабілізувалися.

БІЛЬШЕ НЕ ТРЕБА

Річ у тім, що країни ОПЕК добре за своїли, до чого призводять надвисокі ціни на нафту, які не по кишені світовій економіці. Так, у 1973 році ОПЕК ініціювала ембарго на постачання нафти в Європу та США. Ціни зросли вчетверо. Через 6 років до аналогічних наслідків призвела революція в Ірані та його війна з Іраком. Унаслідок нафтового «голоду» провідні економіки світу опинилися в скрутному становищі. Однак ненадовго. Так, в результаті жорстких адміністративних дій влади автовиробники почали активно розробляти менш «ненажерливі» двигуни. Скажімо, економічний за мірками 1975 року 5-літровий мотор «Крайслер Кордоба» розвивав 120 к. с. — сучасне авто «знімає» таку потужність з півторалітрових двигунів. Як наслідок, світова економіка вийшла з рецесії через кілька років, а обсяг споживання нафти повернувся до показників 1979 року лише в 1993-му.

Тому країнам, економіка яких безпосередньо залежить від надходження нафтодоларів, найвигідніше, щоб ціна на нафту не перевищувала тієї планки, після якої споживачі або переходять на альтернативний енергоносії, або, якщо це неможливо, скорочують споживання до мінімуму. Самі країни ОПЕК ще торік визначили цю межу на рівні близько \$80. Втім, коли подешевшає нафта, наразі не візьметься прогнозувати ніхто. ■

НАШ ІНТЕРЕС

БЕЗ НАФТИ

Для України, забезпеченої власною нафтою лише на 15%, її подальше подорожчання автоматично призведе до зростання цін. Однак найбільшу загрозу становить навіть не це, а ризик фізичного дефіциту нафти в Україні. Так, на тлі оптимістичних звітів уряду про результати 100 днів його роботи різким дисонансом пролунала інформація Мінпаліверного — в січні — лютому постачання нафти на НПЗ України скоротилося на 44% порівняно з аналогічним періодом минулого року. Відповідно, обсяг виробництва бензину зменшився на 25,1%, дизпального — на 38,3%, мазуту — на 51%.

Причина такої ситуації відома: конфлікт навколо «Укртатнафти» (про це **Тиждень** писав у попередньому числі) заблокував надходження нафти з Росії до найбільшого в Україні Кременчуцького НПЗ. Більше того, держава, яка юридично має право на контроль над нафтовидобувним монополістом «Укрнафтою» та все тим же Кременчуцьким НПЗ, насправді протягом багатьох років відмовлена миритися з тим, що фактично ними керують представники приватних фінансово-промислових груп. Унаслідок їхньої системної протидії наразі так і не вдалося створити державну вертикально інтегровану компанію (ВІНК), яка б видобувала нафту, переробляла і продавала нафтопродукти кінцевому споживачеві й таким чином стримувала би зростання цін на паливо. Другий важкий вплив — державний нафтовий резерв, де можна було б накопичити придбану під час цінних спадів нафту, використовуючи її для компенсації цінних «сплесків». Однак розмови про створення ВІНК та нафтового резерву згасали в лабіринті лобістських інтриг на тему того, який олігарх отримуватиме прибутки від обладнання з номінально державною власністю. Вже найближчі місяці мають стати «моментом істини» для уряду Юлії Тимошенко. Досить скоро стане зрозуміло: чи нинішні ініціативи з відлучення групи «Приват» від державного нафтового комплексу справді мають на меті повернути його в держуправління, чи мова йде про черговий перерозподіл впливів у інтересах нової влади. Наразі хочеться вірити в перше.

КОМП'ЮТЕР на всі гроші

ВІД \$300 ДО \$800 – ПРИБЛИЗНО ТАКИЙ
ДІАПАЗОН ВАРТОСТІ ТИПОВОЇ
ДОМАШНЬОЇ «ПЕРСОНАЛКИ»

АВТОР: ІВАН МЕЛЬНИК

Купити якісний персональний комп'ютер (ПК) водночас і складно, і просто. Складно, бо потрібно робити вибір між десятками, а то й сотнями можливих конфігурацій. Але ситуацію спрощує те, що практично будь-який вибір більшою чи меншою мірою забезпечить виконання типових інформаційно-розважальних завдань на досить високому рівні продуктивності.

Звідси випливають два практичні висновки: по-перше, не варто переплачувати за останній технологічний пік — передостанній не набаво багато йому поступається. І по-друге, починати процедуру вибору краще з визначення суми грошей, яку споживач готовий витратити на ПК.

Найпростіший сучасний комп'ютер коштує від \$200, ціна найбільш просунутого не має верхньої межі. Істина — десь посередині. Саме на цю «середину» найкраще орієнтуватися.

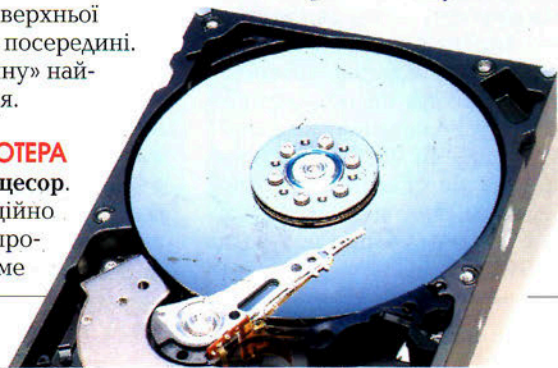
АНАТОМІЯ КОМП'ЮТЕРА

Центральний процесор. Користувачі традиційно звикли визначати продуктивність ПК саме

за процесором: чим швидше, тим краще. Наразі такий підхід і правильний, і ні. Правильний тому, що швидкість процесора справді залишається однією з найважливіших характеристик. Водночас, через неімовірні темпи прогресу, навіть «найслабшого» процесора з сучасної лінійки «з головою» вистачить, щоб забезпечити потреби переважної більшості домашніх користувачів. Більше того, він майже напевне не відставатиме від «топ-моделей» двотрирічної давнини. Сучасні процесори, як правило, мають кілька (два, три або чотири) ядер, тобто, по суті, поєднують обчислювальну потужність кількох процесорів. Вибираючи, краще орієнтуватися на двоядерні моделі (одноядерні рішення — варіант для «особливо дешевих» комп'ютерів). Ганятися за «чотирма ядрами», якщо ви не знаєте, навіщо вони вам потрібні, не дуже резонно: такі процесори коштують значно дорожче, а чотириразового збільшення швидкості в реальних завданнях отримати не зумієте.

Зараз на ринку гостро конкурують два основні виробники процесорів — Intel та AMD. Нині в «перегонах на швидкість» лідирує Intel завдяки дуже вдаль лінійці процесорів Core (як дво-, так і чотириядерних). Натомість AMD з лінійкою двоядерників Athlon X2 досить відчутно відстала, й навіть випуск нового чотириядерника Phenom не допоможе зменшити це відставання. Проте є важливий нюанс: комп'ютер з процесором AMD Athlon X2 та відповідною материнською платою буде коштувати значно дешевше, ніж його аналог на платформі Intel Core Duo.

Материнська плата. Це «фундамент» комп'ютера, в роз'єми якого підключають усі його пристрої — процесор, оперативну пам'ять, жорсткий диск, відеокарту тощо. Наразі сучасний асортимент — сотні моделей від провідних виробників. Втім, ключова різниця між «звичайною» і «просунutoю» платою в 99 випадках зі 100 полягатиме в кращій підтримці так званого розгону (роботи окремих підсистем на підвищеній порівняно зі штатною частоті) та наявності додаткового оснащення. Наприклад, «швидкий» інтерфейс FireWire (застосовується для підключення цифрових відеока-

ВПРИТУЛ

мер), вбудований радіоінтерфейс Wi-Fi тощо.

Відеокарта. Людям, які вперше ознайомилися з комп'ютерними реаліями років 10 тому і з того часу не особливо відстежували перебіг подій у цій галузі, іноді складно усвідомити, що сьогодні найдорожчий (і найпринциповіший) компонент домашнього ПК — процесор чи жорсткий диск, а саме відеокарта. Звісно, якщо мова йде про збалансовану конфігурацію. Однак при цьому слід розуміти: чи не єдиний виграш, який забезпечить дорога відеопідсистема, стосується швидкості в сучасних комп'ютерних іграх з тривимірною графікою. Якщо «грання» не планується в принципі, то можна обмежитися значно дешевшим варіантом — материнською платою із вбудованим відео. Втім, повноцінний домашній ПК — це все ж таки розважальний центр, і свідомо позбавляти його головної розважальної складової, якою є ігри, не дуже раціонально.

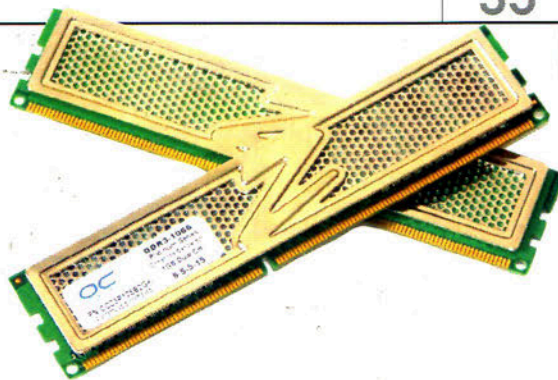
Оперативна пам'ять. Сучасний домашній ПК можна дешево обладнати таким обсягом пам'яті, який кілька років тому мали хіба що потужні сервери. Два гігабайти «оперативки» двома модулями по 1 Гб пам'яті DDR-2 800 — оптимальний обсяг. Більше — немає сенсу (Windows XP адресує лише три гігабайти оперативної пам'яті), а от мінімум в один гігабайт для «бюджетного» ПК цілком допустимий.

Жорсткий диск — ще один триумф прогресу. Диск з обсягом 500 гігабайт, який зараз коштує від \$110, звичайний користувач «забивати» дуже довго. За потреби вкрай гострої економії можна обмежитися 250-гігабайтним диском.

Пишущий DVD-диск. А от тут технології дійшли своєї межі, й практично немає різниці між пристроями від провідних виробників.

До масового продажу оптичних дисків нового покоління (Blu-Ray) ситуація вже не зміниться.

Корпус. Коли ви купуєте комп'ютер «у зборі», це єдине, що можете побачити — решта «начинки» всередині. Варто зазначити, що найчастіше пропонують недорогі корпуси китайського виробництва з не дуже потужними блоками живлення. Втім, це справа виробника — гарантувати, що все працюватиме, як слід. Покупцю ж варто звернути увагу, щоб системний блок мав роз'єми USB та аудіо на пе-

редній панелі, а також додаткові вентилятори на передній та задній стінках (це суттєво покращує охолодження). ■

ДЛЯ ДОМУ, ДЛЯ СІМ'Ї

Давати конкретні рекомендації, який комп'ютер кращий — річ ризикована. Адже в кожного свої уявлення «кращості», а варіантів вибору дуже багато. Тому автор одразу хоче зазначити, що наведені нижче конфігурації не претендують на істину в останній інстанції. Однак 20-річний досвід роботи з комп'ютерною технікою і власноручно зібраний два тижні тому новенький (четвертий за ліком і другий за два останні роки) комп'ютер дають йому підстави вважати, що це уявлення недалеко від істини.

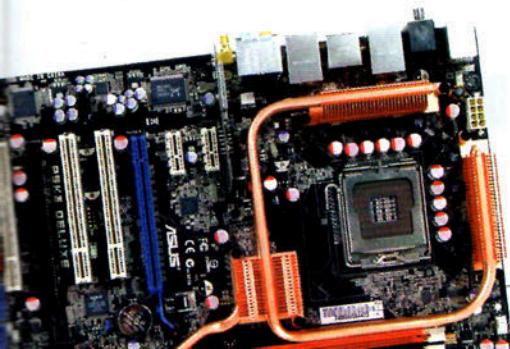
Варіант 1. Бюджетний комп'ютер. Двоядерний процесор від AMD, потужність — трохи нижче середньої, материнська плата з вбудованим відео. Втім, у таких материнських платах на новому чіпсеті AMD 780G (вони мають з'явитися в українських магазинах буквально днями) відеопідсистема має пристойну потужність, достатню для запуску не дуже «важких» ігор. У майбутньому можна буде обладнати такий ПК окремою відеокартою більшої потужності. Процесор — AMD Athlon X2 4600+ EE — \$85; материнська плата — на чіпсеті AMD 780G з вбудованим відео — \$90; оперативна пам'ять — 2 Гб (2 планки по 1 Гб) — \$45; жорсткий диск — 250 Гб — \$70; DVD з можливістю запису — \$30; корпус — \$40; загальна ціна — \$360.

Варіант 2. «Середняк». Тут можна вибирати між платформами AMD Athlon X2 та Intel Core 2 Duo, проте автор рекомендує перший варіант. Він буде дещо дешевшим, а заощаджені кошти варто витратити на більш потужну відеокарту. Процесор AMD Athlon 64 X2 5200+ — \$120;

материнська плата — на чіпсеті NVIDIA nForce 570 SLI — \$100; відеокарта — NVIDIA 9600 GT 512 Мб — \$220; оперативна пам'ять — 2 Гб (2 планки по 1 Гб) — \$45; жорсткий диск — 500 Гб — \$110; DVD з можливістю запису — \$30; корпус — \$50; загальна ціна — \$675.

Варіант 3. «Вище середнього». В цьому випадку оптимальною буде платформа Intel. Найцікавіша конфігурація — на основі нового Intel Core 2 Duo серії E8x00. Його переваги — передовий 45 нм техпроцес і дуже непогані «розгінні» характеристики, які дозволяють з незначними зусиллями «запустити» цей процесор на частоті вище на 30-40% від номінальної. Й отримати дуже потужну машину за цілком розумні гроші.

Процесор Intel Core 2 Duo E8200 — \$210; материнська плата — на чіпсеті Intel P35 — \$100; відеокарта — NVIDIA 8800 GT 512 Мб — \$300; оперативна пам'ять — 2 Гб (2 планки по 1 Гб) — \$45; жорсткий диск — 500 Гб — \$110; DVD з можливістю запису — \$30; корпус — \$50; загальна ціна — \$845.

ЕСТОНЦІ ЛІКВІДУВАЛИ ЖЕКИ Й ЗОБОВ'ЯЗАЛИ МЕШКАНЦІВ САМОСТІЙНО ДБАТИ ПРО СВОЄ МАЙНО. ВСІ ЗАДОВОЛЕНІ

АВТОР: ТАМАРА КУЦАЙ (КИЇВ – ТАЛЛІНН)

Шість років тому стуком спікерського молотка в естонському парламенті (а так супроводжується тут ухвалення будь-якого закону) було розпочато найрадикальнішу в Східній Європі реформу житлово-комунального господарства. Держава зняла з себе відповідальність за житловий фонд і переклала її на квартирні товариства. Результат: високий рівень житлово-комунальних послуг та найнижчі в Європі тарифи для населення.

ХАЛДУС-ХОЛДУС

Тамара Кушнір, голова квартирного товариства панельного будинку в Таллінні, побудованого у 1960-ті роки, запрошує до себе в офіс. Ідемо в підвал, проходимо коридорами, через які прокладено комунікації, й заходимо в тісненьку кімнатку. Скромне приміщення — не стільки данина скандинавській моді, скільки оптимальному витрачання коштів. Тамарі — етнічний українець, яку доля за часів СРСР занесла жити в Естонію, — власники 90 квартир уже шостий рік довіряють управляти своїм майном — обслуговувати будинок.

«Це — статут нашого товариства, — показує Тамара одну з папок. — Тут розписані загальні положення, список членів товариства, умови їх зарахування, а також ті кошти, які вони мають сплачувати. В статуті все обумовлено: власник квартири повинен платити комунальні платежі регулярно, раз на місяць, не пізніше дати, яку визначає правління квартирної товариства».

На питання, чи є неплатники, Тамара відповідає, як справжня українка: «Тьху-тьху-тьху, у нас таких немає. Був спочатку один, але ми скликали правління, провели з ним розмову, й більше такого не було».

«Халдус-холдус» — найуживаніший професійний термін голів співвласників квартир — у перекладі на українську означає «адміністративно-господарчі витрати». Утримання будинку, як і будь-який інший біз-

нес, передбачає збалансованість доходних та витратних статей. І тоді як доходна стаття формується переважно зі сплат власників квартир у вигляді комунальних платежів, то витратна включає утримання двірника, голови співвласників квартир, бухгалтера, сантехніка (за потреби), купівлю господарського реманенту. У Тамари кожен вид витрат ретельно виписаний: у будь-яку хвилину будь-хто з мешканців будинку може запитати, на що витрачаються його гроші, й вона повинна аргументовано перед ним відзвітуватися.

Щоправда, халдус-холдус не включає так званий ремонтний фонд. Це стаття витрат, яку виписують окремо. Цього року за кошти такого фонду було відремонтовано дах будинку. І хоч дах не протікав, але в ньому бракувало теплоізоляції, що призводило до енерговтрат, а отже, до викидання грошей на вітер. Тож, звернувшись по допомогу в спеціалізований цільовий фонд, який фінансується ЄС, мешканці будинку отримали відповідні гроші. Часто ремонтні фонди жителі формують за рахунок власних коштів.

Богдан Чикальський, незмінний протягом 6 років голова квартирної товариства іншого будинку в Таллінні, показує рахунки за комунальні платежі, які завтра зранку вкинуть до скриньки мешканців 25 квартир.

«Загальний рахунок — десь 1144 крони. Це трохи менше \$100 на місяць, — каже Богдан. — Рахунок складається з двох частин: одна — постійна (витрати на управління, різні податки, зокрема, на землю), друга частина може змінюватися залежно від того, скільки води, електроенергії в квартирі використовується, яке опалення».

У сім'ї Богдана витрати на житлово-комунальні послуги становлять одну п'яту загальних витрат сімейного бюджету. В Естонії, де чи не найвищий рівень зарплат серед східноєвропейських країн (середня зарплата — €1000) комунальні платежі на суму €80 — цілком прийнятні.

ГЕТЬ

До зразкового квартирного товариства, що обслуговує будинок №20 на вул. Ліикурі в Таллінні, перейти досвід приїздять навіть представники з Риги

ФОТО СЕРГІЯ ПРОСІМОВА (ТАЛІНН)

ПОВІЛЬНО, АЛЕ ЦІЛЕСПРЯМОВАНО

З Мартон Лааром, лідером популярної партії «Союз Вітчизни», зустрічаємось у коридорі парламенту. Він щойно вийшов із бухгалтерії, куди заносив квитанції, які підтверджують його представницькі витрати. В Естонії депутати позбавлені службових авто, мобільних, бюджетів на консультантів. Єдине, що у них є — 30% представницьких від розміру зарплати, які вони мають право витратити лише на службову діяльність, отже, підтвердити ці витрати відповідними чеками. Цього положення депутати ретельно дотримуються, бо в бухгалтерію постійно ходять журналісти, і найменший факт зловживання може стати приводом для скандалу в пресі.

Пан Лаар каже: реформи у ЖКГ готували ще наприкінці 1990-х, коли він очолював уряд Естонії. Але тоді вирішили почекати. До реформи необхідно було підготуватися: провести публічні консультації, все прорахувати, щоб навіть найрадикальніші на ви-

критерієм відбору є найнижча ціна, яку пропонує компанія. Ще одна умова — запропоновану ціну не повинні змінювати протягом найближчих п'яти років. Таким чином гарантують стабільність та помірність цін для споживача — населення.

ВІДМОВА ВІД ГАЗУ

Витрати на газ та електроенергію в структурі комунальних платежів мінімальні. Подорожчання газу, сто відсотковим постачальником якого в Естонію є Росія, все одно суттєво не впливає на загальну картину комунальних платежів.

Тим не менше, Естонію охопила загальноєвропейська лихоманка: бажання позбутися газової монополії залежності від Росії. І не на рівні декларацій: спільно з Латвією та Литвою Естонія побудує на базі Ігналінської АЕС нову атомну електростанцію. Отже, частку електроенергії у структурі комунальних платежів в Естонії і надалі збільшуватимуть, зменшуючи натомість га-

СЕРЕДНЯ ЗАРПЛАТА В ЕСТОНІЇ — €1000, ТОМУ ВИТРАЧАТИ ПО €80 ЩОМІСЯЦЯ НА КОМУНАЛЬНІ ПЛАТЕЖІ ДЛЯ ЕСТОНЦІВ НЕ ПРОБЛЕМА

гляд кроки в такій стратегічній галузі були насправді виважені. Тобто, як у народному естонському прислів'ї: «Потроху й віл зайця наздожене». Плюс реформу «прив'язали» до вступу Естонії в ЄС, що дало змогу підтримати її ще й наповненнями з цільових європейських фондів.

Тож 6 років тому було ліквідовано неефективну систему муніципальних домоволодінь (аналог наших ЖЕКів). І тепер навіть тими 2% житла, які належать державному соціальному фондові і не приватизовані, управляють спільноти квартирновласників. Їх створили, згідно з законом, примусово, аби споруда не залишилася без нагляду. Обслуговує будинок найнятий міською владою зовнішній адміністратор, який отримує за це відповідну зарплату.

Управлінням та обслуговуванням приватизованих будинків (а таких — 98%) займається приватний бізнес. Хоч держава й володіє деякими стратегічними об'єктами (котельнями, ТЕЦ, тепловими мережами), управляють ними приватні компанії. Визначають такі компанії муніципалітети,

зову складову. Це та ефективна формула, яку винайшли у відповідь на російський монополізм.

Це підтверджує й міністр закордонних справ Естонії Урмас Пайет: «Ми просто щасливі, що вся електроенергія, яку ми споживаємо, виробляється тут, в Естонії. Так що ми не імпортуємо електроенергію, а навіть експортуємо».

...Флюгер Старий Томас — символ Таллінна — показує сьогодні на захід. І це символічно для маленької країни з 1 млн 300 тис. населення, яка вчасно запровадила кардинальну реформу пріоритетної галузі й зробила це тими методами, які вже були апробовані на Заході. На успіх реформи щодня працює Богдан, утеплюючи труби в підвалах і замінюючи лампочки; Тамара, яка кожен день пробирається у підвал підраховувати халдус-холдус, і безліч інших людей, яким держава дала змогу управляти тим, що їм належить. ■

ЖЕКИ!

Про жахливий стан ЖКГ в Україні читайте на стор. 40

Goodbye, ЛЕНІНЕ!

КАМІННІ ГРОМАДЯНИ ЧЕКАЮТЬ ПЕРЕСЕЛЕННЯ

АВТОР: Інна Завгородня

Найближчим часом у Києві збираються демонтувати 29 пам'ятників доби тоталітаризму, 18 з яких — Леніну, про що кияни дізналися з газет, а також з білбордів, розміщених у місті. Ініціатором акції став заступник голови Київської міської держадміністрації Сергій Рудик. Він покликав **Тижню**, що демонтаж заплановано згідно з указом Президента. Відповідне рішення вже затвердила комісія Київради з питань місцевого самоуправління, регіональних і міжнародних зв'язків, головою якої і є Сергій Рудик, але для початку робіт ще потрібна постанова Кабміну, а її наразі немає.

НЕПРАВИЛЬНА ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ

Історики й філософи, з якими проконсультувався **Тижень**, схилиються до думки, що людям треба спокійно попрощатися зі своїм минулим, бо цей процес надто болісний для багатьох українців. Але це прощання все ж колись має відбутися. Політики правого спрямування кажуть: пошвидше б. Та, як вважає кандидат історичних наук, співробітник Українського інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович, історична пам'ять, сформована тоталітарним радянським режимом, ще й досі живе в українському суспільстві. Її до сьогодні експлуатують сили, чию діяль-

ність скеровано проти української державності. «Звичайно, мова не йде ані про демонтаж пам'ятників воїнам Червоної армії, які звільняли Україну від нацизму, ані про пам'ятники російським письменникам чи робітникам, які боролися проти царату. Йдеться в першу чергу про тих, хто встановлювали в Україні радянську владу, яка, по суті, придушила початки української державності ще в 17—19 роках минулого сторіччя. А також про безпосередніх виконавців політичних репресій проти українців та організації Голодомору, таких як Дзержинський або Косіор, причетність яких доведено документально», — вважає історик.

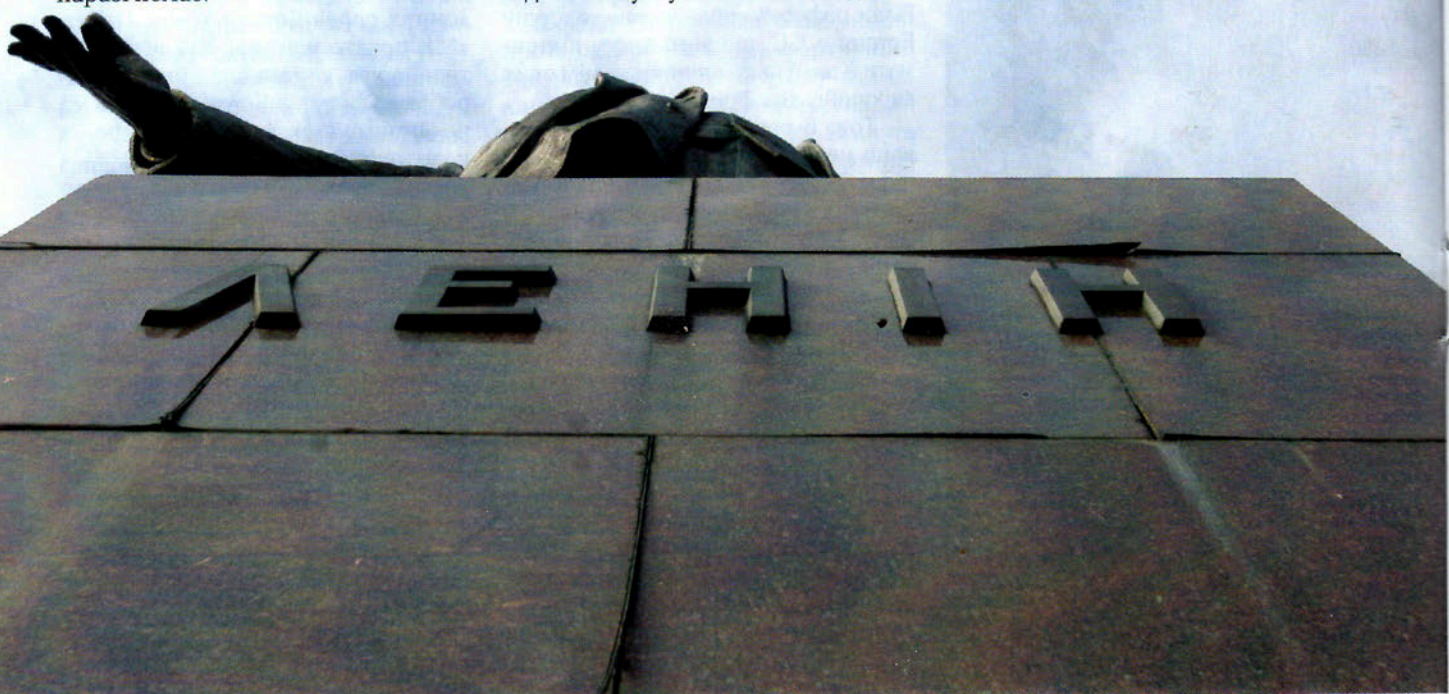

ФОТО: АНАТОЛІЙ БЕЛОВ

У Західній Україні питання вирішили одразу після здобуття незалежності. «Я спостерігав, як у Львові зносили пам'ятник Леніну, — каже філософ, дисидент брежньовського періоду Мирослав Маринович, — але я відчував радше сум, коли бачив, скільки зловтішних емоцій це викликало. Я хочу більшого філософського спокою і більшої людської мудрості у цьому питанні».

ТОТАЛІТАРНА АРХІТЕКТУРА І ЛЮДИНА

Тоталітарна архітектура зводилася тоді, коли особистість переставала відігравати значну роль у державі, а суспільне домінувало над особистим, як було в Давньому Єгипті або Римі. Сталін орієнтувався на Римську імперію, тому за його правління створювалася архітектура в стилі імперського класицизму. «Але зразків архітектури сталінського стилю в Києві мало, — каже доктор філософії, мистецтвознавець, професор Ольга Петрова, — до них належать хіба що Рада міністрів і частково Хрещатик. Тому в Києві, власне, про формування архітектурою тоталітарної людини не йдеться». На її думку, пам'ятники тоталітарної епохи слід оцінювати не лише з ідеологічного, а й з художнього боку. «Як правило, це малохудожні, пластично погані твори. Ленін на станції метро «Театральна» художньої цінності не має. А Ленін на бульварі Шевченка — це все-таки робота, зроблена з художнім смаком». Про те, як чинити з цим витвором мис-

тецтва, професор судити не береться.

«ПАРК РАДЯНСЬКОГО ПЕРІОДУ» ТА ВИБОРИ

Згідно із задумом київської влади демонтовані пам'ятники мають звести у спеціально створений парк, куди водитимуть туристів і де продаватимуть відповідні сувеніри.

«Громадянська партія «Пора» розпочала збирати кошти на демонтаж пам'ятників тоталітаризму та створення для них «Парку радянського періоду», не чекаючи рішення Київради», — пафосно повідомляє Рудик. Варто зазначити, що він, цілком імовірно, висуватиметься в мери і, вочевидь, гратиме на боці Черновецького, відтягуючи голоси в Кличка. В цьому контексті ідея знести пам'ятники тоталітаризму виглядає як знаряддя в політичних війнах. Але це не страшно, головне, що ідея конструктивна і вона має шанси втілитися в життя, а хто і з якою метою її просуває, це питання десятого порядку.

Р.С. Коли верстався номер, у селищі Жовтневе на Сумщині демонтували пам'ятник Леніну, на місці якого планують встановити погруддя голови місцевого колгоспу. Постанову про демонтаж ухвалили загальні збори агрофірми «Вікторія», на балансі якої перебував пам'ятник. Керівництво фірми поки що не вирішило, куди подіти бронзову скульптуру, тому розмістило її на складі. ■

ІНОЗЕМНИЙ ДОСВІД

РІШУЧЕ ПРОЩАННЯ

Останній пам'ятник Франко
Кінну статую диктатора в Мадриді демонтовано 2005 року в присутності супротивників і прихильників генерала. В грудні 2007 парламент країни прийняв закон про історичну пам'ять, у якому йшлося про жертви диктатури Франко й ліквідацію спадку тоталітарного режиму.

У Москві «На задвірках імперії»
У Москві пам'ятники Леніну все ще можна побачити на вулицях і площах, але більшість їх зібрали в парку скульптур «На задвірках імперії» на Кримському валу. Там радянські монументи, поміж яких Брежнев і навіть Горький, стоять поряд із сучасними скульптурами. Подібні парки є також у Литві та Угорщині.

ПОГЛЯД

Він, або ми

РОМАН КУЛЬЧИНСЬКИЙ

Пам'ятаю кінець перебудови, в ті часи було безліч різних акцій. Проте одна чомусь запам'яталася особливо гостро. Під час офіційного параду колона УНА-УНСО на чолі з Корчинським поклала вінок із колючого дроту до пам'ятника Леніну в Києві. Тоді більшість населення сприймали вождя пролетаріату як Бога, й після унсовської витівки на нас, українських активістів, навіть симпатки почали дивитися як на особливо небезпечних рецидивістів. Звичайно, ми душею були з хлопцями, які несли колючий дріт, та розуміли, що краще вони б цього не робили. Після проголошення незалежності ми вже самі вимагали знести пам'ятник Вождю в рідному місті. Іздили по області й знімали на вокзалах портрети Ілліча. Але якось поступово про пам'ятники забулося, увага переключалася на повсякденну по-

літику. Й одного дня я помітив, що Ленін у центрі міста не викликає в мене жодних емоцій, і жоден, навіть найрадикальніший, активіст не вимагає його знести. Ульянов вистояв і переміг. У нього сильний набір аргументів: художня цінність; історична пам'ять («це теж наша історія»); не на часі, є актуальніші проблеми тощо. В нього є свої солдати й генерали — від нещасних пенсіонерів з червоними прапорами до впливових політиків на дорогах мерседесів із зв'язками в Кремлі. Але його потрібно знищити. У нас немає іншого вибору. Римляни знищили Карфаген, бо він міг знищити Рим. Хтось із конкурентів завжди має програти. Якщо ми залишимо Ульянова, то рано чи пізно він знищить нас, принаймні в нього є серйозний досвід у таких справах, і на нього й досі роблять ставку в Кремлі.

Іржаві труби АРМАГЕДДОНУ

ПОЛІТИКИ ВИКОРИСТОВУЮТЬ КАТАСТРОФІЧНЕ
СТАНОВИЩЕ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА ДЛЯ БОРОТЬБИ
З ОПОНЕНТАМИ ПІД ЧАС ВИБОРІВ.
А ГРОМАДЯНИ ЧЕКАЮТЬ, ПОКИ СИСТЕМИ
ЖИТТЄЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАКРИЮТЬСЯ
ВЕЛИКИМИ МІДНИМИ НОЧВАМИ, ЗАМІСТЬ
ТОГО ЩОБ ВИМАГАТИ ВІД ПОПУЛІСТІВ
КОНКРЕТНИХ ДІЙ.

ЗМІСТ:

ТРИЩИНА У ЖИТТІ

Як стають бомжами. Сучасний
варіант.

СТОР. 42 – 43

У ГАРЛЕМ, ЗА НАТХНЕННЯМ

Передовий досвід у репортажі
з культового району Нью-Йорку.

СТОР. 44 – 45

ІШПАРГАЛКА ДЛЯ РЕФОРМАТОРІВ

Суворими цифрами про
депресивну галузь. А також про те,
що з нею робити.

СТОР. 46 – 47

ВОНИ ВЖЕ СЕРЕД НАС!

Історія успішної боротьби ОСББ
з ЖЕКом

СТОР. 48 – 49 ►

ФОТО: ЄВГЕН КОТЕНКО

ЖИТТЯ дало ТРІЩИНУ

ЦЕ МОЖЕ ТРАПИТИСЯ З КОЖНИМ. БУДИНКИ В КИЄВІ ТРІСКАЮТЬСЯ, ЯК ПЕРЕЗРІЛІ КАВУНИ

АВТОР: АНТОН ЗІКОРА

Сьогодні в столичному будинку № 10 по вулиці Макіївській відбуваються дивні речі. Тут мешканці та місцева влада й комунальники з'ясовують стосунки за допомогою оголошень на дверях під'їзду. В них зазначено, що борг по будинку становить 59 600 грн, а також наведено номери квартир, господарі яких є особливо злісними боржниками.

Неплатники зі зловтіхою читали це оголошення — а за що вони повинні платити? Їх зрозуміти можна: будинок на Макіївській, 10 — той самий, що тріснув, як перезрілий кавун. Люди жили у відносно новому приміщенні (1994 року), й одного разу воно просто почало розвалюватися — це сталося у вересні минулого року. Таким був результат будівництва, яке ведеться поряд. Тріщина пройшла по другому

під'їзду, в деяких квартирах вона досягла кількох сантиметрів. МНС заспокоїло громадян, мовляв, розлом не є критичним, адже «розкриття тріщини не перевищує одного міліметра на день». Люди тоді дуже зраділи, адже якщо тріщина збільшуватиметься по одному міліметру на день, то за рік вона буде більше тридцяти сантиметрів. «Скидати мемо в неї чиновників», — вирішили вони.

І ВІСІМ ГРАДУСІВ НА КУХНІ

Проте тріщина рости перестала. Будинок прошили наскрізь спеціальними скобами, деś замазали цементом. Квартири №№ 69 і 70, найбільш постраждалі, відремонтували. Але радості від цього мало. По-перше, влада все робила через звичні в таких випадках для неї частини тіла. Валентина Ігнатенко, мешканка квартири №70, показує, на що перетворилася її кухня: тепер стіна виглядає вельми симпатично. Проте ремонт тут почали робити тільки 8 січня, через понад три місяці після аварії.

«Сьогодні тут нормальна температура — 20°C, а взимку було тільки 8. Добре, що плюс», — каже господиня, показуючи свою кухню.

Зате в 69-й квартирі тріщини з'явилися вже після ремонту. А більшість жителів аварійного будинку не хочуть, щоб їм ремонтували помешкання. Ігор Яровий жаліється:

«Я сам інженер, але щоб отримати цю квартиру, спеціально пішов на бу-

погляду видно, що вони стали набагато ширші.

Зовсім абсурдна картинка: в під'їзді будинку стоїть стіл з двома стільцями, на яких сидять міліціонери. Вони бережуть речі тих 60-ти осіб, яких відселили звідси після

БІЛЬШІСТЬ ЖИТЕЛІВ АВАРІЙНОГО БУДИНКУ НЕ ХОЧУТЬ, ЩОБ ЇМ РЕМОНТУВАЛИ ПОМЕШКАННЯ

дівництво. До аварії таке, як у мене, житло в цьому будинку коштувало \$140 тис. Зараз мені брокер сказав, що більше ста за неї ніхто не дасть. Люди, дізнавшись, в якому будинку житло, одразу збивають ціну, навіть не приїжджають дивитися».

Можливо, якби потенційні покупці побачили квартиру Ярового, то давали б ще менше. Тут такі діри, що в них можна просунути долоню. Яровий вимагає відповідної компенсації за це «добро». Але чиновники надають перевагу напівзаходам. Зараз будівлі надано четвертий ступінь аварійності, а якщо зроблять косметичний ремонт, то його можуть відмінити. І тому влада й далі спілкується з людьми за допомогою оголошень на дверях під'їзду.

«Шановні мешканці другої секції будинку № 10 по вулиці Макіївській, адміністрація Оболонського району пропонує вам посприяти в переговорах з мешканцями квартир № 53, 62, 66 щодо надання та проведення робіт по підсиленню конструкції квартир», — висить оголошення на дверях.

Жителі аварійного будинку в боргу не залишилися. «...Мешканці квартир, в яких зробили «ремонт», не забувайте, що четвертий аварійний стан II-го під'їзду залишився назавжди. Висновки робить самі. А для початку просимо вас посприяти в перемовинах з оболонською «владою» щодо відшкодування ринкової вартості помешкань або надання нових квартир». І далі — телефон голови оболонської адміністрації, щоб було зручно дзвонити.

З КВАРТИРИ В ГОТЕЛЬ

Якщо пам'ятаєте, епідемія руйнування столичних будинків почалася з вулиці Жилянської, де внаслідок спорудження будинку № 118 у сусідній будівлі виникли тріщини. Сьогодні в будинку № 120б також замазують тріщини розчином, але в цементі з'являються нові. З першого

аварії. Відключено каналізацію, газ і електрику, функціонує тільки біотуалет для міліціонерів, і той — на вулиці.

Шістдесят жителів аварійної будівлі вже кілька місяців живуть у готелі «Спорт», і це дуже дратує його керівництво. «Нам не потрібні ці гості. В нас тризірковий готель, а ми обслуговуємо відповідно до чотирьох зірок. Нам дають якусь компенсацію, але це не покриває всіх витрат», — обурюється один із керівників закладу. Від себе додамо, що найдешевший номер у готелі коштує 540 грн на добу!

Олександр Л, колишній житель Жилянської, а нині мешканець «Спорту», говорить: «Адміністрація й працівники готелю дивляться на нас, як на окупантів. Але в чому, скажіть, ми винні? Ми спокійно жили у своєму будинку, а він тріснув. Думайте, нам легко? Наші речі на Жилянській, ми живемо неподалік від Республіканського стадіону».

Потерпілим пропонували альтернативні квартири, але вони від них відмовилися: це була Борщагівка.

Натомість ЗАТ «Концерн ЕССЕ», у зв'язку з діяльністю якого почав руйнуватися сусідній будинок, заявило, що готове переселити потерпілих. Але за плату у вигляді ділянки, на якій ведуться ці роботи і яку концерн захопив самочинно. Тим часом стало відомо, що це підприємство заборгувало місту майже 3 млн грн. Платити не поспішає: влада в столиці може змінитися. Мешканці аварійних будівель також чекають нових виборів, бо поки вони не відбудуться, всім, від кого залежить доля потерпілих, певна річ, не до них. ■

ВІД РЕДАКЦІЇ

Поки з житлом усе гаразд, більшість наших земляків думають лише про свої чотири стіни. Проте квартири не висять у повітрі. Є ще коридори, які ведуть до сходів та ліфтових кабін, а також прибудинкова територія [див. Лікнеп, стор. 24]. Поки жителі багатопверхівок не усвідомлять, що все це така сама їхня власність, як і квартири, й що власність потрібно захищати — біда завжди буде приходити несподівано. А після того, як вона прийде, буде вже занадто пізно щось виправляти.

Будинок тримається на залізяках.
І на добромудому слові

ФОТО: ЄВГЕН КОТЕНКО

ГАРЛЕМ, де пр

ЩОБ ЗРОЗУМІТИ, ЩО ОЧІКУЄ УКРАЇНСЬКІ МІСТА З ЇХ ХАОТИЧНОЮ ЗАБУДОВОЮ ТА ЖКГ НА МЕЖІ КОЛАПСУ, **ТИЖДЕНЬ** ЗВЕРНУВСЯ ДО ІСТОРІЇ ГАРЛЕМА, КОЛИСЬ ПРЕСТИЖНОГО РАЙОНУ НЬЮ-ЙОРКА

АВТОР: С'юзен САНТ'яго (Нью-Йорк)

Занепад почався разом із Великою депресією. Спорудили забагато будинків, а криза залишила їх без покупців. Сюди рушила юрба знедолених афроамериканців з південних штатів, які вселялися методом самозахоплення. Звісно, відтоді юридичні формальності було неодноразово врегульовано, проте репутація Гарлема постраждала. Все відбувалося за одним сценарієм, який згодом повторився в інших містах Америки й усього світу — від Преторії до Мопуту, від Бейрута аж до паризьких околиць: злиденні, соціально неблагополучні, до того ж не надто охайні новосели змушують заможніших сусідів шукати собі житло в іншому районі. На звільнене місце знаходяться лише такі ж бідні претенденти, які не мають наміру платити за квартиру. Дім відключають від водопостачання, каналізації, електрики, перестають вивозити сміття, вулиця стає небезпечною для сторонніх.

лодики. Сказати, що будь-яка прогулянка тут небезпечна для життя, було б перебільшенням, проте ймовірність невмотивованої агресії вища за середню, й самі ньюйорквці радять уникати того, що в Америці називається eye contact — погляд очі-в-очі.

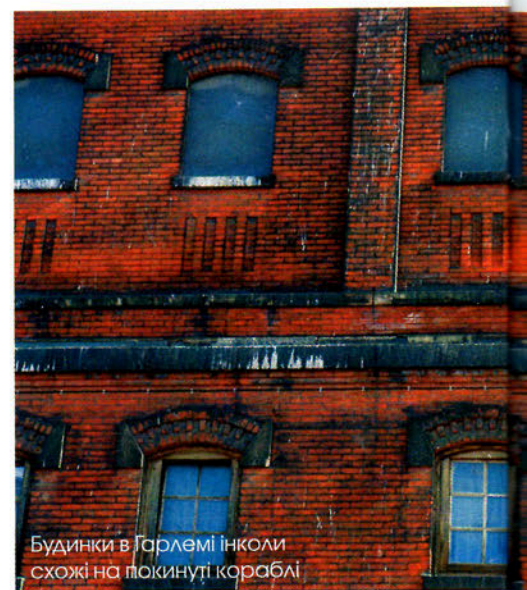
Насправді, загрозлива зовнішність ховає дуже різнопланові соціальні та культурні явища. Гарлем водночас є також осередком етнічної організованої злочинності, й одним із джерел афро-американської культури (тут досі процвітають улюблені театр «Аполло» та клуб «Коттон»), і ділянкою активності ідеологів «чорної ідентичності» — від войовничих послідовників Малколма Екса до спадкоємців ненасильницької політики Мартіна Лютера Кінга. Тут дизайнери позичають ідеї для чергової колекції модного одягу, це майданчик, де промоутери шукають талановитих перспективних спортсменів...

Нині самозахоплення вже давно не є головною причиною соціальних

ДІМ ВІДКЛЮЧАЮТЬ ВІД ВОДОПОСТАЧАННЯ, КАНАЛІЗАЦІЇ, ЕЛЕКТРИКИ, ПЕРЕСТАЮТЬ ВИВОЗИТИ СМІТТЯ, ВУЛИЦЯ СТАЄ НЕБЕЗПЕЧНОЮ ДЛЯ СТОРОННІХ

Гарлем, на перший погляд, досі виправдовує свою жакливу репутацію: посеред заселеного кварталу стоять колись дорогі багатоквартирні будинки та розкішні особняки із забитими вікнами й слідами штучних пожеж, з вітрин забрані жалюзі, стіни вкрито графіті в кілька шарів, скрізь вештаються загрозливі на вигляд мо-

негараздів у бідних районах. Навпаки, викривлення породжує система адміністративних обмежень, яка від початку покликана приборкати свавілля та зажерливість власників будинків. Ідеться про так званий rent control — контроль за орендною платою, коли власник не може її підвищити на свій розсуд, натомість

Будинки в Гарлемі інколи схожі на покинуті кораблі

ацює КЛІНТОН

Таким може бути майбутнє українських міст

зобов'язаний дбати про стан житла. На практиці це означає, що квартирант навмисно псує якийсь прилад (наприклад, датчик пожежної сигналізації) і негайно подає на власника позов. Доки суд не ухвалить рішення, а справа може тягнутися роками, ніхто не має права ані стягнути квартиру плату, ані викинути мешканця на вулицю. Будинки і прилеглі території занепадають, як і півстоліття тому.

Приборкати стихію Гарлема намагалися різні міські адміністрації, найбільшого успіху досягнув попередній мер Нью-Йорка, який мало не став кандидатом у президенти від республіканців, Рудольф Джуліані. Він висував гасло gentrification (ошляхетнення) проблемних районів. У Гарлемі оголошено пільгові умови для забудовників престижного житла, створюють соціальну інфраструктуру — стадіони, парки, будинки культури. Символом нового гарлемського іміджу стало відкриття колишнім президентом Білом Клінтоном свого офісу в самому серці району — на 125-й вулиці.

Звісно, такі заходи можуть собі дозволити тільки міста з багатомільярними бюджетами та ефективною владою. Певна річ, у бідних країнах Африки, Азії та навіть Східної Європи слід шукати менш ефектні та менш витратні методи боротьби з руїною. ■

ФОТО: GETTY IMAGES

Такі розкладки — натхнення для дизайнерів

ФОТО: AP

РЕКОМЕНДАЦІЇ ТИЖНЯ

5 пунктів порятунку ЖКГ

Демоніфікація ЖКГ.

Необхідно прибрати ЖЕКів як посередника між постачальником/споживачем. Для цього мешканцям треба укласти прямі договори з безпосереднім постачальником послуг і самим контролювати їх якість. Зрушення в комунальній галузі будуть лише тоді, коли у ЖЕКів з'явиться якась альтернатива та конкуренція. Держава повинна заохочувати «розмивання» природних монополій у системі ЖКГ.

Механізми визначення обґрунтованої вартості тарифів.

Необхідно розраховувати точні витрати на кожен будинок, а не працювати за середніми для усього міста тарифами.

Фінансова підтримка процесу модернізації з боку держорганів.

Політичним левіантом має бути центральна влада, а місцева – відповідати за витрачені кошти. Для ОСББ потрібні кредити під низькі відсотки та фінансування за рахунок державних грантів (на капітальні та поточні ремонти будинків). Необхідно упроваджувати енергозберігаючі технології – вони значно (на третину) скорочують витрати. На часі також запровадити страхові механізми захисту житла та складових комунальної інфраструктури.

Самоорганізація та соціалізація ЖКГ.

Сприяти самоорганізації та створенню ОСББ. Залучати громадян до управління житлово-комунальним господарством. Негайно запровадити дієвий механізм для встановлення меж прибудинкової території, та передати її разом із земельною ділянкою під будинком у власність мешканцям, які створили ОСББ. Широка інформаційно-роз'яснювальна кампанія щодо переваг створення ОСББ. Організація системи навчання для громадян – «як бути ефективним власником свого майна».

Децентралізація.

Свердловини, які б подавали воду в окремих районах, автономні системи опалювання в будинках надають змогу значно заощаджувати на постачанні води та енергії. Сприяти впровадженню інших автономних систем підтримки життєзабезпечення.

Розруха не лише в головах

ЖКГ

Капітальний ремонт не проводився з часів СРСР

Галузь споживає 40% усіх енергоресурсів країни

Попередній уряд передбачив на реформування ЖКГ в 2008 році близько **3 млрд грн.**

Натомість новий Кабінет Міністрів відмовився від такої програми

Динаміка зростання кількості аварій **15%** на рік

Каналізація

З **38,62 тис. км** комунальних каналізаційних мереж **32%** – аварійні

100-400 випадків аварій за рік на **100 км**, що в **5-40** більше, ніж у Європі

ПОГЛЯД

Ви – ковалі свого щастя

Дивні все-таки люди створіння. Вони до останнього ховаються у своїх квартирах, сподіваючись, що сліпий меч дикого капіталізму їх не зачепить. А коли він обрушується на них своєю міццю куплених суддів, продажних ментів і конгломерату політиків-забудовників-чиновників, вони починають ставити намети, писати листи в секретаріат президента і сподіватися на... тих же політиків. Так ледь розквітла квіточка громадянської ініціативи перетворюється на чер-

говий політичний будяк. Бо щойно громадянська дія приватизується політиком, вона тоне в болоті говорильні. Автор цих рядків брав участь у кількох акціях проти забудови історичного центру Києва (докладніше про це читайте на стор. 50-54). Вони були успішними там, де люди зважувалися на самостійні рішучі дії в судах і на території будівництва. Там, де замість того, щоб судитися і силою здійснювати «громадянське вико-

Житловий фонд

Житловий фонд – **10,1 млн** будинків; загальна площа – **1046,2 млн м²**

9,3% цієї площі – у комунальній власності

70% житла побудовано до **70-х років** минулого сторіччя

Близько **3,9%** багатоквартирних будинків є старими або аварійними

Кожен **4-й** міський житель мешкає у приміщеннях, що мають незадовільний технічний стан

Витрати на капремонт становлять менше **20%** потреби

50 років нинішніх темпів будівництва потрібно, щоб задовільнити потребу в житлі

Вода

Втрати питної води в середньому по Україні – **36,9%**

Споживання – **320 л на добу** на **1 людину** (вдвічі - втричі більше, ніж у Європі)

1/4 очисних споруд потребує відновлення

1/5 насосів уже амортизовано

У **56,3%** міст водопостачання не цілодобове, а за графіком

130 тис. км комунальних водогінних мереж, **38%** з яких є аварійні

Опалення

26 тис. котелень в аварійному стані

4,9 тис. км теплових мереж в аварійному стані (**13%**)

Втрати енергії в мережах – **11%**, або **2,1 млрд м³** спаленого газу (їх вартість – **357 млн \$**)

Ліфти

86,2 тис. ліфтів, **30%** з них працює понад **25 років**

ОСББ

5258 ОСББ у **2006 році**

навче провадження» починали писати листи до політиків, справа глохла.

А взагалі своє майно варто захистити ще до того, як поруч із вашим будинком почнуть працювати машини для забивання свай і після двох тижнів їхньої роботи будинок дасть тріщини і вас переселять у гуртожиток. Наша епоха – це час, коли без сильної правової позиції (тобто всіх документів, які підтверджують ваше право власності на майно) і готовності до рішучого наступу на забудовників зручний сімейний світ може рухнути, як картковий будиночок.

І хто не візьме на себе відповідальність за своє майно, той не є ефективним власником.

Беріть ініціативу у свої руки! Так, може, доведеться пережити неприємні моменти під час спілкування з найнятими забудовником «студентами інституту фізкультури». Можливо, доведеться провести цілий день у суді, щоб оформити документи, які вам належать по праву. Чи просидіти на зборах активу мешканців, вислуховуючи скарги і пропозиції написати лист депутату. Але якщо замислитися, це нічим аж ніяк не важче ніж захист своїх майнових прав у 1990-ті чи під час Першої світової.

А за наявності сильної юридичної позиції та активної прямої дії можна і листи до депутатів писати. Повірте, до листів від активних громадян дуже прислуховуються.

Найсвіжіший приклад – будівництво біля Жовтневої лікарні. Варто було противникам забудови перейти до активних дій, як їх одразу почули. Неабияку роль відіграли і перевибори мера, але факт: наразі забудовник, який має відношення до одного партійного блоку, офіційно оголосив про припинення будівництва.

ПАВЛО СОЛОДЬКО

Типовий випадок

Ліфти «на балансі» ЖЕКів завжди будуть у подібному стані

ФОТО: АНДРІЙ ГОМАК

ЖЕКИ ДО ЦЬОГО ЧАСУ ВВАЖАЮТЬ СЕБЕ ГОСПОДАРЯМИ В ЖИТЛОВИХ БУДИНКАХ. ВЛАСНИКИ КВАРТИР ЗМУШЕНІ ЗАХИЩАТИСЯ. У ДЕКОГО НАВІТЬ ВИХОДИТЬ

АВТОР: БОГДАН БУТКЕВИЧ

У країнах Східної Європи та Балтії створення об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ), або кондомініумів, було головним інструментом реформування ЖКГ. Уряд Тимошенко, як свого часу і Януковича, також говорить про ОСББ як про основний інструмент змін у цій галузі. Проте низку принципових питань, потрібних для організації ОСББ, не вирішено, зокрема, бюджетом не передбачене фінансування ОСББ безпосередньо, в обхід ЖЕКів. Закон про ОСББ прийняли у 2001 році — до цього використовували назви «домові», «квартальні» або «вуличні комітети». ОСББ — це юридична особа, яка має право

представляти інтереси мешканців будинку, що створили це об'єднання, аби захистити свої майнові права. Вона має свою печатку, свій рахунок у банку. ОСББ може представляти тільки один певний будинок, має право займатися прибутковою діяльністю, наприклад, здавати в оренду підсобні приміщення. Єдина умова, щоб отримані кошти витрачалися не на особисті потреби, а на утримання будинку в належному стані. Самі об'єднання співвласників багатоквартирного будинку не надають послуг. Вони тільки можуть укладати договори з тими організаціями, які ці послуги власне і мають надавати. Таким чином ОСББ здатні вилучити зі схеми надання комунальних послуг посередників, які й

наживаються на цих послугах, — житлово-експлуатаційні контори (ЖЕКи). Тоді, по-перше, різко впаде ціна послуг. А по-друге, споживачі зможуть особисто контролювати їх якість.

Про те, як виживають об'єднання співвласників квартир в Україні, розповідає представник ОСББ «Архітектор», що на вул. Городецького, 4, СЕРГІЙ БУБЛИК

ЖЕКи є головною зброєю райдержадміністрацій проти об'єднань власників житла. Вони приходять у двір, починають збивати замки на підвалах, горищах та в підсобних приміщеннях, намагаються продавати наше майно комерційним

структурам, у яких вони та їхні родичі є засновниками.

Тягнуть все, що погано лежить. Крім того, що за чималі гроші надають послуги дуже низького рівня, вони ще й прагнуть впливати на нас силою — ламають ворота, б'ють машини, банально крадуть майно. От, наприклад, у нашому будинку нещодавно співробітники ЖЕКу вкрали дошки та коробки (!) від оргтехніки, що лежали на горіщі.

Перейти на прямі договори, обійтися без ЖЕКів нам постійно заважають райдержадміністрації. Річ у

Головна зброя громадян — скарги. Багато скарг, а потім — суди. Щоправда, суди в нас не тільки продажні, але й повністю підконтрольні райдержадміністраціям. Усю систему надання комунальних послуг багато років створювали ці ж самі чиновники-корупціонери, тому вони тримають усіх у залізних лещатах. ЖЕКах потрібна альтернатива.

ОСББ наймають охорону проти ЖЕКу — наприклад, наші колеги по вулиці Лютеранській, 25. Уявіть, що ви взяли на роботу садівника, а він замість того, щоб стригти газони, почав красти ваше майно й намага-

тися. Аби змінити ситуацію, потрібна політична воля можновладців. Я зараз уже навіть не згадаю, скільки разів наше ОСББ надавало інформацію про страхітливую корупцію та зловживання в галузі комунальних послуг Президентові, Верховній Раді, прокуратурі, СБУ. Поки що жодного результату. Ми пробуємо захищати наші інтереси за рахунок профільної асоціації — Спілки власників житла.

Десять років тому ЖЕКи поводитися набагато нахабніше. Тепер на нас уже звертають увагу й рахуються з нами. Але все робиться дуже повільно — якщо, наприклад, у Прибалтиці подібна комунальна революція відбулася за 2–3 роки, то нам, як виявляється, й 10 мало. І не треба забувати, що сам процес створення та легітимізації ОСББ — страшенно тривалий і бюрократизований. РДА роблять усе, щоб вставити нам якомога більше палиць у колеса — це при тому, що, за паперами, вони мають сприяти політиці житлових реформ. Шукають будь-який привід, щоб відмовити в реєстрації. Дуже часто зареєструвати ОСББ можна тільки через суд.

У Києві зареєстровано 300 ОСББ. Це із загальної приблизної кількості в 10 тис. житлових будинків. Щоправда, до цих 300 варто додати ще й житлово-будівельні кооперативи — тобто будинки, що були від початку зведені приватним коштом. Але, по суті, вони дуже схожі — у них також є свій рахунок, печатка, й вони також не хочуть мати справу з ЖЕКама. ■

СИСТЕМУ НАДАННЯ КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ СВОГО ЧАСУ СТВОРИЛИ ТІ Ж ЧИНОВНИКИ-КОРУПЦІОНЕРИ, ЯКІ ЗАРАЗ ТРИМАЮТЬ УСІХ У ЗАЛІЗНИХ ЛЕЩАТАХ

тим, що ОСББ має стати уповноваженим представником будинку, від імені якого й мають укладати ці договори. Для цього, в свою чергу, треба передати будинки з комунальної власності у приватну. Тобто з балансу РДА на баланс ОСББ. А саме це адміністрації намагаються не допустити категорично. Скільки разів ми вже, підкреслюю, згідно із законом, зверталися до адміністрацій, щоб вилучити будинок із комунальної власності! І весь час отримуємо абсолютно неаргументовані відмови. Просто їм так вигідно.

ЖЕКи вважають себе господарями в житлових будинках, не зважаючи на те, що більшість житлового фонду давно приватизовано. Хоч у першій же статті Закону «Про приватизацію державного житлового фонду» зазначено, що приватизація — це відчуження квартир та належних до них допоміжних приміщень. А це — й горіще, й підвали, й сараї тощо. Взагалі, навіть не важливо, чи створене в будинку ОСББ — головне, щоб квартири були приватизовані. А якщо й ОСББ є, то тоді інтереси власників будинку захищає ще й Закон «Про ОСББ». Проте не забувайте, що будь-яка нерухомість у Києві — це дуже великі гроші. Тому вони й докладають неабияких зусиль, щоби відтяти будь-який клаптик території.

ється здати частину вашої ж садиби в оренду третім особам. Це просто якесь варварство.

Наведу приклади. ЖЕК продав перший поверх житлового будинку, який йому не належав — 70м² — під приватний магазин. При цьому, в будинку вже давно функціонувало ОСББ, якому, відповідно до закону, належала вся територія споруди з усіма підсобними приміщеннями. Але це ще не все. Цю площу продали за ціною, вп'ятеро меншою за ринкову! Конкретніше — 400 тис. грн замість 2 млн. Зрозуміло, що вся різниця у вигляді «чорної» готівки пішла в кишені корупціонерів. Чи, наприклад, ситуація в будинку за адресою вул. Хрещатик, 13. Там РДА незаконно продала 900 м² підвалів. А люди вже півтора (!) року не можуть отримати копію договору купівлі-продажу. Й таких ситуацій — сотні по Києву.

Пропорційна система виборів до місцевих рад перекреслила всі можливості відстоювати інтереси мешканців. ОСББ не можуть відстоювати свої інтереси на рівні районів. На рівні районів може існувати виключно мажоритарна система. Адже пропорційна провокує цілковиту безвідповідальність депутатів — а нам просто немає до кого зверта-

Самураї МЕГАПО.

ПРОТЕСТНА ГРУПА «ЗБЕРЕЖИ СТАРИЙ КИЇВ» УМІЄ ЗУПИНЯТИ БУДІВНИЦТВА

АВТОР: АНТОН ЗІКОРА

У країна в цілому та Київ зокрема вже настільки звикли до різних громадських і політичних рухів, що, здавалося б, поява чогось нового та яскравого — малоімовірна. Однак громадська ініціатива «Збережи старий Київ» таки змусила привернути до себе увагу. Бо її учасники не сподіваються на допомогу політиків, а діють самі — й досягають успіхів.

Найгучнішою їхньою акцією був виступ проти зведення запланованої МЗСівської багатоповерхівки на перетині Десятинного провулку та Пейзажної алеї. Те будівництво, до якого причетний різнокольоровий конгломерат сучас-

навіть устигли рапортувати, що будівництво припинено. Радіти рано: документів, які б підтверджували ці заяви, суспільство поки що не побачило.

Сила команди «ЗСК» в тому, що більшість цих людей уже брала участь у численних акціях протесту, й вони не вірять ні «чесним політикам», ні «міцним господарникам». Вони знають тільки те, що ефективність їхніх дій залежить від зусиль кожного. «Відступати далі нікуди, позаду — тільки я сам», — може сказати кожен із них.

Тому вони не сподіваються на те, що забудовники виконуватимуть рішення судів — а самі, власними зусиллями і власними руками

**ІГОР ЛУЦЕНКО – ТАК-ТАК, РОДИЧ.
АЛЕ! НЕ ГОЛОВНОГО
МІЛІЦІОНЕРА ЮРІЯ ЛУЦЕНКА, –
ВІН НАЩАДОК ПОЕТА ДМИТРА
ЛУЦЕНКА, АВТОРА СЛІВ ГІМНУ:
«ЯК ТЕБЕ НЕ ЛЮБИТИ, КИЄВЕ МІЙ»**

них політиків і бізнесменів [див. **Тиждень** №6 за 2008 рік], поки що вдалося зупинити. Більше того — повернути навспак, засипавши виритий забудовниками котлован і розбивши поверх нього паркову алею з пам'ятником. Пам'ятником Дерибану.

Наразі триває битва за ділянку на території Жовтневої лікарні. Побойще тут іде в буквальному розумінні цього слова. 16 березня учасників акції намагалися затримати міліція, але всіх «старокиївців» udało відбити. Щоправда, один учасник, наш колега Андрій Манчук, потрапив до лікарні (про це — нижче). Але зараз події впевнено крокують до того, що жакливі забудови біля Жовтневої все ж уникнемо. Мер Києва Леонід Черновецький і потенційний мер Олександр Турчинов

впроваджують ці рішення, прийняті в судах.

Акції «ЗСК» напрочуд карнавальні. При тому, що в команді відсутня будь-яка чітка ієрархія, немає керівників і підлеглих. Як засіб комунікації вони використовують переважно Інтернет (<http://community.livejournal.com/saveoldkyiv>).

Проте мало хто має такий потужний інформаційний «підігрів», як «Збережи старий Київ»: значна частина учасників ініціативи — журналісти провідних видань країни. Вони знають, як донести свою інформацію до суспільства й можуть навчити цьому кожного охочого.

Тож сьогодні ми вирішили докладніше ознайомити читачів з тими, хто перебуває у складі команди громадської ініціативи «Збережи старий Київ». ■

ЛІСУ

1. НЕВІДОМИЙ У МАСЦІ

Про неподобства, що кояться в місті, довідався з Інтернету. Ось і вирішив приєднатися до акції «ЗСК» проти забудови на території Жовтневої лікарні: «А раптом мені теж — не дай Боже! — доведеться тут лікуватися», — розмірковує він. Водночас Невідомий у масці є абстрактним символом. «Невідомість» означає те, що на його місці може бути кожен, хто вважає себе захисником історії рідного міста, яке він любить більше за життя.

2. ІГОР ЛУЦЕНКО

журналіст, редактор сайту «Економічна правда» — одного з проектів «Української правди»

Обожнює старий Київ. Активний учасник мітингів на «пейзажці». Має досвід пікетування посольства РФ, що відбувалося 9 травня минулого року. Тоді він разом із товаришами висловлював незгоду з однобоким трактуванням історії Великої Вітчизняної війни російською стороною. Як ви вже зрозуміли, Ігор Луценко — так-так, родич. Але! Не головного міліціонера Юрія Луценка — він нащадок поета Дмитра Луценка, автора слів гімну: «Як тебе не любити, Києве мій». Отож зрозуміло, звідки у нього такі міцні підвалини.

4. ТАРАС РАТУШНИЙ

незалежний журналіст, тривалий час працював у теленовинах НТН

Вуличний борець зі значним досвідом, координатор і прес-аташе «Маршів свободи» в столиці, а також інших акцій, під час яких його забирала міліція. Відомий тим, що два роки тому майже порушив кримінальну справу проти керівництва столичної міліції, що обмежувала свободу мирних зібрань. «Збережи старий Київ» — ініціатива без початку й кінця, і в цьому її плюс», — вважає він.

Тарас із великим жалем каже про те, що перебував поза містом, коли міліція побила учасників пікету. Інакше обов'язково взяв би участь в цій акції, оскільки старий Київ для нього — щось більше, ніж просто будинки й вулиці.

Пейзажна алея: активісти «ЗСК» прибирають завезені забудовником бетонні блоки

3. ВІТАЛІЙ АТАНАСОВ,

журналіст, працює в тижневику «Фокус»

В акціях «ЗСК» бере участь з часів пікетування на Пейзажній алеї. «На жаль, гроші знімають усе на своєму шляху. За 300% прибутку капітал готовий іти на будь-які злочини», — цитує він Карла Маркса, коментуючи таким чином те, що відбувається в Києві з незаконною забудовою. Віталій — марксист, але він також вважає, що акції, влаштовані «ЗСК», допомагають самоорганізовуватися людям для захисту своїх прав. Теж дуже любить старий Київ.

5. «Мене обурює той факт, що деякі люди вважають, ніби можуть наплювати на закони і на думку місцевої громади тільки тому, що в них є великі гроші, — зазначає ще одна учасниця «ЗСК»

ОКСАНА ДУТЧАК. — Так не має бути». Оксана вчиться в Могиляниці, на факультеті соціології, вивчає суспільні рухи, тому розвиток ініціативи «Збережи старий Київ» є для неї ще й своєрідним польовим дослідженням. Хобі — старий Київ.

6. МАРІЯ ЛЕБЕДЄВА

Учасниця практично всіх акцій, пов'язаних з протестом на Пейзажній алеї. Оскільки, по-перше, вона дуже любить старий Київ, а по-друге, ця мужня жінка — **оглядач сторінки «Столиця» видання «Гласвред»**. Марія постійно пише про акції «ЗСК» і впевнена, що ця ініціатива допомогла сформуватися єдиному медіафронту. Тепер журналісти вже не просто висвітлюють події про незаконні забудови. Сьогодні вони самі є учасниками безпосередніх дій протесту, і це правильно.

ІСТОРІЯ БОРОТЬБИ

Жовтнева лікарня: як це було

Місцеві жителі майже рік боролися, щоб не допустити ущільненої забудови на крутому схилі. В березні 2008-го до акції приєдналися активісти «ЗСК». 16 березня міліція спробувала розігнати демонстрантів, унаслідок чого до лікарні потрапив журналіст. Роздратовані громадяни після цього розібрали паркан навколо будмайданчика. Історія мала неабиякий резонанс, а 31 березня і мер Черновецький, і віце-прем'єр Турчинов (однопартієць забудовника) заявили, що не допустять подальшого будівництва.

7. АРТЕМ ЧАПАЙ

Один з найактивніших учасників ініціативи (хоча ще раз повторюся: в «ЗСК» і керівниками, і підлеглими є геть усі!). Він багато подорожував світом, був у Південній Америці й зрозумів, що кращого за старий Київ на земній кулі міста й місця немає. В Нікарагуа

Чапай набрався анархістських поглядів і отримав революційний досвід, який з успіхом імпортував до Києва. І це попри те, що свого часу вчився в Національній академії Служби безпеки України. Підробляє перекладачем і журналістом.

8. Підтримку акцій «ЗСК» відомим адвокатом ТЕТЯНОЮ МОНТЯН

міліціонери розцінюють приблизно так, як німці під час війни появу у повітрі льотчика Покришкіна. І не тільки тому, що вона до самозабуття любить історичну частину

міста. Монтян — майстер спорту з дзюдо, що в поєднанні зі знанням законодавства робить її грозою знахабнелих ментів. Свого часу проти неї порушили кримінальну справу: їй «шили» побиття двох співробітників правоохоронних органів просто в залі суду. Це сталося тоді, коли вагітна (!) Монтян була адвокатом засуджених у справі 9 березня 2001 року унсовців. Міліціонерам і незаконним забудовникам слід бути дуже уважними, коли на майданчику з'являється ця жінка.

9. З деякого часу радника глави МВС ГЕННАДІЯ МОСКАЛЯ також можна вважати співучасником ініціативи «Збережи старий Київ».

16 березня, коли міліціонери били учасників акції проти забудови на території Жовтневої лікарні, він став на захист пікетувальників. Усіх затриманих відпустили. Але спочатку правоохоронці навіть не зрозуміли, хто перед ними, й почали відштовхувати народного депутата, колишнього губернатора Закарпаття, экс-главу МВС у Криму — і йому довелося вжити кілька міцних і зрозумілих кожному сержанту слів. Геннадій Москаль дуже

любить старий Київ і готовий захищати якщо не місто, то принаймні його захисників. Працівники правоохоронних органів, запам'ятайте цю людину! Інакше маєте шанс нарватися на серйозні неприємності.

ІСТОРІЯ БОРОТЬБИ

Пейзажна алея:
як це було

Почалося все у вересні 2007 року, коли група киян, обурених ідеєю МЗС побудувати на Пейзажній алеї – у найдавнішому місці Києва, де стояв град Кия, – багатопверхівку, створили сайт «ЗСК» і познайомилися з місцевими мешканцями. Виявилось, що забудовник ігнорує рішення суду і далі нищить дерева й рие котлован. У листопаді протестувальники розібрали паркан і висадили нові дерева. В грудні представники забудовника знищили дерева і спровокували бійку із «ЗСК». У відповідь активісти завалили рештками паркану головний вхід до МЗС, вимагаючи від чиновників припинити нищення Києва. В лютому 2008-го «ЗСК» разом із місцевими мешканцями засипали котлован і знову висадили дерева. В березні поруч із деревами поставили гіпсовий «пам'ятник Дерибану» – коровай, який намагається пошматувати заgreбуці руки з виделками.

10. АНДРІЙ МАНЧУК

це той самий журналіст, який постраждав 16 березня від дій міліції. На момент написання статті він уже вийшов з лікарні. В сюжеті, оприлюдненому (без коментарів учасників «ЗСК») на 5-му каналі, керівники міської міліції стверджують, що

«фізичної сили не застосовувалося, потерпілих громадян немає», — а в цей час Манчук третій день лежав із діагнозом «черепно-мозкова травма». Потерпілий — з діда-прадіда киянин, виріс на Подолі (за іронією долі — навпроти місцевого райвідділу внутрішніх справ) у будинку 1834 року, зараз мешкає на Харківському масиві. Андрій — **кореспондент «Газети по-київськи»**, тож не дивно, що за старий Київ він готовий битися, не шкодуючи себе. Міцного тобі здоров'я й успіхів, Андрію!

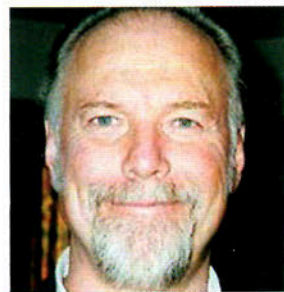
ЗАМІСТЬ ЕПІЛОГУ

Справа «ЗСК» живе й перемагає

Оприлюднений **Тижнем** топ-10 активістів ініціативи «Збережи старий Київ» може виглядати зовсім інакше — бо на кожну акцію приходять різні учасники. В цьому ще одна запорука успіху «ЗСК». По-перше, забудовники і куплені ними державні службовці не можуть вирахувати лідера, якого треба нейтралізувати, щоб припинити акції протесту. По-друге, на якомусь етапі довкола активістів «ЗСК» консолідується розпачливі мешканці будинків, яким загрожує незаконна забудова. Потім ці мешканці, натхнені прикладом «Збережи старий Київ», уже здатні чинити активний опір знахабнілим чиновникам і бізнесменам самотужки, а не пасивно сподіватися на політиків.

11. МАРВІН ХІМАЄР

Нині вже покійний. 23 березня активісти «ЗСК» заклали металевими листами екскаватор, який стоїть біля Жовтневої лікарні, і написали на металі червоною фарбою: «Пам'ятник Марвіну Хімаєру — людині, котра боролася до кінця». І це справедливо, бо немає жодних сумнівів щодо того, чи ця людина могла б полюбити старий Київ. Так! Але йому перешкодили це зробити.

Марвін Хімаєр був простим американським зварювальником, власником майстерні з ремонту глушників у містечку Гранбі, штат Колорадо. Свою земельну ділянку він офіційно викупив на аукціоні. Однак, на біду, його майстерня тісно тулилася до цементного заводу. А той усе розростався, змушуючи місцевих жителів продавати свої землі. Хімаєр відмовлявся, але позаяк території навколо майстерні вже належали цементному монстрові, йому перекирили всі комунікації та шляхи до будинку.

Так почалося знайоме всім постраждалим від «ущільнюваної забудови» цькування, в якому міська адміністрація діяла у змові із заводським начальством. Тож 4 червня 2004 року Хімаєр зважився на рішучий протест. Він виїхав зі своєї майстерні в місто на бульдозері, обшитому сталевією бронею. Спочатку Хімаєр зніс фасади будинків членів міської адміністрації, будівлю мерії, офіс пожежної охорони, кілька житлових будівель, що належали меру міста, та інші об'єкти.

Від поліції Хімаєр влучно відстрілювався через амбразури в броні. Жодна людина від його вогню не постраждала — він цілився вище голів. Проте поліціянти наближатися до нього не ризикували. Бульдозер героя громадського спротиву витримав більше 200 влучань із вогнепальної зброї. О 15:50 Хімаєр взявся руйнувати дрібнооптовий магазин «Гемблс». Бульдозер завалило уламками даху, саморобний броньовичок застряг і заглух. Коли поліції за допомогою автогену вдалося прорізати в броні діру, побачили, що Хімаєр наклав на себе руки...

Активісти ініціативи «ЗСК» високо цінують подвиг Марвіна Хімаєра. Вони кажуть, що теж хочуть навчитися кермувати екскаваторами.

Зброя Марвіна Хімаєра — найкраща в боротьбі з ущільнюваною забудовою

ХОЧЕШ про толерантність?!

Що таке толерантність? Ти хочеш поговорити про це?

Якось я надібрала статтю про «феміністичний дискурс» в Україні: авторка стверджувала, що – з огляду на специфічне ставлення українців до фемінізму – не завжди наважується називати себе феміністкою, а спочатку з'ясовує, на яких позиціях перебуває співрозмовник. Тобто сама себе «редагує».

Одна телеведуча під час запису програми, в якій я була гостею, нажахано пробурмотіла, що мої різкі висловлювання щодо фемінізму як інструменту просування на ринок секс-меншин і – надто! – категоричні протести проти всиновлення геями дітей, «ми виріжемо потім, слава Богу, це не прямий ефір». Внутрішній цензор цієї ведучої, виявляється, несе відповідальність за мою неполіткоректність!

Про те, що всі ми вже років десять, самі того не помічаючи, каструємо свої творіння (музичні, літературні, будь-які) з огляду на світовий комерційний формат, я взагалі промовчу.

На мій махрово-суб'єктивний погляд, толерантність сьогодні – це універсальна анонімна цензура, що має сформувати в людині самоцензуру. Толерантність, політкоректність – назвіть це хоч зеленою мавпою – зовсім нічого спільного не має зі зниклою незворотно інтелігентністю, яка дозволяла колись людині обирати та обстоювати свою позицію.

Я не стверджую, що будь-коли за свою історію існування у соціальному стаді людина була вільною і могла щось вільно вирішувати. Але зараз зникли навіть бажання і здатність обирати для

СВІТЛАНА ПОВАЛЯЄВА
письменниця

себе бодай спосіб висловлювання. «Формат» єдиний для всіх: толерантність. Знаєте, що таке «подія Клаць»? Це будь-яка побутова штука, яка стає останнім пазлом до картинки проблеми, тим довільно й спонтанно віднайденим кутком зору, що раптом зі строкатої абстракції «зводить» для тебе цілісне й цілком конкретне зображення.

На якомусь етапі професійної діяльності раптовий мікрорезрив у твоїй узгодженій з колективом реальності оголює колючий дріт цензури. Хай би як вона нині не називалася, хоч «редакційна політика». Ну, наприклад: раптово виявилось, що пана Підрахуя віднедавна Підрахуєм називати зась, бо він, виявляється, національний герой.

Або так: будь ласка, будь-кого з ВР киями обкладай, але вулик президентський не чіпай – той, що на Банковій. Слово «балАган» (навіть не «балОган») – табу так само, як і вислови «друге пришествя Медведчука» та «сірий кардинал». Доки я не почула третій дзвоник – не чіпати вулик – перебувала у блаженній переконаності, що свобода слова перемогла раз і назавжди. Я любила повторювати, що суспільство не може здобути свободу одноразовою акцією, що, мовляв, це щоденне відстоювання своїх позицій без права на розчарування, але – все одно залишалась аполітичною.

У моєму випадку – це глибока відраза і до балАгану і до балОгану. До редакторських правок і купюр я ставлюся бодігатовично, але телесюжет відрізняється від тексту тим, що перемонтувати готову роботу складно. Різати – неможливо. Сюжет втратити сенс.

В епоху тотальної, добровільної самоцензури, конформізму й споживацької мімікрії не потрібні «темники» – достатньо вчасно вкидати в суспільство новий «формат». Колись Олег Скрипка публічно визнав свою поразку як рокера перед «диктатурою гламуродискурсу». У ставленні до комбінату шоу-бізнесу це було нетолерантно.

Замість ПАРИЖА – КАРПАТИ

АДАЛЬБЕРТ ЕРДЕЛІ ПОРТРЕТУВАВ ГІТЛЕРА Й АВГУСТИНА ВОЛОШИНА,
А В ЧАСИ НАТХНЕННЯ МАЛЮВАВ КВІТИ

АВТОР: ОЛЕКСАНДР ГАВРОШ, УЖГОРОД

Ерделі у студентські роки

Скоро мине півстоліття, як найзагадковіший український художник відійшов у вічність, а таємниця у його долі не меншає. Нині картини Адальберта Ерделі оцінюють чи не найдорожче в Україні. За ними розпочалося справжнє полювання. Викрадення полотен закарпатського експресіоніста — явище буденне. Під час одного з таких викрадень померла та, яку Ерделі любив найбільше в житті...

ЕРДЕЛІ НАРОДИВСЯ... ГРИЦЕМ

А починалося все далекого 1891 року, коли в глухій околиці Австро-Угорської імперії — в селі Климовиця на Іршавщині — народився хлопчик, якого назвали на угорський лад Бейлою (Адальбертом). Його батько — сільський учитель Михайло Гриць і мати, німкеня Ілона Цайські, виховали десятеро дітей. Для тодішнього Закарпаття це було радше нормою, ніж винятком.

Перша несподіванка чекала майбутнього художника вже у десять років. Коли греко-католик Михайло Гриць, аби не втратити посаду, змушений був змінити своє прізвище із виразно українського на виразно угорське. Про жодне манкурство не йшлося. Просто Угорщина прийняла спеціальний закон, згідно з яким державними чиновниками могли бути тільки особи, чиї імена звучали по-мадярськи.

Годувати купу дітей якось було треба, й сільський учитель поїхав до Будапешта змінювати прізвище. Так Гриці стали Ерделі. Слово «ерделі» тісно пов'язане з угорськими сло-

вами «ліс», «лісовий». На Іршавщині багато лісу...

Адальберт здобув гарну освіту, провчившись у Мукачівській та Сигітській (тепер — Румунія) учительських семінаріях і закінчивши Угорський королівський художній інститут. Причому до останнього вступив навіть без підготовки. Вже студентом Ерделі привернув до себе увагу, і його запросили на пленери до двох найвідоміших угорських художніх колоній — у Нодьбані та Кечкеметі. Саме там формувалося модерне мадярське мистецтво й працювали найкращі педагоги-художники — Шимон Голоші та Карой Ференці.

Повернення додому після навчання для амбіційного молодика було не вельми цікавим. У Мукачівській гімназії Ерделі викладав, окрім малюнка, також... гру на скрипці. А потім цілих чотири роки (1917–1921) був директором Мукачівської горожанської школи. Але доля знову покликала його у світ.

КАРПАТСЬКИЙ ЄВРОПЕЄЦЬ

1922 року Ерделі поїхав до Німеччини — німецької мови він навчився ще від мами. А вже за рік відкрив персональну виставку у чи не найзнаменитішій виставковій залі — «Скляному палаці» Мюнхена. За чотири роки об'їздив не тільки всю Німеччину, але й Швейцарію та Італію. Вже тоді Ерделі голосно заявив про себе як про видатного портретиста, що вельми сприяло його кар'єрі — впливові люди люблять свої мальовані відображення.

У 1924 році як кореспондент однієї з найбільших баварських газет

малював Адольфа Гітлера на судовому процесі в Мюнхені. Друге фіюера намалював значно пізніше — в образі чорта, коли його кохану нацисти затримали на кордоні з Італією.

У 1929 році Адальберт Ерделі знову опинився за кордоном — цього разу у Франції. Його творчі студії став

Італію та Польщу. До речі, геній пензля мав оригінальну звичку: до всіх побачених шедеврів торкався перснем, аби йому передалася частка геніальності. Примудрився доторкнутися навіть до скульптур Мікеланджело, які були під пильною охороною монахів.

У 1924 РОЦІ ЯК КОРЕСПОНДЕНТ ОДНІЄЇ З НАЙБІЛЬШИХ БАВАРСЬКИХ ГАЗЕТ ЕРДЕЛІ МАЛЮВАВ АДОЛЬФА ГІТЛЕРА НА СУДОВОМУ ПРОЦЕСІ В МІУНХЕНІ

оплачувати уряд Чехословаччини (до складу якої входило тоді Закарпаття). Два роки, проведені в Парижі та художній колонії в Гаржилесі, справили на нього незабутні враження.

У Франції художник пережив своє найдраматичніше кохання — до красуні та багатійки Женев'єв Гожар. Закохана дівчина пропонувала йому одружитися, але він обрав мистецтво. Хоча через затримку урядових грошей неодноразово голодував. Наслідком французьких мандрів стали успішні виставки в Парижі та Брюсселі, а також — у Празі, Братиславі та Брно.

Тоді ж про Ерделі виходили друком статті в мистецьких часописах та енциклопедіях. До Ужгорода він повернувся вже визнаним майстром. І до того ж неймовірно працьовитим: у 1934 році його доробок уже нараховував тисячу картин, виконаних олією.

Творив Адальберт дуже швидко — портрет міг намалювати за дві години. Його полотна купували за шалені гроші, а замовляли — найвідоміші люди.

Періоди бідності в Ерделі постійно чергувалися із заможним життям. Наприклад, на початку 1930-х він мав один з перших автомобілів в Ужгороді. За одну картину міг заробити 5 тис. крон — утричі більше за свою місячну учительську платню. Для порівняння, батьківський масток художника був оцінений у 15 тис. крон.

У 1937 році міністерство освіти й шкільництва Чехословаччини придбало картину Ерделі за 12 тис. крон! На ці гроші він планував поїхати на три місяці до Лондона — на творчі студії. Завадили складна політична ситуація та наближення Другої світової війни. Але все одно він здійснював тривалі поїздки в

В Ужгороді Ерделі весь час працював в учительській семінарії під керівництвом Августина Волошина — майбутнього Президента Карпатської України. Відомо, що намалював портрет свого директора, який, на жаль, не зберігся.

ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ, ПИСЬМЕННИК, ПЕДАНТ

Ерделі вражав не тільки талантом, а навіть виглядом. Був неймовірним педантом в одязі. Отримавши

Магда — вірна дружина Адальберта

Закарпатські художники
на подвір'ї у Ерделі

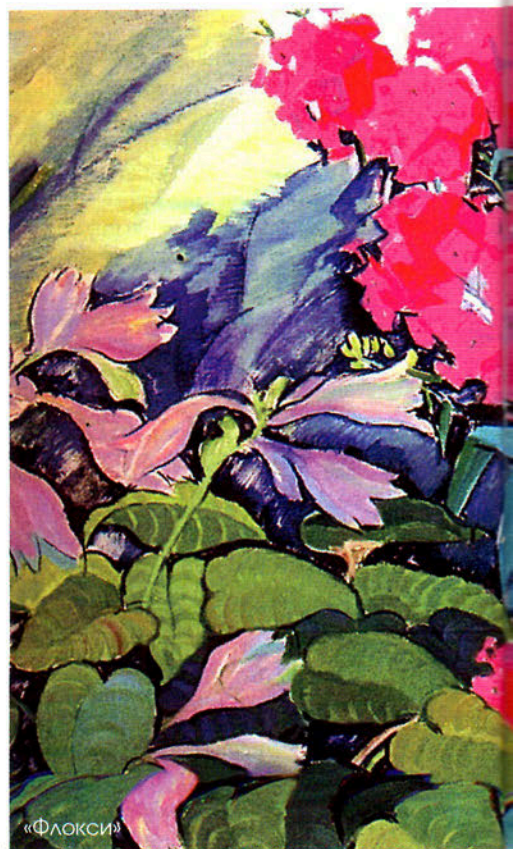
ЕПІЛОГ

Прадідів великих правнуки погані

Протягом 1945–1955 років про творчість Ерделі не було написано жодної фахової статті або хоча б позитивного відгуку без звинувачень за «буржуазний» період. Дружина Магда померла через 40 років після чоловіка – у 2004-му, коли невідомі викрали з будинку художника близько півсотні картин. 80-літня жінка, зв'язана грабіжниками, померла від шоку. Поховали її не тільки не поруч зі своїм видатним чоловіком, а ще й на зовсім іншому цвинтарі. Садина Ерделі, де він прожив останні 15 років і яка могла стати унікальним музеєм, після смерті Магди була перебудована родичами до невпізнання. Дерев, які він доглядав, спиляно, а полотна, намальовані його учнями на стінах будинку, – заштукатурено.

після затижного періоду бідування тисячу марок за портрет мюнхенського барона, Ерделі насамперед помчав у пральню, де через заборгованість затримали 26 (!) його сорочок. Мав свого постійного майстра манікюру та педикюру. Взагалі, це був рідкісний типаж інтелігента, який чудово розбирався не тільки в малярстві, але й музиці та літературі. Добре володів шістьма мовами – угорською, українською, словацькою, чеською, німецькою, французькою.

«Біографічний довідник діячів культури Чехословацької республіки», виданий у Празі 1934 року, називав Ерделі не тільки академічним художником та професором (викладачем семінарії), але й письменником. До кінця своїх днів він вів щоденник – вірив, що колись для дослідників буде важливим кожен рядок його записів. Написав два автобіографічні романи – про перебування в Німеччині та Франції. Спостереження художника – ко-

лосальний матеріал для розуміння його творчості.

Мав приязні стосунки з багатьма можновладцями, причому абсолютно різних поглядів. Від чехословацького губернатора Підкарпатської Русі Костянтина Грабаря, комісара окупованого угорцями Закарпаття Міклоша Козми до Івана Туряниці, голови Народної Ради Закарпатської України й головного комуніста області. По суті, сам створив галерею відомих персоналій краю.

Найбільші таємниці Ерделі пов'язані з жінками. За ним завжди зігнали багаті красуні, а він ніяк не хотів проміняти своє богемне життя на шлюбний рушник.

ДО РЕЧІ

В КОЛЕКЦІЯХ БАЛОГІ І ШУФРИЧА

Свою творчість Адальберт Ерделі називав експресивним реалізмом. Основними цінностями для себе вважав «Бога, мистецтво, любов і нескінченність». Стверджував: «Я належу своєму народові, а моє мистецтво належить світу». Сьогодні Ерделі – один із найдорожчих українських художників. Його картини є в колекціях Віктора Балогі і Нестора Шуфрича, а альбоми виходять за підтримки Ющенка. Як сказав **Тижню** київський експерт Олександр Брей, роботи Ерделі наразі коштують від \$30 до \$80 тисяч.

«КОСМОПОЛІТ І БУРЖУАЗНИЙ ЕСТЕТ»

Адальберт Ерделі був не тільки видатним художником, але й організатором, «мотором» мистецького життя. Тричі заснував професійне об'єднання художників Закарпаття. У 1931 році – за Чехословаччини, у 1939-му – за Угорщини і в 1945-му – вже за СРСР. Усі три рази був обраний його головою, що свідчить про незаперечний авторитет.

Заснував в Ужгороді художню академію, став її директором, а викладали переважно його учні, пізніше відомі українські художники. Згодом академію перетворили на Ужгородське училище декоративного й прикладного мистецтва.

ду», в тому, що він «як і раніше залишився формалістом і буржуазним естетом, який продовжує спотворювати портрети радянських людей».

Після публікації Ерделі був відсторонений від керування Закарпатською організацією Спілки художників України, яку сам і створив.

ЗАРУЧНИК ПАТРІОТИЗМУ

Для людини, яка звикла ні в чому себе не обмежувати, настали неймовірно скрутні часи. Довелося за харчі розраховуватися картинами. Інколи Магда йшла в ресторан із запискою Ерделі, щобі дали обід у борг, бо мали прийти друзі. Вона була вправною картяркою і часом могла заробити на продукти, граючи на гроші. Коли зовсім було важко, вони ходили до знайомих у гості, аби поїсти.

Магда намагалася вмовити Ерделі виїхати за кордон до своїх рідних сестер у Словаччину чи Угорщину, та він не погоджувався: «Не хочу звідси пікуди виїжджати. Бо дуже люблю ці гори, цих добрих і бідних людей». Але його б і не випустили. Навіть за рік до смерті йому не дали дозволу провідати рідну сестру в Словаччині, з якою митець не бачився десяти років.

14 травня 1955 року, вже переїснивши два інфаркти, художник написав листа Магді з санаторію: «Кашляю, як два коні і один осел. Ходити можу – два кроки назад, один вперед. Серце моє, наче поганий череп'яний горщик. Б'ється, як розколотий дзвін. Щодня мию дванадцять носовичків. Це моє заняття». 19 вересня його втомлене і надірване серце нарешті впокоїлося.

Такого велелюдного похорону Ужгород ще не бачив. Громадську панахиду провели в художньому училищі. На цвинтар «Кальварія» труну везли в розкішній ритуальній кареті. Циганський ансамбль грав улюблені мелодії художника – Шопена й відомий шлягер «В Парижі красне літо». ■

ЕРДЕЛІ ВЧИВ СІЛЬСЬКИХ ХЛОПЦІВ НЕ ТІЛЬКИ ЖИВОПІСУ, АЛЕ Й ЯК ЗАВ'ЯЗАТИ КРАВАТКУ, КОРИСТУВАТИСЯ СТОЛОВИМИ ПРИБОРАМИ, ПОВОДИТИСЯ З ДАМАМИ, ЗІ СТАРШИМИ

Уперше одружився аж у 55 років із працівницею банку Сильвією Яніш на Різдво 1947 року. Їхній шлюб тривав... два тижні.

Ще загадковіша історія в Ерделі з другою дружиною – Магдаліною Сливкою. Вони познайомилися, коли їй було 16, а йому – 41. Через рік він став жити зі своєю натурницею, кинувши виклик усьому патріархальному Ужгородові. В громадянському шлюбі вони прожили понад 20 років (якщо не рахувати два тижні, коли Ерделі був одружений із Сильвією Яніш).

За кілька тижнів до смерті художника пара розписалася просто в лікарні. Свідками виступили лікарі. До кінця життя Магда зверталася до Ерделі на «ви». В юності вона займалася гімнастикою та деякий час працювала танцівницею в Італії.

На уроках Ерделі вчив сільських хлопців не тільки живопису, але й як зав'язати краватку, користуватися столовими приборами, поводитися з дамами, зі старшими. Відзначався до теплністю та іронічністю. Наприклад, ось яку характеристику міг дати колезі: «Дюла Віраг має картини, намальовані з великими знаннями, котрі він набув у Мюнхені. Його професійні знання не можна не визнавати. Таких художників, як він, у Мюнхені є щонайменше тисяч шість».

Особливо важко Ерделі почувався в радянські роки, коли почалися на нього гоніння. У 1947 році його звільнили з посади директора художнього училища. За два роки «Закарпатська правда» у статті «Розгромити охвістя космополітів на Закарпатті» звинуватила його в «раболіпстві перед загніваючою культурою капіталістичного Захо-

Андалузька

ЗВІДСИ ХРИСТОФОР КОЛУМБ ВІДПЛИВ ШУКАТИ НОВИЙ СВІТ. З ДАВНІХ-ДАВЕН АНДАЛУЗІЯ ЗБЕРІГАЄ МАГІЧНІ РИТУАЛИ КОРИДИ Й ПРИБОРКАННЯ КОНЕЙ, ТРАГІЧНОГО ФЛАМЕНКО І БУРШТИНОВОГО ХЕРЕСУ. **ТИЖДЕНЬ** ЗУСТРІВ ВЕСНУ НА КРАЙНЬОМУ ПІВДНІ ЦІЄЇ ІСПАНСЬКОЇ АВТОНОМІЇ – НА COSTA DEL SOL – БЕРЕЗІ СОНЦЯ

АВТОР: ОЛЕНА ЧЕКАН

Шалений вітер – візитівка Андалузії. Він народжується від зіткнення сухого розпеченого повітря африканських пустель, бризів Атлантики й Середземномор'я та холодного гірського подиху Сьєрра-Невади. Його намагаються приборкати тисячі найсучасніших вітряків і величезні суцвіття пальм.

Так, зараз тут цвіте все: від трави до незрозумілих фантастичних квітів, що нагадують величезні сфе- ►

PRIMAVERA

GETTY IMAGES

Пристрасть з дитинства

ричні антени, лопаті, гвинти, взагалі бозна-що. Ну й, звісно, цвітуть помаранчі, лимони та інші цитрусові... Рай земний!

Додамо до цього *mucho calor* — сонячне (і зовсім не весняне) пекло та різкий клекіт птахів. У передчутті любовців пернаті носяться несамовитими зграями — на кшталт хічкоківських. А наостанок додамо вакханалію пахоців — їх звідусіль жене той-таки шалений вітер. Відчуття, що перебуваєш в епіцентрі вселенського творення. Тож ¡Viva Primavera! — Хай живе Весна!

НЕРОДЮЧИЙ БЕРЕГ СОНЦЯ

Тут народилися Пабло Пікассо, Федеріко Гарсія Лорка, Пако де Люсія... І навіть сюрреалістичний пес Далі та Бунюеля теж носить горде ім'я Андалузького.

Вісім провінцій Андалузії займають південь Іспанії від пустель Альмерії до кордону з Португалією. Назви бринять, як гітарні струни: Кордова, Гранада, Севілья, Малага... Ми вибрали Малагу — сюди, на «південь Півдня», весна приходить найраніше.

Численні завойовники зазіхали на принади цієї землі: фінікійці,

греки, римляни, вандалі, вестготи, маври, саме тому майже всі крихітні білі містечка Андалузії мають назви, друга частина яких — *de la Frontera*, тобто кордон.

Навесні, наситившись зимовими Єгиптом, Туреччиною і Таїландом, у Малагу, на *Costa del Sol*, тобто Берег Сонця, рвонули бліді й змерзлі європейці. Здебільшого вони живуть у нових, збудованих за останнє десяти-

снєвигают міні-трактори, а сто років тому, а п'ятсот, тисячу? Земля Андалузії нагадує бити цеглу, зробити її плодючою коштує неймовірних зусиль — і чомусь одразу постають перед очима наші занедбані чорноземи.

Води тут ніколи не було вдосталь. Дощі ллють лише один тиждень на рік, тому всі райські дива — на штучному зрошенні. Пальми, дерева,

ЗДИВУВАВШИСЬ, ЩО ПАН АБДАЛЛА РОЗРІЗНЯЄ UKRAINE I RUSSIA, РАПТОМ ЧУЄМО: «ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ ТАКЕ МІСЦЕ В УКРАЇНІ, ЩО ЗВЕТЬСЯ БІЛА ЦЕРКВА?»

тиріччя, готелях, що від курортного містечка Естепони тягнуться берегом до Гібралтару.

Нова туристична індустрія витісняє оливкові гаї й виноградники, пасовиська, де традиційно вирощують бичків для корид. А на кручах під кутом 45° облаштовано виноградники, плантації цитрусових і знамениті оливкові гаї. Зараз там маленькими комахами працюють

кущі висаджують уже дорослими. Найвищий пілотаж — дорогі столітні оливи. Посадити ці дерева у себе мріє кожен землевласник.

І все ж найобжитіші місця *Costa del Sol* — це так звана золота миля — невеличкий простір між гаванями Пуерта-Банус і Марбелья, де ще з 20-х років минулого сторіччя почали будувати розкішні готелі, шляхетні резиденції та вишукані вілли. І зараз

Навесні і коні квітнуть

Costa del Sol в очікуванні туристичної навали

тут традиційно проводять час зірки шоу-бізнесу, арабські шейхи, мільярдери, члени королівських родин і найзнаменитіші матадори.

Від одного з шейхів, пана Абдалли аль Махмуді, сухенького, майже безтілесного дідуся, ми отримали запрошення на відвідини. Річ у тім, що в чоловіка моєї іспанської подруги Франциско і в пана Абдалли спільна полум'яна пристрасть — коні.

МОРЕ ДЛЯ ВСІХ

Масток як масток: кілька вілл, виноградники, оливкові гаї, сади, незчисленні фонтани, поле для гольфу, тенісні корти, три величезні басейни з морською водою, майданчик для гелікоптерів, причал з вітрильною яхтою і човниками, іподром і безкінечні стайні.

Ми сиділи в затінку дерев, купували скажено міцну каву, що власноруч готував господар, і дивилися на вищий пілотаж школи верхової їзди — його демонстрували маленькі, як діти, жокеї.

Здивувавшись, що пан Абдалла розрізняє Ukraine і Russia, раптом чуємо: «Чи знаєте ви таке місце в Україні, що зветься Біла Церква?» Виявляється, на початку XX століття до родини пана Абдалли декілька разів приїздили купувати арабських скакунів конезаводчики саме з-під Білої Церкви. Ці люди настільки вразили своєю обізнаністю й відданістю кінній справі, що їм, у супереч традиції й навіть забороні, продали, окрім жеребців, і кобилу.

Господар повів нас до великої зали, де серед світлин коней і жокеїв, кубків, дипломів та всіляких нагород показав сімейну реліквію — невеличке шкіряне сидельце, розцяцьковане бляшками й підвісками, яке подарували його татусеві люди з України. Пан Абдалла так розчулено розповідав цю історію, що ми всі разом, не змовляючись, роздумали зовсім стерте тавро на внутрішньому боці сидельця. «Семен Варта» — цим здогадом ми й засвідчили його українське походження.

Мені дуже кортіло запитати у гостинного господаря, чи правда, що от на таких приватних іподромах, як у нього, проходять змагання колісниць, у які замість коней впрягають молодих білявок (про це полюбляють писати чоловічі журнали, смакуючи гонорари дівчат). Але після такого шанобливого став-

лення до гостей з України це здалося негrecним.

Інша несподіванка чекала на нас біля моря: там засмагали якісь хлопці й дівчата, геть не знайомі господарів мастку. Смушка пляжу завширшки метрів десять — власність народу Іспанії. Тому купатися на

узбережжі можна всім: ніяких тоб парканів чи хвилерізів з ґратами — того, що ми мусимо терпіти на Дніпрі й у Криму.

ІНДІЯ В ІСПАНІЇ

Одвічний трикутник — Жінка, Чоловік і Смерть — має в Іспанії ім'я «фла-

І тільки у XVIII сторіччі до пісні приєдналися танок і гітара, в яких запульсував африканський континент, а з ними прийшло слово flamenco. Ніхто не знає, що воно означає. Мені чомусь здається, що воно походить від французького inflammable (вогнебезпечний), може, причепилося, коли цигани просувалися Францією.

Почути й побачити фламенко можна на літніх інтернаціональних фестивалях, у невеличких концертних залах. Але найкраще — заглибитися кілометрів на п'ятдесят від узбережжя у прохолодні гори й випалені сонцем пагорби, так схожі на наші коктебельські. Там, у маленьких сільських рестораниках, ще живе давня традиція змагання, а виконавці й слухачі шаленіють до самого ранку.

Нам пощастило. Ми неодноразово бачили фламенко в Києві і в Іспанії. Концерт, що його торік влаштувала в Київському будинку актора амбасада Іспанії в Україні, здавався неперевершеним, але...

Друзі, заздалегідь домовившись, запросили гостей-українців до циган, які з покоління в покоління передають таїни фламенко. Кілька сімей займають квартал двоповерхових муніципальних будинків — так зване соціальне житло — на околиці курортного містечка Естепони.

ПІВЕНЬ ПОВНОГО МІСЯЦЯ

Вони зібралися на пустирі за будівлями, людей сорок: молоді, літні, діти, й навіть бабуся на возику. Чоло-

Треба встигнути на свято до повного місяця

НОТАТНИК ТУРИСТА

Як дістатися

Найкраще оформити у Києві авіаквиток Київ — Мадрид — Малага — Київ (в обидва кінці — 4160 грн) або Київ — Барселона — Малага — Київ (в обидва кінці — 4580 грн). Малага — єдиний на Сонячному Березі міжнародний аеропорт, далі взовж узбережжя добираємося на вибір — автобусами, електричкою або таксі (досить дорого — близько €1 за кілометр).

Автобусів в Андалузії ходить багато в усіх напрямках. Комфортабельні, з кондиціонерами, вони курсують чітко за розкладом, і квитки недорогі — від €1,2 до €7 у межах Costa del Sol і €10-20 — по Андалузії. Електричка вздовж узбережжя ще дешевша — €1-2.

А от подорожувати автостопом важко — іспанці ніколи не зупиняться, які благальні жести ти б не демонстрував. Інша річ — іноземці, їх тут вдоволь і вони залюбки підвезуть.

менко». Трунок, настояний на візантійських християнських ритуалах, риданні арабських мелодій, співах

ЗНЕНАЦЬКА — ПОВНА ТИША, ЯКУ РОЗКОЛОВ ВИСОКИЙ КРИК КРАСЕНЯ-ПІВНЯ. І МИ ПОБАЧИЛИ, ЯК ВІН, УЖЕ БЕЗГОЛОВИЙ, Б'ЄТЬСЯ В РУКАХ СТАРОГО ЦИГАНА. МИТЬ — І ПІВНЯЧА КРОВ ЗАШИПІЛА В СПАЛАХАХ БАГАТТЯ

юдеїв, грізній іспанській німоті — він увійшов у циганське серце й назавжди поєднався там із індійськими ритмами.

Цигани з'явилися в Іспанії у XV столітті, й спочатку це була лише пісня — canto hondo, пісня втрат, розлук і самотності, пісня відчаю, розпуки й пристрасті, що межує з екстазом. Її підтримували, відбиваючи ритм долонями, схвально вигукуючи.

віки — у білих сорочках, чорних штаних, коротеньких чоботях. Жінки — у пістрявих спідницях з оборками, приталених кофтинках, квітчастих шалях і з безліччю золотих і срібних прикрас.

Ми трошки заблукали — знайти дорогу допомогло височенне вогнище. Коли підходили, чулося якесь бурмотіння, начебто когось тихо просили про щось, вмовляли, заговорювали... Зненацька — повна тиша,

СМАЧНОГО!

Tapas'овими шляхами

Добре й дешево попоїсти на Costa del Sol можна в тисячах барів, де подають винайдені саме андалузьцями tapas – апетитні закуски з холодного м'яса, шматочків чудових місцевих сирів, фантастичної свинини з ананасами й морепродуктів-гриль. У маленьких ресторанчиках на пляжах стандартна страва – щойно впіймана риба.

Місцеві вина: сухі сорти Jeres, легка, з солонуватим присмаком, Manzanilla, солодка й водночас терпка Malaga.

яку розколов високий крик красеня-півня. І ми побачили, як він, уже безголовий, б'ється в руках старого цигана. Мить – і півняча кров зашипіла в спалахах багаття.

Заціпенілі, ми дивилися, як з півня струшують останні краплини крові, як його закопують у землю, як чоловіки, притоптуючи, трамбують місце останнього притулку нещасної птиці.

І почалося. На майданчику по черзі вели соло гітаристи, і кожен з них міг стати окрасою будь-якої концертної зали Європи. Інструменти в їхніх руках волали до Бога, плакали, кляли долю й плекали надію. Потім вступили, теж по одному, співаки – тільки чоловіки, і вони робили щось неймовірне. Їхні гортанні зойки, хрипи скидалися на передсмертний стоїн поранених тварин, на крики чайок перед бурею, на останнє прохання любовців перед стратою.

Коли почали виходити танцюристи, дівчата й хлопці, парами і по одному, щось оцінювати вже було неможливо. Зі стану емоційного ступору нас вивів сильний ляпас, який заліпив одній із танцівниць чоловік середнього віку.

Команду для цієї кари, і ми це добре бачили, дала німечна бабуса у візку. Друзі пошепки пояснили, що вона замолоду була першою танцівницею Андалузії, зараз першою вважається її старша онука, а бабуса є носієм спадковості й традицій фламенко. Ніхто, включно з потерпілою, не звернув ніякої уваги на ляпаса, чаклунство тривало, й ми знову підпали під його чари.

А високо-високо у небі сяяв неправдоподібно величезний повний місяць андалузької примавери. ■

МАЛАГА

Столиця Коста дель Соль, її не оминати, бо саме тут знаходиться аеропорт. В заснованій ще фінікійцями Малазі народилися два чоловіки, які є іконами сучасного мистецтва – Пабло Пікассо і... Антоніо Бандерас. У будинку №15 на площі Мерсед, де народився Пікассо, розміщена непогана експозиція його робіт.

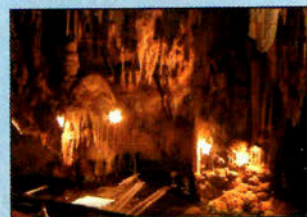
ХІБРАЛЬФАРО

«Гора з маяком» арабською. Височенна башта-маяк мавританського замку у західній частині Малаги. З неї можна побачити снігові вершини Сьєрра-Невади, морські круїзні лайнери, вітрильники супербагатіїв у порту і, якщо пощастить, кінець античного світу – Геркулесові стовпи обабіч Гібралтарської протоки.

РОНДА

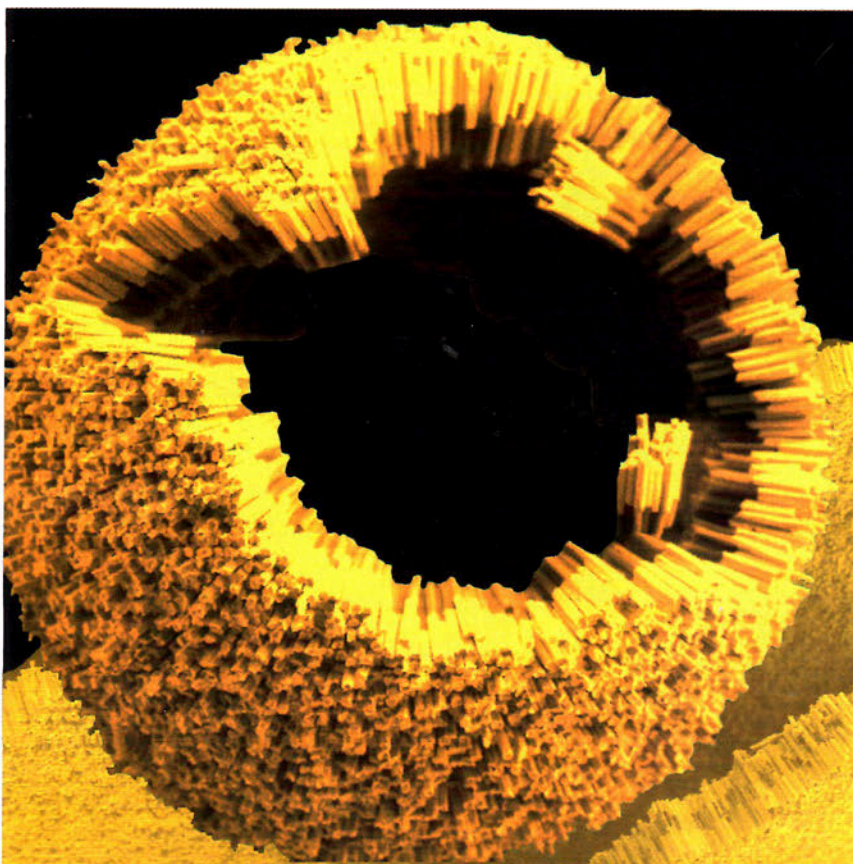
Місто-крихітка на крутій скелі в горах, до 1485 року – столиця окремого мавританського королівства. Колиска сучасної кориди – з Ронди вийшли не тільки найсвітліші матадори, а й найбільш знамениті бики. Тому просто необхідно відвідати місцевий Музей кориди, у якому бував ще Гемінгвей.

ПЕЧЕРИ В МІСТІ НЕРХА

Знаходяться на сході Коста дель Соль. Відкриті зовсім нещодавно – у 1959 році. Наскельні написи і малюнки в печерах зроблені 20 тисяч років тому. Печери в Нерсі мають прекрасну акустику – не випадково ж тут щоліта відбувається Міжнародний фестиваль танців, участь у якому брала Майя Плісецька.

Нано-майбутнє

Наночастки полімерів золота (розміром у кілька мільйонних міліметра кожна) збираються у сферичну структуру. Це одне з перших фото, яке зафіксувало успіх американського хіміка Чада Міркіна. Якщо лабораторія Міркіна навчиться повноцінно контролювати структурування наночасток, цю технологію можна буде використовувати для виробництва комп'ютерних чіпів або точкової доставки ліків в організмі.

НАНОТЕХНОЛОГІЇ
БУЛИ ВІДОМІ
В УКРАЇНІ ЩЕ ДО ТОГО,
ЯК ЇХ ПОЧАЛИ ТАК
НАЗИВАТИ

АВТОР: ОЛЕНА ЧЕКАН

Те, що сенсаційні повідомлення з переднього краю науки все частіше стосуються розробок саме у царині наночасток [див. словничок], уже давно нікого не дивує. Остання: американські вчені з Університету Райс та Інституту нанонауки й нанотехнологій імені Річарда Смайла створили новий антирадіаційний препарат NTN (Temata). Завдання препарату — боротися з вільними радикалами, що руйнують клітини організму й порушують фізіологічні процеси. Попри те, що в Сполучених Штатах давно не спостерігалося аварій, пов'язаних із ядерним забрудненням довкілля, Міністерство оборони США негайно виділило грант на \$50 млн на подальші дослідження. До речі, перші досліди в галузі антирадіаційних засобів на основі нанотехнологій належать українським ученим, які почали їх розробляти одразу після аварії на ЧАЕС.

ФУТУРІА НА РІЗДВО

Нанонаука з'явилася на межі фізики, хімії, матеріалознавства, біології, електронної та комп'ютерної техніки й особливо інтенсивно розвивалася в останні 15-20 років. Вона займається вивченням нанорозмірних об'єктів в діапазоні від 100 нм до часток нанометра. Верхня межа цього інтервалу умовна, нижня визначається розмірами атомів і молекул. Для прикладу: товщина людської волосини — приблизно 50 000 нанометрів.

Початком нанонауки можна вважати грудень 1959 року, коли Нобелівського лауреата з фізики Річарда Фейнмана запросили зробити доповідь на Різдвяному обіді Американ-

КОМЕНТАР

АНАТОЛІЙ ШПАК
перший віце-президент, головний учений секретар НАНУ, директор Інституту металофізики ім. Г.В. Курдюмова, академік, професор

Власну нанопрограму підтримуємо, щоб не відстати від світу

Нанотехнології можуть бути не менш небезпечними, ніж ядерні й космічні. Тут потрібна неабияка обережність, бо є елементи біоетики й просто етики, які необхідно враховувати. Для нас найголовніше — мати сучасне обладнання, а воно дуже дороге. Наприклад, перша наоцініціатива США 2000 року коштувала \$800 млн, зараз мова йде про мільярди. Нам це важко уявити, бо, по суті, ми фінансуємо свою нанопрограму з базового бюджету НАНУ, тобто «відщипуємо» від усіх, аби не відстати в цьому напрямку, зберегти наукові школи й залучити молодь.

ФОТО: NATIONAL SCIENCE FOUNDATION

ського фізичного товариства Каліфорнійського технологічного інституту. Свою лекцію пан Фейнман з притаманною фізикам-теоретикам дотепністю назвав «There's plenty of room at the bottom» («Знизу – повноповнісінько місця»). Йшлося про грандіозні перспективи, які обіцяє виготовлення матеріалів на атомно-молекулярному рівні.

НЕ ЗА ГОРАМИ СТВОРЕННЯ НАНОРОБОТІВ-ЛІКАРІВ, ЯКІ «ЖИТИМУТЬ» В ОРГАНІЗМІ Й ДОСТАВЛЯТИМУТЬ НАНОЛІКИ У ПОШКОДЖЕНІ ОРГАНИ

Це було запрошення в новий, ще не знаний світ, справжня футурія з небаченими раніше можливостями. Вчений доводив, що чинні закони фізики не забороняють конструювати на рівні атомів і молекул. Він підкреслив також необхідність створення робочої і вимірювальної апаратури, яка б могла працювати з такими малими об'єктами.

Лише у 80-х роках минулого сторіччя в дослідників з'явилася апаратура, про яку мріяв Фейнман: сканувальні атомно-силові й тунельні електронні мікроскопи. Паралельно високого рівня прогресу досягла обчислювальна техніка – це дозволило моделювати у наномасштабі.

НАНОЛІКАРІ Й НАНОБІБЛІОТЕКИ

За прогнозами провідних учених світу, образ ХХІ сторіччя формуватимуть саме нанотехнології, так само, як відкриття атомної енергії і винахід лазера визначили образ ХХ-го.

Наприкінці грудня минулого року Бі-Бі-Сі повідомило, що завдяки нанотехнологіям ізраїльські вчені розмістили весь текст Старого Заповіту (300 000 слів) на мікрочипі розміром менше кінця голки. А це означає, що бібліотека Конгресу США чи наша імені Вер-

надського може поміститися в гаманці. Не за горами створення нанороботів-лікарів, які «житимуть» в організмі й доставлятимуть наноліки у пошкоджені органи. А за допомогою наноелектродів уже зараз покращують якість життя не дужею на хворобу Паркінсона.

У Японії почали шити одяг із тканини, яка захищає не тільки від

холоду та спеки, але й від вірусів, алергенів і, до того ж, зовсім не забруднюється. Вчені обіцяють через 10 років завдяки нанотехнологіям перетворювати питну воду на улюблені напої чи страви, позбавити людство від карієсу та СНІДу й досліджувати міжзор'яні світи за допомогою «розумного» нанопилу – десанту керованих із Землі мікрочипів.

Національні програми з нанотехнологій проводять 50 країн світу. Серед лідерів – США, Японія, Велика Британія, Німеччина й Китай. Україна такої програми не має, хоча передумови до того склалися 30-40 років тому, коли навіть ще не було префіксоїда «нано».

Більше двадцяти українських інститутів проводили тоді дослідження, які на сьогодні реально відповідають сучасному уявленню про нанонауку. Це були роботи в галузі мікроелектроніки, фізики й хімії поверхні, тонкоплівкових і порошкових технологій, атомних і

молекулярних моношарів, з'єднання і зварювання елементів конструкцій, фізики й хімії колоїдів, сорбентів різноманітного призначення. ■

ТИМ ЧАСОМ

Що вже зроблено

Сьогодні на основі нанотехнологій створені нові лазери й зносостійкі головки магнітних дисків, високоселективні наноструктурні каталізатори, нанопокриття лопатей гвинтокрилів, присадки до ракетного палива, лаки й фарби. Виготовлені із застосуванням нанотехнологій речовини вже працюють:

- в енергетиці (ультрадисперсне ядерне паливо, матеріали для сонячної енергетики, хімічні джерела живлення, генерування електроенергії з будь-якого органічного палива з ККД 60–70%);
- створенні нових поколінь авіаційно-космічних апаратів (легкі жаростійкі матеріали, системи живлення, орієнтації й управління);
- засобах наземного й супутникового зв'язку та інформації (інформаційно високоемні наноелементи);
- нових системах безпеки й оборони (засоби виявлення і розвідки, роботизоване озброєння). Електроніка наближається до такого рівня мініатюризації, коли робочими елементами інтегральних схем будуть спеціально синтезовані молекули. До речі, монітори товщиною менше 0,5 мм уже існують.

КОМЕНТАР

ЖОРЕС АЛФЬОРОВ
віце-президент РАН, лауреат Нобелівської премії 2000 року з фізики, академік

Наноелектроніка – це подальша інформатизація суспільства

Колись мікроелектроніка змінила соціальну структуру суспільства, зробивши його інформаційним. Наноелектроніка, що базується на науковому прориві у квантовій фізиці, змінить наше життя таким же чином. Наступним етапом будуть уже не мільйони, а мільярди електронних компонентів на площині в декілька квадратних сантиметрів. І квантовий нанокомп'ютер, що складатиметься лише з сотні атомів, уже не здається фантастикою. Головне зараз – і в Росії, і в Україні – не втратити наукові школи.

СЛОВНИЧОК

НАНО- (з грецької *nápos* – карлик) – префіксоїд для утворення назви частки одиниці (наночастки), що дорівнює одній мільярдній частці одиниці. Позначення: н, п. Один нанометр – одна мільярдна частка метра – 1 нм = 10^{-9} м.

ШЕВЧЕНКО забиває

ДОМАШНІЙ ДЕБЮТ
ЗБІРНОЇ УКРАЇНИ
З ФУТБОЛУ ПІД
КЕРІВНИЦТВОМ
ОЛЕКСІЯ
МИХАЙЛИЧЕНКА
ВИЙШОВ ВДАЛИМ.
А ОТ МАЙБУТНІ
КОНКУРЕНТИ НА
ЧС-2010 НЕ ВРАЗИЛИ

АВТОР: Владислав Головахін

Контрольного поєдинку зі збірною Сербії українські вболівальники чекали з великим нетерпінням. По-перше, це був почин головного тренера на рідному полі. По-друге, цього разу суперник цілком відповідний для перевірки — все-таки збірна Сербії сильніша за Кіпр, з яким наша національна команда зустрічалася в лютому. Нарешті, цього разу грав Андрій Шевченко, який нещодавно відновився після травми.

«Я скучив за збірною, — підкреслив на відкритому тренуванні перед матчем нападник лондонського «Челсі». — Дуже жалкував, що не зміг приїхати на товариський матч із Кіпром. Усе-таки це була перша гра з новим тренером, хотів узяти участь у цьому поєдинку, поспілкуватися з хлопцями, відчувати їх настрій. На жаль, завадила травма. Але тепер я просто рвуся в бій».

Попутно Андрій спростував чутки про те, що в його родині очікується поповнення. «Ми з цим ще трохи почекаємо, — розсміявся Шевченко. — Спочатку потрібно поставити на ноги двох синів. А до подібних чутків я вже звик. Спокійно живу з ними й ніколи не беру в голову нічого зайвого. Бо чудово знаю, як виникає поголос, і за 15 років моєї професійної кар'єри я навчився на нього не зважати».

ПОЧАТКІВЦІ Й ВЕТЕРАНИ

Олексій Михайличенко здивував фахівців стартовим складом. До 11-ти обраних потрапили дебютант збірної, 23-річний півзахисник полтавської «Ворскли» Денис Голайдо та захисники київського «Динамо» — 22-річні Віталій Мандзюк і Олег Допілка. Також до несподіванок можна віднести появу в «старті» голкіпера «Дніпра» В'ячеслава Кернозенка (щоправда, це можна пов'язати з травмою Олександра Шовковського) і вихід його одноклубника, хавбека Сергія Назаренка, якого попередній наставник Олег Блохін через відомі тільки йому причини наполегливо ігнорував. Також примітно, що для лідерів нашої збірної Андрія Шевченка і його тезки Вороніна це

був перший матч у 2008 році, котрий вони почали з перших хвилин.

Як продемонструвала сама гра, зі складом коуч не помилився. Шевченко й Воронін, які не мають належної гравальної практики у своїх клубах, були надактивні. Не зіпсував каші й новобранець Голайдо, сміливо йшов уперед Мандзюк. І якщо в першому таймі старанність господарів не привела до забитих м'ячів, то в другому все стало на свої місця. Спочатку, після розіграшу кутового, Шевченко відправив м'яч у сітку, а буквально через чотири хвилини після хльосткого удару з лінії штрафної перевагу українців подвоїв Назаренко. Долю матчу було вирішено за п'ять хвилин.

– збірна ПЕРЕМАГАЄ

У футболі завжди знайдеться місце подвигу

ФОТО: REUTERS

«Я просто опинився в потрібному місці в потрібну мить, — прокоментував свій гол Андрій Шевченко. — Гадаю, гарний нападник зобов'язаний забивати м'ячі на будь-який смак. Перед матчем Михайличенко попросив ветеранів команди нагнати обстановку біля воріт суперника. Звичайно, він розумів, що вимагати від нас із Вороніним чогось надприродного немає сенсу, оскільки ми обидва ледве відновилися після травм. Вийшовши в стартовому складі, ми грали з великим бажанням і, напевно, цей матч додасть нам упевненості».

Олексій Михайличенко після зустрічі виглядав щасливою людиною. Особливо він наголосив на одностайності, яка нарешті запанувала в ко-

манді. Ніхто з футболістів «не випадав» з гри. І хоча певних тактичних помилок не уникали, в другій половині матчу команда додала в колективній швидкості, виглядала монолітно й надійно відіграла як у захисті, так і в атаці.

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЗБІРНІ РОЗВ'ЯЗУЮТЬ РІЗНІ ЗАВДАННЯ

Тим часом наші конкуренти по відбірковій групі Чемпіонату світу-2010 нічим особливим не вразили. Англійці, у складі яких Девід Бекхем проводив свій омріяний сотий матч, поступилися збірній Франції. Пенальті заробив Ніколя Анелька, а реалізував Франк Рібері. Це вже друга поспіль поразка британців під керівництвом італійського фахівця Фабіо Капелло,

наших майбутніх суперників не випадає. Нині в континентальних збірних різні завдання. Щасливчики наполегливо готуються до Євро-2008, натомість інші, зокрема й українська команда, лише починають «пристрілюватися» до відбіркового циклу ЧС-2010, який для наших стартує 6 вересня з домашньої гри з білорусами.

Серед тих, хто встигли потрапити до останнього вагона чемпіонату Європи, й славна непередбачуваність збірна Росії. За сприятливих обставин підопічні голландського наставника Гуса Хіддинка можуть провалити матч, а коли від них нічого доброго не чекають — красиво здолати непотупливого суперника. Цього разу на їхніх уболівальників чекав неприємний сюрприз: у Бухаресті росіян просто

ОЛЕКСІЙ МИХАЙЛИЧЕНКО ЗДИВУВАВ ФАХІВЦІВ СТАРТОВИМ СКЛАДОМ. ДО 11-ТИ ОБРАНИХ ПОТРАПИЛИ ФУТБОЛІСТИ, ЯКИХ ЙОГО ПОПЕРЕДНИК УПЕРТО ІГНОРУВАВ

котрого ще недавно настійливо «сватали» до нашої національної команди.

Хорвати свій поєдинок у Шотландії звели до нічийного результату. Гості вийшли вперед завдяки удару Ніко Кранчара в дебюті матчу, але незабаром шотландець Кенні Міллер зрівняв рахунок. У складі хорватів зіграв Даріо Срна, який виступає за донецький «Шахтар», у другому таймі його замінив ексдинамовець Йерко Лекс.

Трохи не дотягли до спортивної звитяги білоруси. В Мінську підопічні німця Берндта Штанге, який свого часу тренував дніпропетровське «Дніпро», дали бій грізній Туреччині. Двічі після результативних ударів Віталія Кутузова й Александра Глеба наші сусіди вели в рахунку, але втримали перевагу не зуміли. Тож мають у своєму активі почесну бойову нічию. Аутсайтери групи не здивували — Андорра з великим рахунком поступилася Латвії, а Казахстан зазнав прогнозованої мінімальної поразки у Вірменії.

Втім, із цих товариських зустрічей робити далекоглядні прогнози щодо

декласували румуни. Перший гол — на рахунок форварда «Шахтаря» Чіпріана Маріки, практично весь матч у складі румунської команди відіграв його одноклубник Разван Рац. Фінальний свисток арбітра зафіксував невтішний для Росії рахунок 0:3.

З мінімальним рахунком у гостях поступилися також італійці, котрі нині посідають перше місце в європейському рейтингу, другий за рейтингом команди континенту, Іспанії. Збірна Швеції провела непоганий поєдинок проти Бразилії. П'ятиразові чемпіони світу за несамовитої підтримки 60 тисяч глядачів лише наприкінці матчу завдяки зусиллям Пато змогли вирвати перемогу. А ось у зустрічі фіналістів останнього чемпіонату Європи — Португалії та Греції, яка проходила в німецькому Дюссельдорфі, фортуна всміхнулася підопічним Отто Рехагеля. Георгіос Карагуніс забив два ефектні голи, на що португальці відповіли лише одним результативним ударом Нуну Гомеша. ■

Веснянка французькою

ВУЛИЧНОЮ ВИСТАВОЮ «ЛОВЕЦЬ МІСЯЦЯ» 29 БЕРЕЗНЯ В УКРАЇНІ РОЗПОЧАЛАСЯ МИСТЕЦЬКА ВЕСНА

АВТОР: Інна Писарська

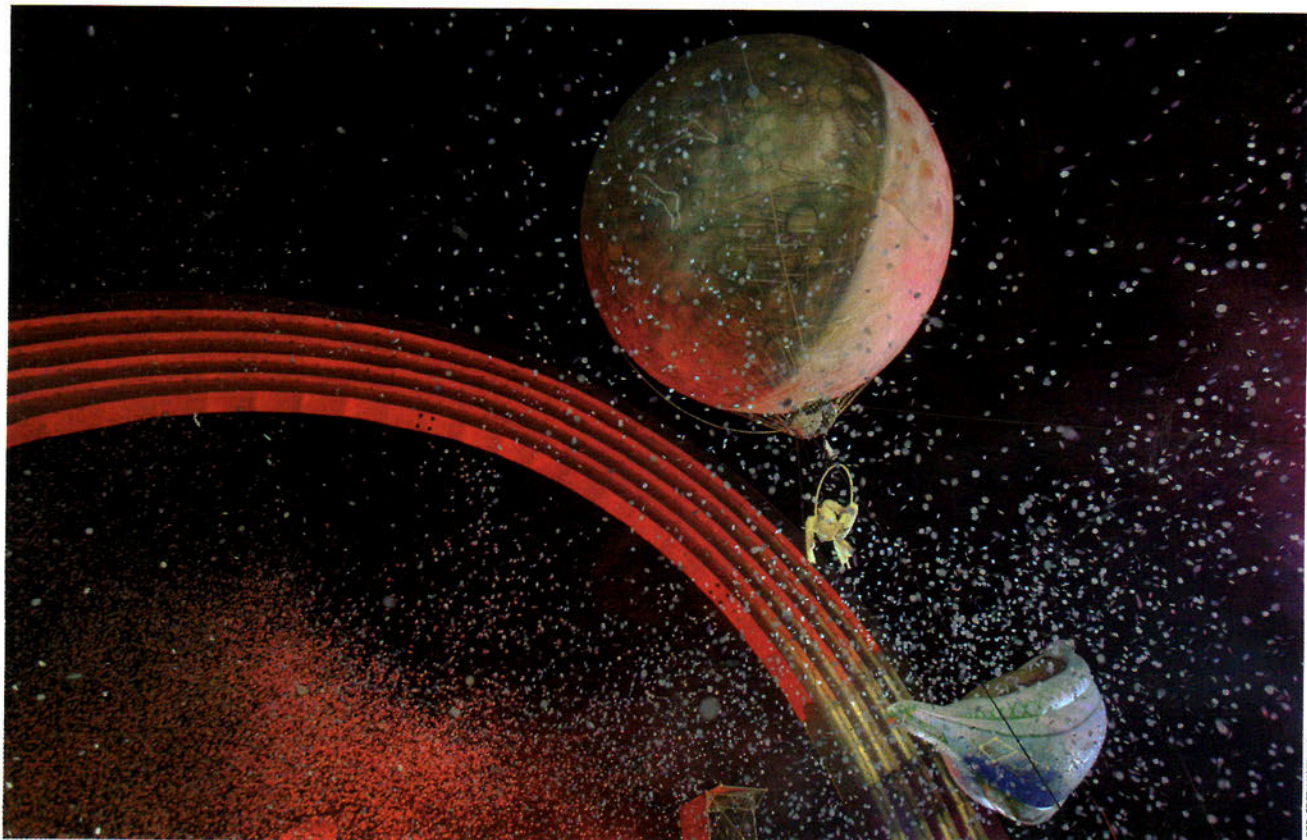

ФОТО: ЄВГЕН КОТЕНКО

Персонажі радянської скульптурної групи під аркою Дружби народів цього вечора мали збен-тежений вигляд. Не звикли, щоб у небі над ними ширяли величезні надувні ляльки, керовані акторами. Вправно маніпулюючи гігантськими драконами, рибами, чудовиськами, сріблястою місячною кулею, зодіакальним човном, який нагадував легендарну кліпову Yellow submarine, «Літаючі акробати» розповідали свою історію про кохання. Час від часу в інфернальному світлі софітів з'являлися двоє скам'янілих чоловіг «з-під Арки». Наче примари — чи то міфологічного кентавра, чи то легендарної дружби народів.

РУХ НА СХІД

Фестиваль «Французька весна в Україні», що відбувається вже

вп'яте, важко порівняти з іншою подією у вітчизняному художньому просторі. Це й не «організоване» свято, не втілення стрункої мистецької концепції, не звіт французів перед іноземцями, не демонстрація національних традицій, а саме весна — стихія життя, відродження й розквіту, що накочується без попередження й чесно робить свою справу.

Для слов'янського світу ця пора року і Франція вже давно невіддільні. «Весна священна» Ігоря Стравінського на початку XX сторіччя стала знаком експансії імперського російського балету на Захід — «Російські сезони» Сергея Дягілєва, в межах яких було представлено прем'єру балету, проходили в Парижі. Проте мистецька орієнтація лише на столичний бомонд давно не актуальна. Нині про-

тягом місяця до французької імпрези долучатимуться не тільки жителі Києва, але й Дніпропетровська, Донецька, Запоріжжя, Луганська, Львова, Одеси, Рівного, Севастополя, Сімферополя та Харкова.

ОДИН ЗА ВСІХ

Можна й не питати французів про первинність яйця чи курки, однаково вони скажуть, що то був півень. До того ж галльський. Тонке почуття гумору (ключове слово у цьому випадку — «тонке») не єдина демаркаційна лінія між нами й ними. Ну хто із організаторів українських фестивалів ризикнув би пишатися електичністю, інноваційністю та мозаїчністю представлених ними артефактів і явищ? Французи — запросто, бо сьогодні не претендують на високі узагальнення та масштабні філософські концепції.

НАВІГАТОР

На відміну від українців, які звикли гамселити батька гуртом, французи керуються приказкою «один за всіх». Кожен відповідає тільки за те, що сам виконує. Цілком окремо — на кожній виставі, кожному концерті, виставці, кінопоказі, книжковій презентації.

Та за всієї особистості вони вміють співпрацювати. Не так, як у Національній опері України, коли диригент, режисер і художник принципово не спілкуються один з одним, бо в кожного своя «територія», власні інтереси, а все інше їх не хвилює. Французи покажуть, що контактувати повинні й можуть, наприклад, кулінари й художники. Проект «Ефемерні істивні скульптури» Дороте Сельц перекреслює гасло «мистецтво для мистецтва», підсилюючи інтелектуальну насолоду від споживання прекрасного його високими смаковими (в буквальному сенсі) якими. Виходить така собі пост-

модерністська буквральність у розумінні затертої метафори «художнього смаку».

Французький театр здатен розповідати й про українські проблеми, запрошуючи для більшої до-

МИСТЕЦЬКА ОРІЄНТАЦІЯ ЛИШЕ НА СТОЛИЧНИЙ БОМОНД НЕ АКТУАЛЬНА. НИНІ ПРОТЯГОМ МІСЯЦЯ ДО ЗАХОДІВ ФРАНЦУЗЬКОЇ ІМПРЕЗИ ДОЛУЧАТИМУТЬСЯ ЖИТЕЛІ 11 МІСТ УКРАЇНИ

А сполучення хореографії та відеорежисури в проекті «А чи не поговорити нам?...» танцювальної компанії Норми Клер — черговий приклад діалогу мистецтв заради діалогу націй і держав. У виставі афро-креольською мовою хіп-хопу йтиметься про елементарно важливі для суспільства речі — потребу взаєморозуміння й відкритості замість ворожнечі й агресивного протистояння.

стовірності до гастрольних виступів наших артистів. У виставі Vesna театральної компанії Travelling Théâtre (постановка Жіля Грануйє) в основу дійства покладено спогади жінки про чорнобильську катастрофу, в день якої було її весілля. В ролі Музиканта — виведеного на кін персонажа — виступить молода київська композиторка й піаністка Анна Кузіна. ▀

УЧАСНИКИ

НЕМАНЬЯ РАДУЛОВИЧ І ЛОР ФАВР-КАН

Скрипалеві сербського походження Неманья Радувичу 23 роки. Коли йому виповнилося 14, він переїхав до Франції й вступив одразу на останній курс Паризької консерваторії — для юного музиканта це велика честь. Піаністці Лор Фавр-Кан, яка так само закінчила Паризьку консерваторію, вже 32, але всесвітня слава прийшла до неї теж дуже рано. Якщо не враховувати кримських гастролей вокального ансамблю «Крещендо» (18 – 19 квітня), то на фестивалі це єдиний концерт академічного формату. Акомпануватиме французьким артистам один із найкращих колективів України — Симфонічний оркестр Національної філармонії під орудою Миколи Дядюри, який разом з Неманьєю Радувичем мав виступити у Києві ще два роки тому, але через тодішню хворобу скрипала це відбудеться лише тепер.

23 квітня

Київ, Національна філармонія України

«ХІРОСИМО, ЛЮБОВЕ МОЯ»

Про те, що любов — штука примхлива, а любов до Батьківщини — тим більше, французькому режисерові українського походження Дмитрові Лазорку, напевно, відомо дуже добре. Власний «Малий театр Риби» він заснував у Парижі 2001 року разом зі своїми учнями. Відтоді метр і його вихованці постійно розширюють географію своїх виступів. Лазорко єднає, долає, ламає. Його вистава «Хіросімо, любове моя» — інсценізація книги Маргеріт Дюрас про зустріч коханців там, де не лишилося нічого живого, про роман кохання з трагедією та про те, що любов сама вибирає, з ким і де їй бути. Власне, й актори Софі Люкаротті й Арман Сарібекян, за людською логікою, не мали зустрітись з українським режисером, якби його кохана Україна здатна була любити без забобів і по-справжньому.

27 квітня

Рівне, Рівненський обласний музично-драматичний театр

ЖИВОПИС ІВОНА ТАЯНДЬЄ

Івон Таяндье — один із корифеїв артпростору Франції, гідний нащадок Жан-Жака Руссо та інших французьких «натуралістів» XVIII століття. Оскільки художник мешкав на фермі в Оверні, його захоплення природністю сільського буття переросло в гармонійний мистецький світогляд та чуттєвість пензля. Такими ж природними для нього є фольклорні образи, які особливим чином «удосконалюють людину», збільшуючи, наприклад, у людини кількість рук і ніг або помножуючи її вертикальний тілесний вимір на горизонтальний. Нерідко зовнішність мальованого персонажа залежить від обрисів рамки — як зміст від форми. В роботах Таяндье майже немає чорного кольору: стійка ознака того, що у свої 82 роки художник існує в повній злагоді з власною уявою.

4 квітня – 18 травня

Київ, Національний художній музей України

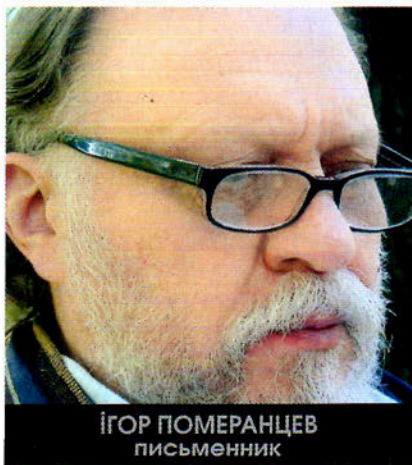
ВИРІШУВАТИ НАМ

«Французька весна в Україні» — це, власне, показ найновіших мистецьких винаходів у галузі «художньої хімії», коли лише експериментально можна довести або спростувати користь від новознайдені сполуки, її стійкість і здатність витримувати опір природного середовища. У Львівському художньому музеї етнографії та художнього промислу відбудеться персональна виставка Катрін Ван ден Стін «У світлі світу», в якій мисткиня зупиняється ніби на півдорозі між фоторепортажем та олійним живописом, накладаючи фарбу на цифрові світлина, а отже, перебуваючи на півдорозі між реальністю та ілюзією.

На півдорозі до українського глядача перебувають і відзняті у Франції кінострічки, відібрані компанією «Артхаус Трафік» для Фестивалю допрем'єрних показів. Демонструватимуться 4 новинки. Відзначений нагородами кількох фестивалів «Скафандр та метелик» Джуліана Шнабеля оповідає правдиву історію головного редактора жіночого глядцю Elle, який втратив можливість рухатися через псевдокому й комунікував з людьми тільки за допомогою очей. Композиції Алекса Болена для насиченої по вінця музикою картини «Всі пісні тільки про кохання» Крістофа Оноре відзначені Сезаром-2008. Про несумісність кохання та буденності йдеться в комедії «Поцілуй мене, будь ласка» Емануеля Муре, а «Вбивця» Седрика Анжера присвячений сентиментальному двобою бізнесмена та його кілера.

Кіноімпреза допрем'єрних показів — єдиний з блоків «Французької весни», який офіційно заявлений як «фестиваль у фестивалі». Проте очевидно, що й перелік літературних, музичних, художніх і театральних подій також може претендувати на подібний статус — не лише «фестивалю в фестивалі», але й «допрем'єрності». Нам довіряють, бо везуть не перевірених століттями, а найсвіжіші книжки та найновішу музику. Не ансамбль піснi й танцю імені Павла Вірського, не героїчний оперний епос «Тарас Бульба» Миколи Лисенка, а новітні художні експерименти, котрі поки що не вкладаються в узвичаєні канони. Жоден із запропонованих французами проєктів не називає представлення на фестивалі «геніальним витвором мистецтва» — так це або ні, вирішуватимемо саме ми. ■

ПЕРСОНАЛЬНЕ

ТИПОВО
англійські франкофобиІГОР ПОМЕРАНЦЕВ
письменник

Мій син народився в Києві, а виріс у Лондоні. Вчився в приватній школі Вестмінстер. Університет закінчив в Единбурзі. Не знаю напевно де — в школі чи на англійській кафедрі в університеті — але одну британську «заразу» він підчепив. Часу від часу він без будь-якої видимої причини повторює ту ж фразу, проте щоразу на новий лад: «ну, чого ще чекати від Франції...», або «до чого ж французи потворні...», або «Париж? Та це ж звалище! Найгірші ресторани в Європі!»

Я запопадливо підхоплюю: «Згідно з опитуванням, проведеним у країнах Європейського Союзу, найбільше європейці не люблять французів...» — «Ти впевнений? — ледь приховуючи радісне хвилювання запитує син, — а не німців?» — «Це точно. Французів. Опитували, щоправда, лише менеджерів готелів і пансіонів. Та вони на людях знаються». Після таких розмов мені чомусь завжди не по собі. Хоча це ж факт: французи насправді фізичні потвори й дійсно їх у Західній Європі на дух не переносять. Та мені все одно не по собі. І синові теж. Ми починаємо ніби знічев'я згадувати, як їздили в Нормандію і як блукали в Живерні садом Клода Моне, який він створив власноруч. Там, у Живерні, Моне двадцять з лишком років працював з квітами: ірисами, гладіолусами, айстрами.

І мій син, котрий устиг підчепити в англійців любов до садів, ледь не розплався на вишуканому містку, обрамленому гліциніями.

Ми любимо згадувати «Трьох мушкетерів». Я торочу про своє: як у трактирному погребі Атос вижлуктив сто п'ятдесят пляшок вина, а скромний юнак із Гасконії д'Артаньян щовечора не підіймався з-за столу, не спорожнивши двох-трьох пляшок бургундського. А в сина улюблений епізод — любовний. Його чомусь у дитинстві вразила сцена, в якій д'Артаньян, зірвавши в нападі пристрасті батистовий пеньюар з міледі, побачив на її білосніжному круглому плечі випалену лілею — знак, котрим таврували злочинців.

Потім ми переходимо на іншу тему: французькі комедії. Я найбільше люблю стрічку, в якій Луї де Фюнес дублює мавпу, а син — історію, де Фернанделя прийняли за Дон Жуана.

Ще ми обидва любимо правдивого католика Жоржа Бернаноса. Це він сказав, що Батьківщина для патріотів — усе одно, що церква для святеників, і він же відзначив: народи, котрі вважають себе добродіями, перебувають на першому щаблі лицемірства, а лицемірство велич є симптомом такого затвердіння тканин, від якого вже немає ліків. Письменник написав про це в есеї «Ми, французи».

Цитуючи по черзі Бернаноса, ми потроху починаємо заступатися за його співвітчизників. Так, звичайно, вони сноби, проте їм є чим пишатися! «Це в нас, британців, — розпалюється син, — тьмяна freedom, а у французів — палюча liberte!» — «Точно, — кажу я, — а ти знаєш, хто в середині 1970-х заступався за українських політ'язнів, яких запроторювали до психушок? Французькі математики!»

Такі бесіди ми звично завершуємо в ресторані La Gavroche (вулиця Upper Brook Street), який чимось нагадує англійські клуби. Син замовляє келих білого гасконського вина, ну а я — келих червоного бургундського. Або пляшку. Vive la France!

Дуже СЕРБСЬКЕ кіно

РЕЖИСЕР ГОРАН МАРКОВИЧ – ГІДНИЙ КОНКУРЕНТ ЕМІРА КУСТУРІЦІ

АВТОР: ОЛЕКСАНДРА КОВЕРЗНЄВА

Цьогорічну імпрезу сербського кіно в Україні відкрила соціальна драма «Шеренга» (2002), в якій ідеться про громадянське протистояння на вулицях Белграда, що виникло після фальсифікації Слободаном Мілошевичем виборів 1996 року. Ще тоді Маркович на замовлення незалежної студії зняв про ті події документальне кіно. Пізніше, коли йому запропонували створити на цю ж тему художній фільм, режисер, аби не повторюватися, вирішив підійти до знайомого матеріалу в діаметрально протилежний спосіб. «Шеренга» представляє точку зору... поліцейських.

Маркович зізнається: поставивши перед собою таке завдання, він опинився в психіатричній ситуації. «Я не хотів виправдовувати своїх героїв, але намагався їх зрозуміти», — пояснює він. Коли до рук Змія — командира поліцейського підрозділу, залученого до «наведення порядку» на вулицях Белграда — потрапляє один із опозиціонерів, який виявляється коханцем його доньки, той жорстоко розправляється з ним. Але й командир не камінний Командор. Коли в лікарні, де лежить скалічений, дівчина каже батькові, що він її більше ніколи не побачить, з ним стається серцевий напад. «Ви можете ненавидіти поліцейських, але не можете ненавидіти героя», — говорить режисер. І він правий.

Крім «Шеренги», до фестивальної програми ввійшло ще 4 художні картини: «Національний клас», «Тіто і я», «Спеціальне виховання», «Смішна до сліз трагедія». Всього ж у фільмографії режисера 12 ігрових і 50 документальних стрічок. Відібрані фільми абсолютно різні, бо, як зізнається сам автор, він постійно намагається розширювати власний жанровий діапа-

зон. Його драми й комедії позначені відсутністю будь-якого моралізаторства. Маркович констатує, а уважний глядач думає та реагує. Саме таке кіно лишається актуальним, незалежно від року виробництва.

«Смішна до сліз трагедія» (1999) оповідає про характерний для мешканців Балкан абсурдний і прекрасний стиль життя. Калейдоскоп емоцій найвищого градуса — ось у чому, насамперед, секрет популярності сербського кіно. Лише балканським і ще, можливо, грузинським кінематографістам вдається з такою безпосередністю передавати особливе відчуття любові до життя.

Головний лікар психіатричної лікарні, який сам мало чим відрізняється від своїх пацієнтів, відпускає хворих по домівках. Мандруючи містом, дивна процесія постійно потрапляє в якісь халепи, втім, божевільна та «нормальна» реальність

настільки переплетені, що помітити відмінність доволі важко. Коли пацієнти намагаються зайти до парламенту, а лікар жаліється, що вони помирають від голоду, їх заспокоюють: «Ви вже п'ята делегація, яка помирає від голоду».

Розказана у «Тіто і я» (1992) історія про десятирічного хлопчика Зорана, закоханого в маршала Броз Тіто, цілком автобіографічна. В десятирічному віці Маркович справді переміг у конкурсі, написавши найкращий твір про югославського лідера. Нагородою переможцеві була подорож на батьківщину Тіто. Там незвичка до природи дитина загубилася в горах. Цікавою виявилася подальша доля маленького актора, який зіграв роль хлопчика. Закінчивши кінофакультет, він став критиком. «Якщо під час зйомок ми всі його обожнювали, то тепер ненавидимо», — жартує режисер. ■

«Смішна до сліз трагедія»

Колір БАРОКО

ЯКЩО ХУДОЖНИК ЩИРО ЗАХОПЛЕНИЙ СВІТОМ, ТО БУДЬ-ЯКИЙ ЙОГО ВИТВІР РИЗИКУЄ ПЕРЕТВОРИТИСЯ НА СОКОВИТИЙ ПЛІД КОХАННЯ З ПЕРШОГО ПОГЛЯДУ

АВТОР: Мар'яна Прут

Концепція київської мисткині Олени Придувальної дуже проста: оскільки навколо так багато краси, то й виду-

мувати нічого не потрібно — на все життя вистачить малювати. Проте одна авторська родзинка в її роботах усе ж є: художниця залюблена в бароко. І найбільше — київське, в

ОЛЕНА ПРИДУВАЛОВА
закоханий експресіоніст

традиції якого, на відміну від європейського, акцентувати колір, аж до розфарбовування звичайних будинків у різні веселі барви. Саме буйний і нестримний колір став головним чинником її бачення, а «київське бароко» — узагальненою суттю творчості. Барвистими й арабесковими постають і дерева в пейзажах, і яблучка в натюрмортах.

Живописець Придувального (учениця Сергія Подерв'янського) прославилася своїми аркушами у фактично забутий і нині мало популярній техніці гуаші. Саме в ній малярка знайшла ту легкість і пластичність, які ідеально пасують до її майже Шагальовського експресіонізму. Гуаш дає можливість писати швидко, тим більше — на пленері, бо має густоту майже олійної фарби, але висихає миттєво (розводиться ж водою), даючи змогу нашаровувати, напластовувати зображення одразу, зберігаючи вихідне враження й свіжість «а ля прима».

А це для Придувальної головне: встигнути зафіксувати образ, мінливий і пливкий, котрому неможливо наказати: «Зупинися, миттєвосте, ти — прекрасна». ■

www.kinoforum.com.ua

За підтримки Головного управління
культури і мистецтва Київської міської адміністрації

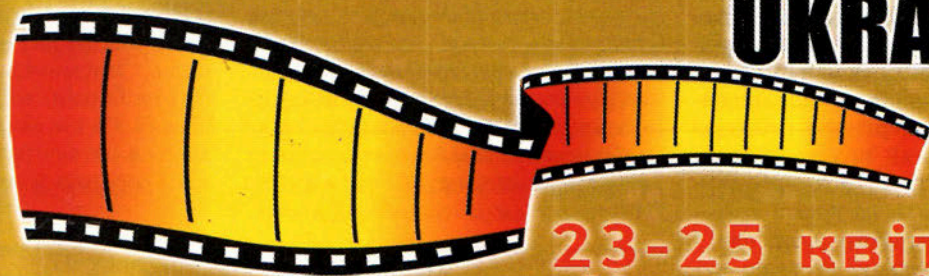
www.producer.com.ua

ЮВІЛЕЙНИЙ V КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ «КІНОФОРУМ УКРАЇНИ 2008»

ГОЛОВНА ПОДІЯ КІНОБІЗНЕСУ УКРАЇНИ

KINO FORUM UKRAINE

23-25 квітня
«Український Дім»
м. Київ, вул. Хрещатик, 2

Міжнародна виставка обладнання
для кінотеатрів та кіновиробництва

Семінари та презентації

Міжнародний кіно – теле – відео ринок

V «Національна премія кінобізнесу України»

З'їзд «Асоціації «Сприяння розвитку кінематографу в Україні»

З'їзд «Асоціації кінопродюсерів України»

Фестиваль допрем'єрних показів фільмів

Кінокампус

Кінопаті

Тиждень
український www.ut.net.ua

ГОЛОВНИЙ МЕДІА ПАРТНЕР

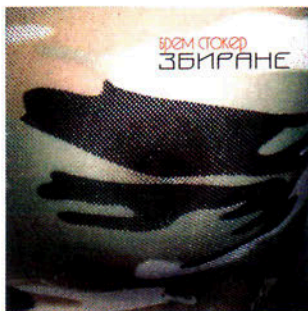
Дирекція компанії «Кінофорум Україна»
тел.: +38 (044) 425 65 81; 454 18 44
e-mail: info@kinoforum.com.ua
www.kinoforum.com.ua

CD

Панковий калібр

Весела рівненська капела «Брем Стокер» наполегливо штурмує концертні майданчики країни. Скрізь, де б не грали, в них миттєво з'являються «групи підтримки» — справжні фани, які скупили за ломовим драйвом. Адже «Брем Стокер» — такі ж відчайдушні безкомпромісні розбишаки, що й київський «Борщ». І такі ж гострі на язичок. Свою брутальну чарівність ця трійця послідовно фіксувала в шести альбомах, які побачили світ не на офіційних лейблах, а нарізалися кустарним способом. Зрештою хлопці зважилися на цілком легальний продукт — колекцію найкращого під назвою «Збіране». Однак усі пісні вони переграли поновому, аби ні в кого не виникло запитань з приводу якості саунду. Звучання альбому максимально наближене до концертного, себто до найріднішої стихії панку. Антиестетика рівненських рок-н-рольників рясно вродила на ґрунті світового постпанківського руху, але з виразною поправкою на рідні неоконкретні реалії. Їхні пісенні опуси — строкатий калейдоскоп шаржів, паралельних мас-медійному офіціозу: «Сама гарна», «Суліко», «Жив та був собі козак», «Недала», «Каштан», «Так буває», «Інтернет», «Тіко тебе», «Пиво», «Йо», «Каліфорнія», «Україна». Плюс бонус — відео до пісні «Нігер». Чому в «Брем Стокера» були, є і будуть прихильники? Та тому, що їхні гротескові пісні є відбитком того, чим живуть мільйони українських громадян.

Олександр Євтушенко

«Брем Стокер». Збіране. — Наш формат, 2008.

КІНО

Кому тут не місце?

Перерія, мексиканський кордон, тремтливе повітря, зі смаком (який може бути лише в естета або маніяка) розкидані в пилюці трупи людей і собак, валізка з партією героїну та кейс із двома мільйонами доларів — стартовий антураж «Старим тут не

місце» Джоела й Етана Коенів. Потрапивши до цієї малоприємної місцини, мисливець Левелін Мосс (Джош Бrolін) забирає нічийні гроші собі. На той момент він і не здогадується, що «виграш» виявиться прямою дорогою до пекла. Серед бан-

ВИСТАВКА

Кіннота з дитинства

Олег Денисенко створює дивакуваті роботи, що побутують начебто поза часом. У них є рух, енергія, емоції. Проте вхопити простір, у якому існує витворений митцем світ, не так уже й легко. Міфічні істоти — наполовину люди, наполовину чудернацькі тварини чи складні механізми — регулярно з'являються в його графіці, живописі й скульптурі, бо львівський художник ніколи не обмежувався лише одним видом мистецтва. Проте, напевно, техніка левкасу пасує до його образів найбільше. Виразний рельєф фарби та приглушені пастельні тони точно передають дух персонажів Денисенка.

Наразі в галереї «Триптих» відкрилася персональна виставка «Цивілізація вершників» — з десятком левкасів і бронзових витворів. Рейтари Денисенка суттєво відрізняються від історичних воїнів. Нема тут важкої зброї, громіздких обладунків чи бойового настрою. Навпаки, істоти, які зобразив

митець, доволі спокійні й умиротворені: вершниками вони стали швидше заради мандрів, ніж завоювань. У деяких навіть крила з'явилися. Сам автор пов'язує свою нову виставку зі спогадами дитинства — іграшкові коники, маленькі кіннотники. Нині дорослим поглядом митець перетворює давніх знайомих на цивілізацію дивовижних створінь, у кожному з яких гармонійно поєдналися риси людини та коня.

До 16 квітня

Галерея «Триптих»
(Київ, Андріївський узвіз, 34)

Анна Шабеко

КНИГА

Біг по колу

кнот захований GPS-передавач, і на полювання вже вийшов небалакучий кілер (Хавьер Бардем), котрий вирішує, помилувати чи вбити людину, підкиданням монетки.

Шериф Том Белл (Томмі Лі Джонс) намагається вести розслідування, та він надто старий для цього. Будуть гонитви, перестрілки, багато крові. Однак, коли глядач уже на 100 відсотків переконаний, що перед ним — класичний трилер, і всі режисерські шаради зі слоганом «Жорстоко, страшно, смішно» він полускавав, як горішки, брати Коени повертають кермо в протилежний бік і виїжджають на зустрічну смугу. Чим ущент ламають жанрові рамки. І ми розуміємо, що старий шериф не такий собі дідуган передпенсійного віку, якому все байдуже. Просто в епоху втрати орієнтирів і підміни понять йому не лишається місця. Йому й таким, як він. Адже старість — категорія умовна. А от честь і гідність — ні.

У кінотеатрах України
з 27 березня

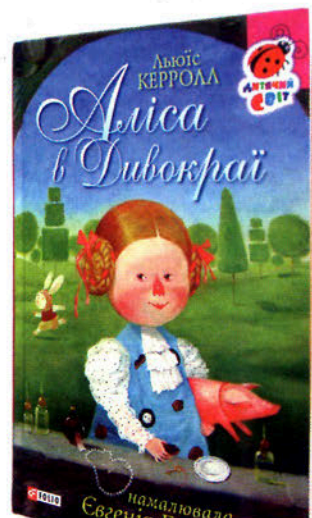
Олександра Коверзнева

Відкриваю «Алісу в Дивокраї» навмання й натрапляю на початок третього розділу: «Я збирався сказати, — ображено мовив Додо, — що найкраща штука, щоб висохнути, — це Партиїні Перегони». Їх сутність полягає в тому, щоб кожен зі змокрого товариства «починав бігти, коли йому спало на думку, й так само сховався з дистанції, коли йому було до вподоби», тож і перемагали всі без винятку учасники.

Черговий раз переконуюся: світ Льюїса Керролла таки безмежний. Еталонний переклад Демурової російською мовою всі наявні актуальні політичні натяки виносить за межі тексту. Зовсім свіжий варіант Вікторії Наріжної українською, навпаки, зберігає злободенність оригіналу. Відтак, британські реалії 140-річної давнини напрочуд точно відлунюють у нашому сьогоденні. Дорослим буде чим розважитися, бігаючи по колу разом із персонажами хитромудрого англійця, книжку-загадку якого кожне наступне

покоління тлумачить і розшифровує по-своєму. Дітям — інший подарунок: кольорові й рисовані ілюстрації Євгенії Гапчинської. Солодкі малюки, які принесли успіх художниці, тут доречні, як ніколи. Впізнавані риси звичних для її манери персонажів отримали всі без винятку центральні герої: Аліса, Білий Кролик, Капелюшник, Гусинь, Березневий Засць, Соня. І навіть напівзадушений фламінго, яким дівчинка грає в королівський крокет.

Вікторія Поліненко

Льюїс Керролл. Аліса в Дивокраї. — Х.: Фоліо, 2008.

ТЕАТР

Офісний планктон

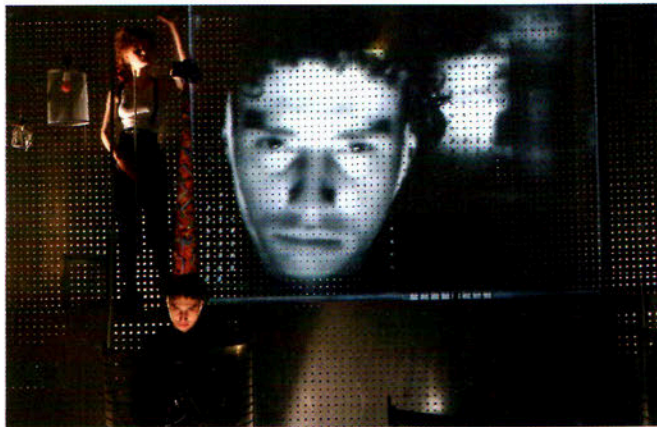
Центр сучасного мистецтва «ДАХ» і далі поповнює свій репертуар соціальною драмою, цього разу — з «виробничої» тематики. Вистава «Безхребетність. Вечір для людей з порушеною поставою» за п'єсою Інґрід Лаузунд представляє сценки з життя дрібних менеджерів. За останні роки вже і в Україні вони сформували своєрідну міську субкультуру зі своєю корпоративною мораллю, стилем життя й мислення. І хоча в нашій країні ще плекають рожеві надії з приводу успішності середнього класу, на думку німецького автора, офіс — це бездушний світ, який ламає індивідуальну волю людини, а натомість формує шаблонність поведінки, думки, мови. По суті, це сучасна версія історії Гоголівських Поприщівних і Башмачкінних. Відповідно до текстових ремарок, режисер Влад Троїцький вибудовує на сцені холодний хайтеківський простір: металеві робочі кабінки для

п'ятьох співробітників і два виходи — до туалету й кабінету невидимого начальника, куди викликають за сигналом червоної лампочки. Дія регламентована наказами розпорядниці офісу, яка нагадує наглядку концтабору. На місцях службовців встановлені міні-відеокamera, тож кожен їхній мікрожест транслюється на великий екран. Приватний простір людини зведено до нуля, простір сценічної виразності актора — здебільшого до міміки й голосу, зміненого до невпізнання. В давньому доброму психологічному театрі вважали за поганий смак «грати обличчям». Проте часи минають, смаки змінюються, й така гра акторів може свідчити про новий тренд. Власне, як і гримаси, які покли-

кані бути єдиним способом вираження непокори, що його може собі дозволити успішна людина часів глобалізації.

ЦСМ «ДАХ»
(Київ, вул. В. Васильківська, 136)

Наталія Шевченко

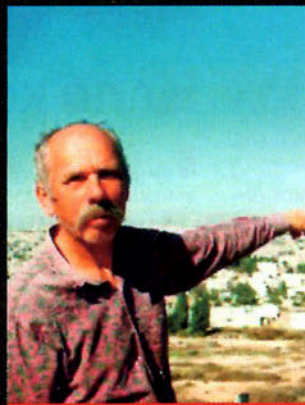

ВИСТАВКА

КЛАСИКА

КІНО

ТЕАТР

«ТРАНЗИТ»

ПРОЕКТ Учасники групи «Р.Е.П.» («Револьюційний Експериментальний Простір») і далі пробують сили в ролі кураторів. Нещодавно вони намагалися задокументувати нинішню ситуацію в країні такою, як вона є — без рефлексій і домислів, — і зібрали митців на виставці «Нова українська мова». А зараз в «Я Галереї» можна подивитися на їхній черговий кураторський проект «Транзит». Митці звернулися до проблеми існування України між двома світами — Сходом та Заходом. Жанна Кадирова демонструє новий «Сврремонт» крізь свою ідею кахляних артефактів. Український художник, який живе в Німеччині — Іван Базак — представляє краєвиди Батьківщини. Роботи творця шансон-арту Станіслава Волязовського, як завжди, особливоють погляд простого народу. А самі «р.е.п.івці» знову влаштували дивну мистецьку акцію: перевозили через кордон нафту в трілках і газ у повітряних кулях.

До 14 квітня

«Я Галерея»

(Київ, вул. Волоська 55/57)

ОЧІ ТИБЕТУ

В експозиції «Сяння в очах Тибету» белградського фотографа Браніслава Бркича — репортажні світлини, значну частину яких складають пейзажі та портрети, зокрема чорно-білі фото тибетських дітей. Виставка є результатом десятиденної подорожі автора до Тибету, де в складних умовах (на висоті 3650 — 5500 метрів над рівнем моря) він зробив кілька тисяч фотографій.

До 15 квітня

Галерея Купчинського
(Рівне, вул. Полуботка, 4)

RUNEDAKO

КОНЦЕРТ Назву американського дуету Runedako (фортепіано та електроніка) утворюють перші склади імен та прізвищ виконавців: Рута Несвілла й Данієла Коппелмана. Провідною ідеєю своєї творчості музиканти вважають репрезентацію й поєднання різноманітних течій живої та комп'ютерної музики, в першу чергу, на прикладі творів композиторів-співвітчизників. Цій темі, тобто «Метрам сучасної американської академічної музики», дослідники збираються присвятити семінар у Національній музичній академії. Як ефектне підтвердження теоретичних висновків, на завершення відбудеться концерт з творів Джорджа Гершвіна, Семюеля Барбера, Пола Шенфілда, Данієла Коппелмана. Прозвучать прем'єри опусів Бенджаміна Бронінга, Вільяма Кляйнсассера, Рассела Пінкстона. Приємним сюрпризом буде виконання творів двох українських композиторок — одеситок Кармелли Цепколенко та Юлії Гомельської.

4 квітня

Національна музична академія
(Київ, вул. Городецького, 1-3/12)

МІНІАТЮРИ

Liederabend — вечір мініатюр австрійських авторів для голосу й фортепіано — одна з акцій Австрійського культурного форуму. Твори Моцарта, Шуберта, Шумана, Брамса, Вольфа, Айтнема виконуватимуть переможці лондонського Wigmore Hall Song Competition 2007, тенор Даниель Йохансен і піаністка Єлена Ларіна, яка свою першу освіту здобула в Україні.

5 квітня

Національна філармонія України
(Київ, Володимирський узвіз, 2)

ПРО ЛЮБОFF

ФЕСТИВАЛЬ Нова добірка «Future Shorts. Про любов» — начотна ілюстрація весняного настрою, яким наелектризоване повітря. 8 поглядів на кохання — це 8 цілком різних історій з реального життя людей та уявної дійсності предметів. Легкою іронією позначено суїцидальні страждання горщика з медом в анімаційній опері «Булочка» та веселий кліп групи «Бейрут» «Полювання на слона». Про особливі почуття підстаркуватого мачо до молодого подружжя йдеться в «Солоному поцілунку». Романтичні переживання беззубого білоруського гастарбайтера Толі зафіксовано в однойменній стрічці, лікнеп на тему, як правильно розставатися — в картині «Поцілуємось?», кохання молодшого брата до старшої сестри — в «Мелодрамі». На додаток глядачі побачать фільми «Натан» — про людину «з особливими потребами» і «Голодне серце», в якому радіоведуча поспішає на допомогу нещасному водієві маршрутки.

33 квітня

«Жовтень»

(Київ, вул. Костянтинівська, 26)

НА БАЛКОНІ

Комедія з трагічними інтонаціями «Літо на балконі» розповідає про кілька тижнів з життя двох мешканок Берліна, які, попри людську сплеку, запивають особисту кризу ромом з колом. Премія за найкращий сценарій на МКФ у Сан-Себастьяні, німецька премія «Боги» як найбільш касовому фільмові та Баварська премія Андреасу Дрезену як найкращому режисерові.

327 березня

«Кінопанорама»

(Київ, вул. Руставелі, 19)

«ЖИТТЯ МАЙСТРА»

ВИСТАВА-МОНОЛОГ Авторка й виконавиця спектаклю Олена Чекан обрала нестандартний шлях, щоб розповісти про Міхала Булгакова. Моновиставу «Життя Майстра» зіткано з художніх текстів, щоденників і листів письменника, а також спогадів його рідних, друзів, знайомих. Ніби навперейми одне одному, вони поспішають розповісти про перипетії булгаковської долі — починаючи від київського періоду крізь терни громадянської війни й аж до переїзду до Москви, де майбутній класик ХХ століття вступив у складні стосунки з видавництвами й театрами, але водночас досяг успіху після постановки «Днів Турбіних». У другому акті актриса переходить до теми «Майстра і Маргарити». Характерну для цієї роботи атмосферу — ліричну й тривожну водночас — допомагає підтримувати несподіваний музичний матеріал: уривки з творів Шуберта, Гюйо і Форе лунають поряд із музикою Мессіана, Соммерса, Шенберга.

10 квітня

Будинок кіно

(Київ, вул. Саксаганського, 6)

«НЕ ТЕ»

Ніч. Спальня. Настасью Філіпповну вже вбито. В осиротілому світі продовжують існувати колишні суперники — Рогожин і князь Мишкін, які протягом вистави намагаються зрозуміти, що їм робити далі й чи є у них майбутнє взагалі. Вистава за мотивами роману Достоевського «Ідіот» у виконанні акторів творчого об'єднання «Ще» за всього свого лаконізму вийшла напрочуд щирою.

6 квітня

Будинок актора
(Харків, вул. Красіна, 3)

НАВІГАТОР

ЛІТЕРАТУРА

РОК

ФЕСТИВАЛЬ

ПОЕТ-АРХЕОЛОГ

ПРЕЗЕНТАЦІЯ Ще з часів романтизму існує міф про особливу інтуїцію поетів. Схожі уявлення побутують і про геніальних винахідників: одна з класичних історій — як хімік Менделєєв побачив уві сні таблицю періодичних елементів. Подібною містикою наповнена й біографія українського історика й віршувальника Бориса Мозолецького (1936—1993). Його колеги розповідають, що він у всіх подробицях побачив золоту скіфську пектораль у ніч перед тим, як її відшукав. Ця знахідка прославила його як науковця і, можливо, трохи затьмарила його літературну славу. Проте, що письменницький хист Мозолецького теж гідний уваги, нагадало видавництво «Темпора». Збірка «Поезії» є першим перевиданням творів Мозолецького за часів незалежності й першим повним виданням його текстів взагалі. Під час презентації ви матимете можливість послухати вірші та поспілкуватися з друзями археолога й поета.

4 квітня
Книгарня «Є»
(Київ, вул. Лисенка, 3)

ПРО СЕРІОЗНЕ

На літературній зустрічі з лауреатом міжнародного конкурсу «Гранослов» Назаром Федорак можна буде поговорити не лише про його поетичну творчість, але й про літературу Середньовіччя та доби Відродження, а також давню українську словесність. «Багато-профільний літератор» (як він сам себе називає), він водночас і віршувальник, й досліджує тонкощі поезити й стилю своїх попередників.

9 квітня
«Кабінет»
(Львів, вул. Винниченка, 12)

НА «ПІКНІК»

ГАСТРОЛІ Музичні критики охрестили останній альбом «Пікніка» «Мракобесіє і Джаз» одним з найкращих у дискографії колективу. Назва збірки цілком очікувана, оскільки пітерські рокери завжди тяжіли до похмурої готичної естетики. Автор музики й текстів — фронтмен гурту Едуард Шклярський — створив альбом з повільно-медитативною мелодикою й поезією, котра рясніє інфернальними образами. А директор «Пікніка» Марат Корчемний вважає, що ця платівка не традиційна для колективу, враховуючи велику концентрацію мотивів давньоруського фольклору. Саме етнічний акцент розріздує суцільне «мракобесіє» й додає композиціям певну м'якість. Окрім презентації нових творів, Шклярський і Ко під час характерного для них сценічного дійства виконають хіти з попередніх альбомів.

5 квітня
ЦКМ НАУ (Київ, п-т Космонавта Комарова, 1)
7 квітня
Український драматичний театр ім. В. Василька (Одеса, вул. Пастера, 15)

ПАНК-З'ІЗД

Формат нового панк-фестивалю свідчить, що люди з ірокезами мають неабияке почуття гумору. До Києва з'їдуться здебільшого українські делегати: «Брем Стокер» (Рівне), «Піппи на Ліпп» (Сімферополь), «Серцевий напад» (Чернівці) та «Фліт» (Івано-Франківськ). Як хедлайнера запрошено відомий своїми зухвалими витівками московський панк-колектив «Таракани».

6 квітня
Клуб «Бінго»
(Київ, п-т Перемоги, 112)

ТАНЦЮЮТЬ УСІ

МІКС Gatecrasher — міжнародний фестиваль танцювальної музики, родом з Великої Британії та з 15-річною історією, а також один з п'яти найбільших світових клубних брендів і рекордингова компанія №1 за кількістю платинових і золотих релізів танцювальної музики. Цього року зусиллями компанії Qiev Dance ця масштабна імпреза вперше відбудеться в Україні. Серед учасників — лише зірки. Зокрема, один з найуспішніших нідерландських ді-джеїв Marco V, який 2006 року посідав почесне 16 місце в топ-100 кращих ді-джеїв року і DJ List, котрий працює переважно в стилях техно, транс і хард-хаус. «Запалюватиме» й італійський електронник танцювального спрямування Mauro Picotto. А молодий дуєт успішних данських транс-продюсерів Ралфа Барендса та Сандера Ван дер Баала First State змінить за пультом фаворита із хард-трансу Андрей Алев, більш відомий як Andy Power.

12 квітня
«Альта-Експо»
(Київ, п-т Московський, 11а)

ТЕХНО-ХВИЛЯ

WestBam належить до десятків найпопулярніших ді-джеїв Німеччини. Творця відомих треків Loneliness, Overdose, Into The Light Томаса Брюкнера називають лідером європейського техно-хаусу. DJ Doorkeeper має титул головного берлінського техно-скретч-майстра, а DJ Hardy Hard є автором гімну фесту «Казантип» останніх семи років. Ця четвірка відкриє в Україні «Dance portal».

4 квітня
«Альта-Експо»
(Київ, п-т Московський, 11а)

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

«4.А.Й.КА.»

Експерименти харківського гурту з джаз-роком, drum'n'bass, даун-темпо та ейсід-джазом.

5 квітня.

Club MasterShmidt
(Дніпропетровськ, вул. Шмідта, 14)

«ФЛІТ»

Концерт івано-франківського поп-панк гурту.

5 квітня. Арт-клуб «Фліт»

(Вінниця, вул. Визволення, 8)

«ТАТХАґАТА»

Арт-рок, психоделія ритм-н-блюз від лауреатів «Червоної Руті-1997».

6 квітня. Клуб «Київ»

(Київ, вул. В. Васильківська, 19)

«MAMANET» і «ГОДО»

Електронна музика із залученням «живих» інструментів.

6 квітня. Клуб «Однєсе»

(Львів, вул. Зелена, 294)

«БРАТИ КАРАМАЗОВИ»

3 новою програмою «У світі тварин» (частина II — «Пісні партизанів»).

7 квітня. Театр російської драми ім. Лесі Українки

(Київ, вул. Б. Хмельницького, 5)

«НЕАПОЛІТАНСЬКІ ПРИСТРАСТІ»

Антрепризна вистава за п'єсою Едуардо де Філіппо про шантажистів із Владіміром Етушем у головній ролі.

8 квітня. МЦКІМ «Жовтневий»

(Київ, вул. Інститутська, 1)

«ЕМІЛІЯ ГАЛОПІ»

Романтична драма за п'єсою основоположника німецької класичної літератури Готхольда Ефраїма Лессінга.

8 квітня. Російський художній драматичний театр

(Миколаїв, вул. Адміральська, 27)

«ТІК»

Головні оленезнавці України з відповідною програмою «Байки про оленів».

8 квітня. Будинок офіцерів
(Київ, вул. Грушевського, 30/1)

НОСІСО

Запальні електронні ритми від мексиканського дуєту, який славиться майже панковим вокалом.

9 квітня. Клуб «Бінго»

(Київ, п-т Перемоги, 112)

«ЖИТТЯ ПРЕКРАСНЕ»

Виставка живописних робіт Біолетти Базалі.

До 19 квітня. Галерея «Белая Луна»
(Одеса, вул. Канатна, 9)

ТЕНДЕНЦІЯ Час від часу ЗМІ повідомляють, що західні компанії переводять своє виробництво з розвинених держав у нові країни ЄС, аби за рахунок меншої заробітної плати скоротити свої витрати. Фінська Nokia переносить завод з німецького Бохума до Румунії. Американський виробник ноутбуків Dell відкрив фабрику в Лодзі, хоча мав намір вкоренитися в Іспанії. Свого часу так само вчинило Радіо Свобода, переїхавши з дорогого Мюнхена до дешевої Праги. Україна начебто й не дуже розвинена, але чомусь західні замовники не поновили договори на пошиття одягу на підприємствах Полтави й Житомира, кажуть: шити в нас стало не вигідно. В Китаї та Індії набагато дешевше. Виходить, ми вже запізналися в ЄС? ■

**ОЛЕНА
ЧЕКАН**

**ВІКТОРІЯ
ПОЛІНЕНКО**

РУШІЙ ПРОГРЕСУ Від Нового року значно побільшало реклами, котру розповсюджують мобільним телефоном. Повідомлення від оператора: про зміну тарифів, акцій, розіграші призів. Цікаві звістки від шахраїв: ті переконують, що ви вже маєте приз. Аби його отримати, треба переказати 300 грн на певний номер — і «бінго» — ви на Багамах. Що правда, лише подумки, бо в реальності не знайдете ні махінаторів, ні їхніх путівок. І після того, як у міліції вам пояснять, що повернути кривне нереально, острівна розкіш теж здаватиметься фантастикою. Але найбільше мені сподобалося таке: «На втілення всіх задумів не вистачає часу? Дзвонить 0000 — доставка квітів, подарунків, товарів з аптек». Хочеться запитати: «А місце на Берковцях можна купити?» ■

ТРОЛЕЙБУС ЯК МАШИНА ЧАСУ Зазвичай їжджу на роботу маршруткою. Але одного разу сів у тролейбус. І потрапив до справжнього паноптикуму. Або машини часу. Мене одразу оточили інваліди всіх мастей, дідусі та бабусі, справжні пролетарі в потертих шкірянках з пивом у руках (навіть не думав, що такі залишилися). На додаток — кілька класичних гопників та навіть один бомж. Молодих обличчя фактично не було, крім уже зазначених гопів. Здалося, що я потрапив у початок 1990-х років. Коли ж одна бабуся сказала: «Треба було за Кучму голосувати», я аж похолов. Невже мене закинуло в якийсь 1995-й? На наступній зупинці я вийшов — машина часу не працювала. ■

**БОГДАН
БУТКЕВИЧ**

**АНДРІЙ
ЛАВРИК**

ПРИРОДНИЙ ВІДБІР Тварини, що змушені жити у мегаполісах, змінюють свою природну поведінку, аби пристосуватися до створеного людиною середовища. Я не раз помічав, як бездомні песики, перш ніж перебігти дорогу, ніби дисципліновані пішоходи, спочатку подивляються ліворуч, потім — праворуч, інші ж узагалі вибирають зебру. Та трапляються винятки. Якось їду в таксі, а перед авто вискакує велика сіра сука — глухий удар, дзвякотіння. «Природний відбір», — філософськи мовив водій, рушаючи далі. Так сталося, що наступного дня мені знову довелося їхати в таксі, й майже на тому самому місці на дорогу вискочила жінка. Водій встиг загальмувати. «От же народ, не переймається, що може загинути!» — обурювався він. Я ж подумав: «Природний відбір». ■

ІСПАНСЬКІ ТРАДИЦІЇ Цю історію розповіла випадкова супутниця в потязі. Її дочка познайомилася з іспанським хлопцем. Він закохався й запросив до себе в гості. З'їхалася ледь не вся родина хлопця. Ввечері майбутня свекруха показала дівчині, де вона буде спати. Це було синове ліжко, на якому вже лежала піжама для невістки. На запитання дівчини, чому це її кладуть поряд із хлопцем, з яким вони ще й не заручені, відповіли: «У нас так прийнято». Майбутня невістка зрозуміла все буквально: дівчата іспанського парубка відразу опиняються в ліжку, а тому вимагала окремої кімнати. Родина хлопця сприйняла це як відмову вийти заміж за їхнього сина. На щастя, жінки змогли порозумітись — історія закінчилася весіллям. ■

**СЕРГІЙ
ГУЗЬ**

**НАТАЛІЯ
ВАСЮТИН**

ДЯКУЮ Про те, як часом важко викликати нашу доблесну міліцію чи швидку допомогу, я знала давно. А от звернутися до рятувальної служби мені довелося уперше. На щастя, причиною була не пожежа чи якесь інше лихо, а банальна необхідність відчинити квартиру. Перше здивування — на «01» я додзвонилася з мобільного одразу й без будь-яких спеціальних кодів. Друге здивування — мені надали номери мобільних телефонів кількох професійних альпіністів-рятувальників. А вже за півгодини я була у своїй квартирі. З того, як чітко діяли диспетчер і альпініст Павло, я зробила висновок, що на рятувальну службу покластися можна. Принаймні, більше, ніж на «03», яку рік тому довелося викликати серед ночі: за три години бригада медиків так і не приїхала. ■

ТЕЛЕКАНАЛ НОВИН

Коли ти хочеш знати

24

Сьогодні мало знати більше,
сьогодні треба знати все!

УКРАЇНА

РЕГІОНАЛИ ЗНОВУ "З'ЯСУВАЛИ"
СТОСУНКИ З БЮДІВЦЯМИ
КИЇВ

УКРАЇНА
НАСТАТКА РИМЦЕВИХ ІПОТЕЧНИХ КРЕДИТІВ
СІЛАДАЄ БЛИЗЬКО 5%
ІПОТЕКА
КИЇВ

США
УРІДНИК АМЕРИКАНСЬКОЇ УСТАДИ
НАЦІОНАЛЬНА НАБІДКА А ВОЛІЕ РІВНІ
БЕЗПЕКА АРХІВ

ЄВРОСОЮЗ

ЄВРОПАРЛАМЕНТ УХВАЛИВ
ВХОДЖЕННЯ 9 КРАЇН ДО ЗОНИ ШЕНГЕНУ
СТРАСБУРГ

ІСПАНІЯ
ЗУСИЛИЛ "HONDA" СКОНЦЕНТРОВАНІ
НА СЕЗОНІ 2008-ГО РОКУ
ФОРМУЛА-1
АРХІВ

США
РАЙАН БАРНЗ
ФЕСТИВАЛЬ WIRED NEXTFEST
КОМПАНІЯ AIRSCOOTER CORPORATION

КИТАЙ
ПЕРІС ХІЛТОН "ЗАСВІТИЛАСЯ"
НА MTV STYLE AWARDS
ШОУ MTV
ШАНХАЙ

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ
БІЛІ ВАНХАУС, ПОДІАКРАЦІА
ВИКОНАВЦІВ ЛАВ
МОВО AWARDS
ЛОНДОН

10 080 хвилин мовлення щотижня дозволили телеканалу новин «24» стати зручним цілодобовим джерелом інформації

764 новинних сюжети за добу дають повну інформаційну картину дня на одному телеканалі

105 пізнавальних програм за добу дозволяють глядачеві отримати більше, ніж просто новини

65 журналістів-професіоналів стежать за тим, аби жодна новина не пройшла повз вашу увагу

24 корпункти по Україні та за її межами щоденно збирають для вас найважливішу інформацію

8,23 млн. глядачів вже дивляться нас в кабельних мережах, в ефірі та з супутника

Новий унікальний
український проект

МЕРЕЖА КНИГАРЕНЬ

К Н И Г А Р Н Я

Купуйте в інтернет-магазині за адресою:
www.book-ye.com

Нова сучасна книгарня в історичному центрі Києва,
поруч зі станцією метро «Золоті ворота», вул. Лисенка, 3
тел: (044) 228-05-66
office@book-ye.com